

sehir

ISSN: 2548-0081

kültür sanat

25

KAYSERİ
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

www.kayseri.bel.tr

İmamkulu Kaya Kabartması

Muin Feyzioğlu

Bakır Dağı

Mücahit Bir Türk Hükümdarı
EMİR MELİK GAZİ

İNCELİĞİN AVRUPALI YORUMU

Nova yıldızından esinlenilerek tasarlanan Nova Serisi geometrik yapısı ve ince tasarımı ile banyolara ışıltı katıyor. Banyonuzun kıskanılacak kadar zarif ve şık olmasını istiyorsanız bu seri tam size göre.

Turkuaz
SERAMİK

CeraStyle
SANITARYWARE

444 23 34
www.turkuazseramik.com.tr
• CeraStyle Turkuaz Seramik A.Ş.'nin
Tescilli Markasıdır.

ŞEHİR KÜLTÜR SANAT

OCAK 2019 SAYI: 25
Ücretsizdir
Yerel Süreli Yayın
ISSN: 2548-0081
E-ISSN: 2564-7113

İMTİYAZ SAHİBİ

Kayseri Büyükşehir Belediyesi adına
Kayseri Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri
Hüseyin BEYHAN

GENEL YAYIN DANIŞMANI

Yusuf YERLİ

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Dursun ÇİÇEK

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Salih ÖZGÖNCÜ

YAYIN KURULU

Ahmet Selman AKYURT
Prof. Dr. Celalettin ÇELİK
Dursun ÇİÇEK
Fehmi GÜNDÜZ
Mustafa İBAKORKMAZ
Dr. Faruk KARAARSLAN

Ayşe ÖNDER
Salih ÖZGÖNCÜ
Osman YALÇIN
Yusuf YERLİ
İlyas YILDIRIM

FOTOĞRAF KURULU

Dursun ÇİÇEK
Ali SARAÇOĞLU
Abdullah KOÇ

Faik ÇİFTÇİ
Fatih S. Mehmet ÇOLAK

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Ahmet Deniz DOĞAN

GÖRSEL YÖNETMEN

Ali SARAÇOĞLU

REDAKSİYON

Mustafa İBAKORKMAZ
Rumeysa ERSÖZLÜ

KAPAK FOTOĞRAFI

Tuna AKÇAY

İLETİŞİM

Milli Mücadele Müzesi
Tacettin Veli Mah. İnönü Bulvarı No.72
38050 Melikgazi / KAYSERİ
t: (0352) 220 70 50 - 90
sehir38@kayseri.bel.tr
www.kayseribusam.com

şehir
kültür sanat

YAPIM

bilge tasarım atölyesi

Barbaros Mahallesi Oymak Caddesi
Sümer Hukuk Plaza A-Blok No: 8 Kat: 10/55
Kocasinan - Kayseri
t: +90 352 221 16 16
bilgi@bilgegrafik.com

TASARIM

Ahmet Deniz DOĞAN
Şerife BOZDAĞ

İLLÜSTRASYON

Tuğba DÖKMECİ (sf. 8, 22, 25, 26, 42)

BASKI

HAMDİOĞULLARI A.Ş.
Büyük Sanayi 1. Cadde
Elif Sokak 7/244-246-247
İskitler - ANKARA
t: +90 312 342 08 00

Bu dergide yer alan yazı, makale, fotoğraf ve illüstrasyonların elektronik ortamlar da dahil olmak üzere çoğaltılma hakları yalnızca Kayseri Büyükşehir Belediyesine aittir. Yazılı izin olmadıkça makul alıntılar dışında bir kısmının ya da tamamının çoğaltılması yasaktır. Yayımlanan yazıların hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.

Dergimiz TÜRDEB -Türkiye Dergiler Birliği üyesidir.

▲ F.: Sultan Sazlığı | Mustafa Kütük

başkandan...

Şehir'imizden Selamlar

Şehir sürekliliktir, idraktır, bilinçtir. Rüyalarınız varsa, hayalleriniz varsa anlam boyutunda kaygılarınız varsa bunun karşılığını somut olarak ancak içinde yaşadığınız şehirde somutlaştırabilir, anlayabilir ve anlatabilirsiniz. Çünkü şehir varlık olarak bizatihi insanın duygusu düşüncesi ve hayalleri ile somutlaşmasıdır. İnsanlar kendi aralarında fikir ve düşünce, inanç ve yaşama biçimi bakımından farklılıklara sahiptirler. Ancak şehirlerdir ki bütün bu farklılıkları mekânda ve zamanda terkib ederek hayatı yaşanılır kılar ve insanları farklılıkları içinde muhafaza ederek geleceğe taşır. Bunun için de farklı görüşlere sahip insanların üzerinde birleşecekleri alan şehir şuurudur. İçinde yaşadığı şehri fark eden şehre bir aidiyet hissederken şehri de geleceğe taşır.

Kültürel ve sanatsal unsurlar bu idrak ve şuurun en koruyucu ve taşıyıcı unsurlarıdır. 800 yıl öncesinin bir camisi, 600 yıl öncesinin bir medresesi, 500 yıl öncesinin bir kitabı, 100 yıl öncesinin bir dergisi elimize geçtiğinde hissettiğimiz şey, içinde yaşadığımız tarihle birlikte mekânın idraki ve şuurudur. Bunun içindir ki bizim de gelecek nesillere tarihten geleni taşıma sorumluluğumuz olduğu gibi, bugünü de tarihle birlikte gelecek yapma sorumluluğumuz vardır. Yayınladığımız her kitap, çıkardığımız her dergi bunun yansımasıdır.

Şehir dergimizin bu sayısı da bu idrak ve şuurla hazırlandı. Şehrimizin sembol şahsiyetleri bölümümüzde bize bu toprakları mekân kılan Emir Melik Gazi var. Serdar Kozan'ın kaleminden okuyacaksınız. Editörümüz Dursun Çiçek ise yine fotoğrafları eşliğinde bizi Tahtalı Dağları'ndan Bakır Dağı'na götürecektir.

Kayseri önemli medeniyetlerin izleri ve işaretleri ile doludur. Bunun en önemli göstergelerinden birisi de İmamkulu'ndaki kaya kabartmalarıdır. Akgül Zor Sarı'nın yazısı bu iz ve işaretlerin önemini altını çizen içeriğe sahip. Tarih bölümümüzde ise bu ay Mehmet Çayırdağ hocamız Kayseri'nin Danışmendli ve Selçuklu dönemine ait tarih kaynaklarını ele aldı.

Yaşayan Şehir bölümümüzde otantik bir mesleğimiz ve esnafımız var. Mustafa İbakorkmaz'ın kaleminden okuyacağınız Turşucu Bayram Usta yazısı hem gelenek-

sel yanımıza hem de bugüne ait önemli mesajlar içeriyor.

Söyleşi bölümümüzde ise Selma Kara yine yaşayan bir insan hikâyesini anlatıyor. Doğuştan işitme engelli olan Aslı Hanım'ın azmi, cesareti ve başarısı iç içe geçmiş hayat hikâyelerinden oluşuyor. İlgile okuyacaksınız.

Şehir ve Hafıza bölümümüzde yine Kayseri'mizin yetiştirdiği önemli fotoğrafçılarımızdan Mustafa Kütük var. Birbirinden güzel fotoğrafları

eşliğinde bir Kayseri gezisi yapacaksınız.

Şehrin Yüzleri bölümünde ise Muin Feyzioğlu var. Bekir Oğuzbaşaran yazdı ve anlattı.

Eski bir belgesel film üzerinden Recep Kanalga'nın Kayseri yazısı ve izlenimleri, Hami Kıranatlıoğlu'nun Kayseri'de Çocukluğumun Kışları hatıraları, M. Orhan Cebeci'nin Develioğlu Mehmed'e Ağıt yazısı, Kitabiyat, Kayseri Sofrası, Akademi Günlüğü ve Kültür/Sanat haberleri bölümlerimizle dergimiz yine dop dolu.

Yeni yılın tüm okuyucularımıza hayırlar getirmesini temenni ediyor, kitap ve dergi dolu bir ay geçirmenizi diliyorum...

Mustafa ÇELİK

KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI

PORTRE

Mücahid Bir Türk Hükümdarı Melik Gazi
Serdar Kozan

➤ 6

DOĞA

Tahtalı Dağları'ndan Bakır
Dağı'na Bir Sıradağlar Türküsü
Dursun Çiçek

➤ 14

ARKEOLOJİ

İmamkulu Kaya Kabartması
Akgül Zor Sarı

➤ 22

TARİH

Kayseri'nin Danışmendli
ve Selçuklu Dönemine
Ait Tarih Kaynakları
Mehmet Çayırdağ

➤ 28

YAŞAYAN ŞEHİR

Meşhur Turşucu
Bayram Usta
Mustafa İbakorkmaz

➤ 36

BELGESEL

Kayseri Belgeseli
Recep Kanalga

➤ 42

SÖYLEŞİ

Engel Değil 'Fırsat'
Selma Kara

➤ 46

HATIRA

Kayseri'de Çocukluğumun
Kışları
Hami Kıranatlıoğlu

➤ 54

EDEBİYAT

Develioğlu Mehmed'e Ağıt
M. Orhan Cebeci

➤ 60

ŞEHİR VE HAFIZA

Kayseri'yi Fotoğraflayanlar
Mustafa Kütük
Alper Asım

➤ 66

ŞEHİRİN YÜZLERİ

Muin Feyzioğlu: Bir Yazar
İçin Portre Denemesi
Bekir Oğuzbaşaran

➤ 74

KİTABİYAT

Mustafa Miyasoğlu
Hikâye Yarışması Kitabı
Fatma Atıla

➤ 78

SOFRA

Pehli
Şehir Kültür Sanat

➤ 80

BÜSAM-AKADEMİ

Akademi Günlüğü
➤ 82

KÜLTÜRDEN

Şehirden Kısa Kısa Haberler
Şehir Kültür Sanat

➤ 86

Mücahid Bir Türk Hükümdarı: MELIKGAZİ

Serdar Kozan

Binlerce yıllık bir geçmişe sahip Türk milletinin dönüm noktalarından birisi 1071 Malazgirt Zaferi'dir. Kutlu komutan Sultan Alp Arslan, Malazgirt ovasında kutlu bir zafer elde ederek yeni bir yurdun kapılarını açtı ve kıyamete kadar vatanları olacak Anadolu'yu Türkler yurt tutmaya başladı. Sultan Alp Arslan, kadim Türk töresinin bir gereği olarak fethedilen toprak fethedenin malıdır anlayışıyla komutanlarını Anadolu'nun fethi ile görevlendirdi. Bu komutanlardan olan Danişmend Gazi'ye Sivas ve Kayseri'nin mihenk noktasını oluşturduğu bölge tevdi edildi. Danişmend Gazi bu bölgeye gelerek Danişmendliler diye anılacak beyliği kurdu. Danişmend Gazi'nin başlangıçta Türkiye Selçuklu hükümdarı Süleyman Şah'a bağlı olarak hareket ettiği anlaşılmaktadır. Danişmend Gazi, cihad anlayışıyla hareket ederek Bizans'a karşı gazaya girişti ve bölgedeki birçok yerleşim yerini fethetti. Danişmend Gazi'nin faaliyetlerini konu alan bir destan olan Danişmendname'de anlatıldığına göre fethine girişilen yerlerden birisi de günümüzdeki Çorum ili olup o

dönemde Yankoniye olarak isimlendirilmekteydi. Danişmend Gazi zorlu uğraşlar ve şiddetli çarpışmalardan sonra Yankoniye'yi fethetti. Fetih günü kendisine gelen iki müjdeci bir oğlu olduğunu haber verdi. *Sonra Haraşna [Amasya]'dan iki elçi gelip Melik Danişmend'e müjde verdi: “Bir oğlunuz oldu.” dediler. Melik buyurdu: “Onun adı Gazi Bey olsun.” dedi. Cümle gazi ve ulu kişiler sevindi. Nasıl sevinmesinler, oğul müjdesidir.”*¹ Danişmendname'nin sonlarına doğru “Gazi” adı verilen bu oğlu Emir Gazi veya Melik Gazi olarak zikredilmektedir. Melik Gazi'nin Danişmendli Beyi olmadan önceki hayatına dair tek kayıt budur.

Anadolu'yu yeni yurt tutmaya başlayan Türkler, 1099'dan itibaren batıdan gelen büyük bir tehditle karşı karşıya kaldılar. Çekirge sürüleri gibi önlerine gelen her şeyi yok eden Haçlı birlikleri Kudüs'ü hedefledikleri seferlerinde Anadolu'daki Müslüman Türk ahaliyi yok etmeye azmetmişlerdi. Bu ölüm kalım savaşında Haçlıların hedeflerinden birisinin Türkleri Anadolu'dan atmak olduğunu fark eden Türkiye Selçuklu Sultanı I. Kılıç Arslan ve Danişmend Gazi güçlerini birleştirerek Haçlılara ağır kayıplar verdirmeyi başardılar ve Anadolu'daki hâkimiyet sahası daralsa da Türk varlığının devamını sağladılar. Danişmend Gazi, Antakya Kontu I. Bohemond'u mağlup ederek esir aldı lakin daha sonra fidye karşılığı serbest bıraktı. Bu durum I. Kılıç Arslan ile aralarının açılmasına sebep oldu. Danişmend Gazi, I. Kılıç Arslan karşısından mağlup oldu. İtibarı sarsılan Danişmend Gazi 1104'te vefat etti.² Danişmend Gazi'nin vefatından sonra özellikle prestij açısından mühim olan Malatya şehri ile Anadolu'daki üstünlük Türkiye Selçuklularının eline geçti. Danişmendname'ye göre ecel yaklaştığı vakit Danişmend Gazi oğlu Melik Gazi'ye şu vasiyetlerde bulunmuştur.

*“Benden dostlara selam götürünüz,
Melik Gazi Bey oğluma da hoş selam götürünüz.
Diyersiz baban dedi ki asla
Tembelleşmesin, gaza etsin.
Çalışsın, bu memlekette kafir bırakmasın,
Müslümanlar oraya kılıç vursun.”*³

Danişmend Gazi'nin vefatından sonra Danişmendlilerin başına, günümüzde daha ziyade Melik Gazi adıyla zikredilen Emir Gazi geçti. Emir Gazi'nin saltanat dönemini iki kısma ayırmak mümkündür. İlk dönemde Türkiye Selçuklularının iç mücadelelerine müdahil olmuş ve diğer Türk beylikleriyle mücadeleye girişmiştir. İkinci dönemde ise Bizans ve Haçlılara karşı gaza ile meşgul olmuştur.

Emir Gazi kardeşlerini ortadan kaldırarak beyliğini

sağlamlaştırdı fakat Türkiye Selçuklu Sultanı I. Kılıç Arslan'ı metbu olarak tanımak zorunda kaldı. Ancak 1107'de I. Kılıç Arslan'ın Büyük Selçuklularla Habur Irmağı kenarında yaptığı savaşta hayatını kaybetmesi Anadolu'daki dengeleri yeniden bozdu. I. Kılıç Arslan'ın oğulları arasında baş gösteren taht kavgasından faydalanan Emir Gazi, Danişmendli Beyliği'nin tekrar toparlanmasını sağladı. Türkiye Selçuklularındaki taht kavgalarında da damadı olan Mesud'u destekledi.

I. Kılıç Arslan'ın vefatından sonra Konya'da Selçuklu tahtına oğlu Şehinşah çıktı ve kardeşleri Mesud ve Melik Arap'ı hapsedtirdi. Ancak Emir Gazi, bir pusu kurarak Şehinşah'ı yakalattı ve tahta Sultan Mesud'u çıkardı. Sultan Mesud, önce Şehinşah'ın gözlerine mil çektirdi, daha sonra ise Türk töresine uygun olarak yay kirişiyle boğdurarak bertaraf ettirdi. Sultan Mesud, Malatya'da bulunan kardeşleri Tuğrul Arslan ve Melik Arap'a ise dokunmadı. Tuğrul Arslan'ın dul annesi Haçlılar karşısındaki cengâverlikleriyle haklı bir şöhreti bulunan Artuklu Belek Gazi ile evlenmişti. Böylece Malatya, Artuklu Beyliği'nin hâkimiyetine girmiş olmaktaydı. Mengücekli İshak Bey'in Malatya bölgesini yağmalaması üzerine Belek Gazi ile Emir Gazi; Mengücekli İshak Bey ve sığındığı Trabzon Rum hükümdarı Gabras'a karşı ittifak kurdular. Yapılan savaşta zafer Belek Gazi ve Emir Gazi'nin oldu. Gabras ve İshak Bey esir alındı. Gabras fidye karşılığı serbest bırakılırken, Emir Gazi damadı olan İshak Bey'i fidesiz serbest bıraktı. Bu durum Belek Gazi ile Emir Gazi'nin arasının açılmasına sebep oldu ancak Emir Gazi, Belek Gazi vefat edene kadar Malatya üzerine herhangi bir harekâta girişemedi.⁴

Belek Gazi'nin vefatından sonra Emir Gazi, Türkiye Selçuklu Sultanı Mesud ile birlikte Tuğrul Arslan'ın elindeki Malatya'yı kuşattı. Bir aylık muhasara neticesinde Malatya düşürülemeyince oğlu Melik Mehmet Gazi'yi kuşatmaya memur eden Emir Gazi geri döndü. Melik Mehmet Gazi altı ay boyunca kuşatmayı devam ettirdi. Malatya'da müthiş bir kıtlık baş gösterince Tuğrul Arslan ve annesi Minşar Kalesi'ne çekilerek 1124'te Malatya'yı Emir Gazi'ye teslim etti.⁵ Emir Gazi şehre girdikten sonra herkesin takdirini kazanacak bir tutum sergiledi. Süryani Mikhail'e kulak verelim: *“Emir Gazi şehre girdi. Şehrin halktan boşaltılmış ve kalanların da mezardan çıkmış bir halde olduklarını görünce onları teselli etti ve cesaret verdi. Şehirde kalan ve oraya gelmek isteyen adamların serbest olduklarını*

*ilan etti. Çiftçilere tohumluk verdi, koyun ve öküz sürüleri getirtti. Şehir refaha kavuşmaya başladı.”*⁶ Malatya'nın Emir Gazi'nin eline geçmesi Danişmendli - Artuklu ilişkilerinde gerginliğe sebep oldu ancak büyük bir çatışma yaşanmadı.

Aynı sırada Melik Arap, Türkiye Selçuklu tahtını ele geçirmek için kardeşi Sultan Mesud'a karşı ayaklanmış ve ilk savaşı kazanmıştır. Sultan Mesud, yardım talebinde bulunmak üzere önce Bizans'a ardından da kayınpederi Emir Gazi'nin yanına gitti. Sultan Mesud ve Emir Gazi, Melik Arap'ın üzerine yürüyerek bozguna uğrattılar. Melik Arap, Kilikya Ermeni hâkimi Thoros'un yanına kaçtı. Kuvvetlerini toparlayarak 1127'de Melik Mehmet Gazi ve oğlunu tuzağa düşürüp esir aldıktan sonra Emir Gazi'nin üzerine yürüdü ve Emir Gazi'yi de mağlup etti.

Danişmend Gazi'nin vefatından sonra Danişmendlilerin başına, günümüzde daha ziyade Melik Gazi adıyla zikredilen Emir Gazi geçti. Emir Gazi'nin saltanat dönemini iki kısma ayırmak mümkündür. İlk dönemde Türkiye Selçuklularının iç mücadelelerine müdahil olmuş ve diğer Türk beylikleriyle mücadeleye girişmiştir. İkinci dönemde ise Bizans ve Haçlılara karşı gaza ile meşgul olmuştur.

Ancak Emir Gazi yüksek bir tepeye çıkarak sanki muzaffermiş gibi davrandı ve çadırını kurdurup davul çaldırdı. Bunu gören Danişmendli kuvvetleri toparlanarak çöken sinin de yardımıyla Melik Arap'ın kuvvetlerini dağıttılar. Melik Mehmet Gazi de esaretten kurtarıldı. Savaş meydanından kurtulan Melik Arap aynı yıl, bir kez daha Emir Gazi üzerine yürüdüyse de mağlup olarak tarih sahnesinden çekildi.⁷

Görüldüğü gibi Sultan Mesud, Selçuklu tahtını Emir Gazi sayesinde ele geçirmiş ve koruyabilmiştir. Binaenaleyh Osman Turan'ın ifadesiyle Anadolu'da *“siyasi kudretin Selçuklulardan Danişmendlilere intikâli”* gerçekleşmiştir. Süryani Mikhail de Emir Gazi'nin önce Türkler arasındaki mücadeleyi sonlandırıp gazaya giriştiğini *“Emir Gazi, Kapadokya'daki bütün Türkleri mağlup ettikten sonra tek başına hâkimiyet icra etti ve sahile akın yaptı.”*⁸ şeklinde ifade etmektedir. Anadolu'daki diğer Türk beylikleri ve devletlerine hâkimiyetini kabul ettiren Emir Gazi, babasının vasiyetinde belirttiği gibi gazaya yöneldi.

6 Süryani Patrik Mikhail'in Vakayinamesi (Çeviren: Hrant D. Andreas-yan), Ankara 1944, s. 83

7 Muharrem Kesik, s. 92 – 93

8 Süryani Patrik Mikhail'in Vakayinamesi (Çeviren: Hrant D. Andreas-yan), s. 92

1 Necati Demir, Danişmend Gazi Destanı, İstanbul 2018, s. 349

2 Muharrem Kesik, Danişmendliler, İstanbul 2017, s. 79

3 Necati Demir, s. 398 – 399

4 Muharrem Kesik, s. 88 – 89

5 Osman Turan, Selçuklular Zamanında Türkiye, İstanbul 2017, s. 194

Bizans üzerine yürüyen Emir Gazi, Karadeniz sahillerinde Casinius isimli bir valinin elindeki yerleri savaşız teslim aldı. 1129'da Ankara, Çankırı ve Kastamonu da Danişmendli sınırlarına katıldı. Kilikya Ermeni Prensi Thoros'un ölümünden faydalanmak isteyen Emir Gazi ertesi yıl Çukurova'ya indi. Antakya Haçlı Kontluğu Prinkepsi II. Bohemond da aynı amaçla Çukurova'ya ilerlemekteydi. Emir Gazi'ye büyük bir ün kazandıracak olan Anazarba Muharebesi ile ilgili yine Süryani Mikhail'e kulak verelim: *“Türkler oraya geldikleri vakit, Bohemond'la diğer Franklar da oraya gelmiş bulunuyorlardı. Ne Franklar Türklerin orada bulunduklarından ne de Türkler Frankların geldiğinden haberdar değildiler. Bununla beraber gerek Türkler gerekse Franklar Ermenileri istemiyorlardı. Türkler, Anazarba*

*ovasına geldikleri vakit Bohemond'u bir miktar atlı ile beraber gördüler. Onlar, onu tanıyıp, muharebe etmeye başladılar. Birçok adam öldükten sonra yorulmuş olan Franklar bir tepeye çıktılar. Türkler, onları orada her taraftan kuşatıp hepsini öldürdüler. Türkler, Bohemond'u tanımayıp onu da derhal öldürdüler. Onun başını, frankların zırhlarını ve silahlarını aldıktan sonra geri gittiler. Emir Gazi, Bohemond'un başını, harp teçhizatı ve atlarla beraber hediye olarak Bağdat halifesine gönderdi.”*⁹ Bohemond'un babası Danişmend Gazi tarafından mağlup ve esir edilirken, kaderin bir cilvesi ile oğlu Emir Gazi de onun oğlunu mağlup ederek

9 Süryani Patrik Mikhail'in Vakayinamesi (Çeviren: Hrant D. Andreas-yan), s. 92

“Melik Emir Gazi çok cesur, zeki, adaletli ve kudretli bir hükümdardı. Gazaları halk tarafından unutulmadı ve Kayseri'nin Pınarbaşı ilçesinin Melik Gazi köyünde bulunan türbesini, halk ziyaretgâh haline getirdi.”

öldürmüştür.¹⁰ Emir Gazi'nin Çukurova'da bulunmasından faydalanan Bizans İmparatoru İoannes Komnenos, Kastamonu'yu geri aldı ve İstanbul'a dönünce şaşıaal bir zafer kutlaması yaptırdı. Türkler üzerine yeni bir sefer daha planlayan İmparator, kardeşi İsaakios'un tahtı ele geçirmek için harekete geçtiğini duyunca geri döndü. İsaakios kaçarak önce Sultan Mesud'a ardından da Emir Gazi'ye sığındı. Emir Gazi, imparatora karşı bir koz eline geçtiği için çok memnun oldu ve İsaakios'u Trabzon Rum hâkimi Gabras'ın yanına gönderdi.

Kilikya Ermeni Prensi Leon, Danişmendli hâkimiyetindeki Türk topraklarına yağma seferleri yaparak tehdit oluşturmaya başlayınca Emir Gazi dikkatini güneye çevirdi. 1131'de ilk olarak Leon'un kız kardeşine ait olan Symnada yani Zamantı'yı kuşattı ve savaşarak aldı. Ardından Leon'u cezalandırmak amacıyla Çukurova'ya

10 Muharrem Kesik, s. 94

girdi. Leon savaşı göze alamayarak bağlılığını bildirdi ve yıllık haraç vereceğine dair yemin etti ancak daha sonra bu sözünü de tutmadı.¹¹

Kilikya Ermenileri meselesini halleden Emir Gazi, Urfa Haçlı Kontluğu üzerine yürüdü. Urfa Haçlı Kontu Joscelin de bundan haberdar olarak, hasta olmasına rağmen sedye ile Emir Gazi'nin üzerine ordusuyla yürüyüşe geçti, ancak yolda öldü. *Gazi, Joscelin'in öldüğünü duyunca alicenapla hareket etti. Muharebeyi durdurttu. Franklara taziyede bulundu ve onlara yazdığı bir mektupla “Hükümdarınızın ölümü sayesinde sizi yendiğini söyletmemek için, bugün sizinle muharebe etmeyeceğim. Binaenaleyh, rahatça işlerinize bakın. Adetlerinize göre kendinize bir şeftayın edin ve memleketinizi selamette idare edin. Çünkü ne benden ne de askerlerimden korkacak bir şeyiniz yoktur.” dedi.*¹²

Kışı Malatya'da geçiren Emir Gazi, Sultan Mesud ile birlikte 1132'de Bizans seferine çıktı ve Kastamonu'daki Bizans garnizonunu kılıçtan geçirerek şehri geri aldı. Ardından Batı Karadeniz sahillerine akınlar düzenledi. 1133'te yine Bizans'tan Albara Kalesi savaşıyla alındı ve kale yıktırılarak halkı esir edildi.

Emir Gazi'nin kazandığı zaferler onu Anadolu'daki en güçlü hükümdar haline getirdi. Danişmendli Beyliği'nin sınırları Fırat'tan Sakarya Nehri'ne kadar uzanmaktaydı. Bunun üzerine Bağdat'ta bulunan Abbasi Halifesi Müsterşid ile Büyük Selçuklu Sultanı Sencer, Emir Gazi'ye “Melik [el-Melikü'l Alim ve'l Adil Nasru'd Dünya ve'd-Din Ebu'l Muzaffer Melik Gazi / Bilgili ve Adil Melik, Din ve Dünyanın Yardımcısı, Zafer Kazananların Babası Melik Gazi] unvanı verdiklerine dair bir menşur ile hakimiyet alametleri olan davullar, bir altın gerdanlık, dört siyah sancak ve bir altın asa gönderdiler. Ancak elçiler geldiği vakit Emir Gazi Malatya'da hasta yatmaktaydı ve elçiler geldikten kısa bir süre sonra, 1134'te vefat etti. Elçiler unvan ve hediyeleri oğlu Melik Mehmet Gazi'ye sundular.¹³ Aslında dönemin kaynaklarında Emir Gazi olarak anılmasına rağmen yaptığı gazalarla sonuna kadar hak

11 Muharrem Kesik, s. 95

12 Süryani Patrik Mikhail'in Vakayinamesi (Çeviren: Hrant D. Andreasyan), s. 97 - 98

13 Muharrem Kesik, s. 97

ettiğine inanılmasından olsa gerek vefatından sonra Emir Gazi hitabı bırakılmış ve kendisi Melik Gazi olarak anılmıştır. Malatya'da vefat ettikten sonra naaşı tahdid edilerek Kayseri'nin Pınarbaşı ilçesinde, Zamantı Kalesi ile Zamantı Irmağı arasında yer alan ve günümüzde Melikgazi Köyü adını taşıyan yerdeki, klasik Selçuklu türbeleri tarzında olan iki katlı ve kare planlı türbesine defnedildi. Bizans tipindeki kendi adına bastırdığı paralarının üzerinde “Emir-i Muazzam Emir Gazi” yazmaktadır.¹⁴

Melik Gazi'nin türbesinde yer alan “Kesik Baş” ile ilgili halk arasında bir efsane anlatılmaktadır. Rivayete göre; bu başın sahibi Zamantı Kalesi'nde bir papazdır. Melik Gazi tarafından kale kuşatılır ancak sarp bir dağın üzerinde kurulan kale haftalarca süren muhasaraya rağmen bir türlü düşürülemez. Bu “Kesik Baş”ın sahibi olan papaz bir vesile ile İslam'ı kabul eder ve bir gün gizlice kaleden çıkarak Melik Gazi'nin yanına gelir. Melik Gazi'ye “Bugün yapılacak yortudan dolayı içerideki askerler çok şarap içir ve sarhoş olurlar, size karşı koyacak güçleri kalmaz, siz de hücumla geçin ve kaleyi fethedersiniz... Bu fetihten sonra onlar mutlaka bu işte benim parmağım olduğunu anlar ve beni öldürürler. Sizden dileğim, benim cesedim senin ayakucuna defnedilsin.” diyerek fethin anahtarını verir. Gerçekten fetih gerçekleşir ancak papazın Müslüman olduğunu anlayan askerler onun kafasını keserek kaleden aşağıya yuvarlarlar.

Osman Turan, Melik Gazi hakkında “Bizanslılara, Haçlılara ve Ermenilere karşı kazandığı zaferlerden sonra Anadolu hükümdarları arasında en yüksek mevkii aldı.” demektedir.¹⁵ Faruk Sümer “Melik Gazi, Danişmendlilerin hükümdarlarından en büyük ve Haçlı muharebelerinin en meşhur şahsiyetlerindendir”¹⁶ yargısında bulunmaktadır. Süryani Mikhail, patrik olmasının getirdiği taassupla bazı olumsuz cümleler kurmasına rağmen “O cesur ve kuvvetli bir hükümdardı. Hırsızları ve yağmacıları çok korkutmuştu. Devletinin sınırları içinde asayiş hüküm sürmüştür. Askerlerini çok severdi.” demekten de kendini alamamıştır.¹⁷ Çayırdağ Hoca ise “Melik Emir Gazi çok cesur, zeki, adaletli ve kudretli bir hükümdardı. Gazaları halk tarafından unutulmadı ve

14 Mehmet Çayırdağ, Kayseri Tarihi Araştırmaları, s. 15

15 Osman Turan, s. 198

16 Faruk Sümer, Yabanlu Pazarı, s. 43

17 Süryani Patrik Mikhail'in Vakayinamesi (Çeviren: Hrant D. Andreasyan), s. 103

18 Mehmet Çayırdağ, s. 14

Kayseri'nin Pınarbaşı ilçesinin Melik Gazi köyünde bulunan türbesini, halk ziyaretgâh haline getirdi.”¹⁸ hükmünü vermektedir. Türk milletinin zarif bir geleneği olan büyük kişilerin hatıralarının yaşatılması ve onlara türbeler, makamlar atfedilmesi Melik Gazi'de de kendisini göstermektedir. Kastamonu, Kemah, Kırşehir, Aybastı ve Çorum'da Melik Gazi'ye atfedilen makamlar mevcuttur. Bu, Melik Gazi'nin Türk milleti üzerindeki büyük etkisinin bir tezahürüdür. Rahmet ve minnetle... Vesselam... ■

Kaynakça

- Faruk Sümer, Yabanlu Pazarı, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul 1985
- Mehmet Çayırdağ, Kayseri Tarihi Araştırmaları, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Yayınları, Kayseri 2001
- Muharrem Kesik, Danişmendliler, Bilge Kültür Sanat Yayınları, İstanbul 2017
- Necati Demir, Danişmend Gazi Destanı, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2018
- Osman Turan, Selçuklular Zamanında Türkiye, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2017
- Süryani Patrik Mikhail'in Vakayinamesi (Çeviren: Hrant D. Andreasyan), Ankara 1944 (Türk Tarih Kurumunca henüz yayımlanmamış tercüme)

Tahtalı Dağları'ndan Bakır Dağı'na

BİR SIRADAĞLAR TÜRKÜSÜ

Dursun Çiçek

Bir türkünün, bir ağıtın, bir bozlağın izini takip ettiğinizde yolunuz genelde dağlara çıkar. Çünkü dağlar insan duygusunun en özgür biçimde sadır olduğu alanlardır. Geleneksel kültürümüzde roman yoktur ama efsanelerimiz, masallarımız, hikâyelerimiz dağlarla başlar dağlarla biter. Belki de şehirleşemedikleri için küçümsemediğimiz ya da ötekileştirdiğimiz göçebe insanlarımızın dağ merkezli yaşamlarını biraz da bu açıdan görmemiz gerekmektedir. Onlar için dağ bir barınak, bir sığınak, bir yaşama ve kendini ifade etme alanıdır. Hatta öyle ki kendini şehirde olduğundan daha özgür ve rahat hissettiği alan bile denilebilir. Bu yanıyla dağ kendi başına bir mekândır.

Toroslara sıradağlar olması hasebiyle baktığınızda aslında öbek öbek şehirler görürsünüz. Her bir dağ, her bir tepe bir bütünün parçası olarak bir şehri, bir merkezi andırır. Toroslara “Binboğa” diyen muhayyile ile onları yüce ruhların mekânı olarak gören muhayyile birbirinden farklı değildir. Sıradağlar bu yanı ile iç içeliği, sırt sırtlığı, çokluk içinde birliği, yekpareliği ve gücü temsil eder.

Dağlara bu anlamda baktığınız zaman tekliği ve çokluğu, tecelli ve tezahürü anlayabiliyorsunuz.

Tahtalı Dağları’nın ince ve uzun yollarından akıp giderken yâdıma gelenler bunlar. Tahtalı Dağları, Orta Toroslarda bulunan bir sıradağlar silsilesidir. Sıradağların önemli bir bölümü Kayseri sınırları içindedir. Geri kalan bölümleri ise Adana ve Sivas illeri içinde yer alır.

Aslında Seyhan Nehri’nin Zamantı ve Göksu kolları arasında uzanan dağların tümüne verilen bir isimdir Tahtalı Dağları. Kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda uzanan bu dağların üzerinde Koç Dağı, Soğanlı Dağı, Beydağı, Alaylı Dağı, Bakır Dağı gibi zirveler ve tepeler sıralanır.

Tahtalı Dağları’nın uzunluğu 170 km, genişliği ise 50 km kadardır. Orta Torosların uzantısı olan ve Kayseri-Tomarza,

Adana-Tufanbeyli sınırında, en yüksek noktasına 3075 metre ile Bey Dağı’nda ulaşan bu sıradağın pek çok noktası 2500 metrenin üzerindedir. Tahtalı Dağları’nın bunun dışındaki yüksek noktaları Soğanlı Dağı (2100 m), Bakır Dağı (2462 m) ve Gövdeli Dağı’ndaki Sandıkdere Tepesi’dır (2601 m).

Tahtalı Dağları Seyhan ve Ceyhan vadileri arasında uzanan Binboğa Dağla-

Burada gördüklerimize manzara demek ne kadar doğru bilmiyorum. Mekân sadece nazarla kavranacak bir şey değil. Ama nazar olmadan da kalp görmüyor, ilgiyi kuramıyor. Onun için bakmanın ötesinde görmek gerekiyor mekânı. İdrak etmek, bilmek gerekiyor.

rı’yla birlikte eskiden antitoros denilen dağların bir kolu olarak da kabul edilir. Dağlar güneye doğru vadilerle parçalanmış ve geçilmez bir görünüş almıştır. Kuzeydoğuda hemen hemen çıplak olan bu dağlar güneye doğru daha ormanlık bir bitki örtüsüyle kaplıdır.

Elbette ki bu dağların her birinin ayrı bir öyküsü, ayrı bir türküsü, ayrı bir derdi vardır. Kayseri’ye en yakınlarından biri olması hasebiyle biz biraz Bakır Dağı’nın etrafında dolanıp duracağız. Bakır Dağı, Adana’nın Feke ilçesi ile Kayseri’nin Develi ilçesi sınırında 2743 m yüksekliği ile yörenin yüksek dağlarından biri. Dağlar şehirleri birbirinden ayıran yükseklikler olarak görülse de aslında şehirleri birbirine ulayan, birleştiren yücelikler olarak da

görülebilir. Bu anlamda Aladağlar nasıl Kayseri, Adana ve Niğde’yi; Kurt Dağı Kayseri ile Nevşehir’i birbirine bağlarsa Bakır Dağı da Kayseri’yi Feke üzerinden Adana’ya bağlar. Dolayısıyla dağ sadece ıraklık değil yakınlıktır.

Erciyes Dağı, Aladağlar, Demirkazık, Dedebeli gibi dağlar düşünüldüğünde Bakır Dağı nispeten daha küçük bir dağdır. Ancak bir dağın anlamı biraz da konumundadır. Kaldı ki dağlarda isim sadece ayırt etmek içindir. İsmi ne olursa olsun bütün dağlar anlam itibari ile aynıdır. Erciyes, Ağrı, Everest, Elbruz dağları gibi sembolik bir anlam taşıyan dağları istisna tutarsak, coğrafyanın her yerindeki dağlar insana isminden soyutlanarak hitap eder.

Dağlar aynı zamanda rahmet ve berekettir. Şehirlerin su kenarlarının dışında yoğun olarak dağların etrafına kurulmaları sadece savunma amaçlı değildir. Dağın bereketi ile de ilgilidir. Dağ insana evini yaptığı taşı, kışın ısınacağı yakacağını, avlanmak sureti ile besinini, kar ile suyunu, yağmur ile rahmetini de verir. Bunun dışında dağlar aynı zamanda önemli maden ve yer altı zenginliklerinin olduğu yerlerdir. Bakır Dağı ve bölgesi bu anlamda Kayseri’de yer altı zenginliklerinin bol olduğu yerdir. Bakır Dağı önemli kömür kaynaklarından biridir.

Bizim oralarda gün batımında veya doğumunda bakır gibi sararan dağlara da bakır ismi verilir. Nitekim Bakır Dağı’nın hemen karşısındaki Kurşunluk denilen dağın ismi de tesadüf olmasa gerekir. Bazı köylüler “Niye Bakır Dağı denilmiş” sorusunu sorduğumuzda, daha önce buralarda bakır madenleri çıkarılmış ondan dolayı bu ismi almış, dediler.

Taşçı köylüleri köylerinin eski adlarının Anadolu’dan telmih Rumlu olduğunu, daha sonra Bakır Dağı, sonra da Taşçı olarak değiştiğini söylediler. Coğrafi yapıya bakıldığında neden Taşçı isminin verildiği anlaşılabilir. Köyün çevresi kireç taşlarıyla yığın haline gelmiş dağlardan ve taşlar arasında bulunan güherçileden oluşan bir araziye sahiptir. Köy yolunda zamanında yerden kaynayan sıcak suların izlerine, oyulmuş parlak yüzeylere ve birçok mağara ve kovuklara rastlanır.

Taşçı köyü bir göçmen köyüdür. Bunların, yarısı Kafkasya yarısı Rumeli göçmenidir.

Çok eski olan bu köy ile Büyükkine arasında biri harap olmuş iki değirmen vardır. Köyün geçim kaynağı ise ağırlıklı olarak mısır ve fasulye olmakla birlikte diğer tahıllar da vardır.

Gerek Bakır Dağı gerekse Kurşunluk zirvesine doğru bozkırı yansıtırken, eteklerine ve vadilerine indikçe orman çoğalır. Ağırlıklı olarak çam ağaçları ile

dolu olan eteklerde yaşı bir hayli ileri olduğunu tahmin ettiğimiz ağaçlarla da karşılaşıyoruz. Özellikle sedir ağaçları bir başka güzel. Yaşlı ağaçlarla birlikte, karşılaştığımız genç ağaçlar bölgede ağaçlandırma ve yenileme çalışmalarının devam ettiğini gösteriyor.

Başta Bakır Dağı olmak üzere Tahtalı Dağları’nın doğallığı her şeye rağmen hissediliyor. Orman içinde veya yaylalarda gezerken karşılaştığınız bir keklik sürüsü veya şehirde görmeyi unuttuğunuz serçelerin bin bir çeşidi bunun en önemli delili.

Belli aralarda ve yükseltilerde görülen yaylalar ayrı bir tat veriyor. Yamaçlardan gelen koyun sesleri zaman zaman çobanın türkülerine karışıyor. Ama bütün sesler sert ve berrak esen buz gibi rüzgârın sesine karışıyor.

Burada gördüklerimize manzara demek ne kadar doğru bilmiyorum. Mekân sadece nazarla kavranacak bir şey değil. Ama nazar olmadan da kalp

görmüyor, ilgiyi kuramıyor. Onun için bakmanın ötesinde görmek gerekiyor mekânı. İdrak etmek, bilmek gerekiyor. Ne kadar fotoğraf çekerseniz çekin bir yerde fotoğrafın tıklandığını yaşıyorsunuz. Zaten bir mekânda fotoğraf tıkanıp artık gözünüzle ve özünüzle görür hale gelmiyorsanız siz tabiatı ve mekânı hala fotoğrafın nesnesi olarak görüyorsunuz demektir. Bu da görünene perdedir. Fotoğraf bittiğinde başlıyor asıl görmek. Fotoğrafı aradan çıkardığınızda yani görüntüyü kaldırdığınızda görünenle baş başa kalıyorsunuz. Dağ, yayla, orman kadrāja sığar mı? Elbette sığmaz.

Gördüğümüz her tepeye çıkmak istiyoruz. Ormanın güzelliği yaylaları daha da cazip hale getiriyor. İlkbaharda gittiğinizde tepelerdeki kovuklardaki karlardan su içmeniz bile mümkün. Bakır Dağı'ndan Kurşunlu'ya oradan da Tahtalı'ya kadar Toroslar toprağa uzanmış Binboğalar gibi adeta mekânı bekliyorlar. Dağlar belki de mekânın gözcüleri, bekçileri, nöbetçileri. Dünyayı ve bizi ayakta tutan rahmet direkleri...

Bakır Dağı Kayseri-Adana sınırı aynı zamanda. Dolayısıyla bölgede gerek Kayseri ve gerekse Adana taraflarında yörükler yaşıyor ağırlıklı olarak. Dağ gönüllü insanlar... Toprak kokulu insanlar... Bakışlarındaki gurbet sizin hasretiniz belki de. Her birinin sinesinde bir ağıt, bir türkü yanan, her birinin avazında bir bozlak duyulan geniş gönüllü insanlardır yörükler. Bizde yörükler dağlarla bütünleşen insanlardır. Ne dağlar onlarsız ne de onlar dağlarsız olamaz. Dağlarda, dağlarla dağlanarak dağlaşan insanlar yörükler...

Tahtalı Dağları'nın zirvelerine yükseldikçe bir tarafta Erciyes Dağı'nı öbür tarafta ise Aladağlar'ı bütün haşmeti ve güzelliğiyle görebiliyorsunuz. Dağ dağın yurdudur. Onun içindir ki dağlardaki bütünlük duygusu, güç ve yekparelik, insana hayatı boyunca yücelik ve mütevazılık duyguları arasındaki yolculuğunu da hatırlatıyor. ■

İmamkulu Kaya Kabartması

Tomarza'da Büyük Hitit Medeniyetinin İzi

Akgül Zor Sarı

Bir fotoğrafın heyecanı ile insanın derin bir kuyuya dalmasının ve o kuyunun içinde bulduğu inanması güç ama bir o kadar da gerçek olan bu toprakların tarihinin ufak bir yansımasıdır bu yazı.

İşimiz gereği kültür varlığı olarak tescillenecek alanları fotoğraflayıp, araştırıp, raporluyoruz. Tomarza'da bir konuya ilişkin alana yakın olan İmamkulu (Şimşekkaya) Kaya Kabartması'nın fotoğraflarını görünce, yıpranmasını ve figürlerin yok olmasını nasıl engelleye-

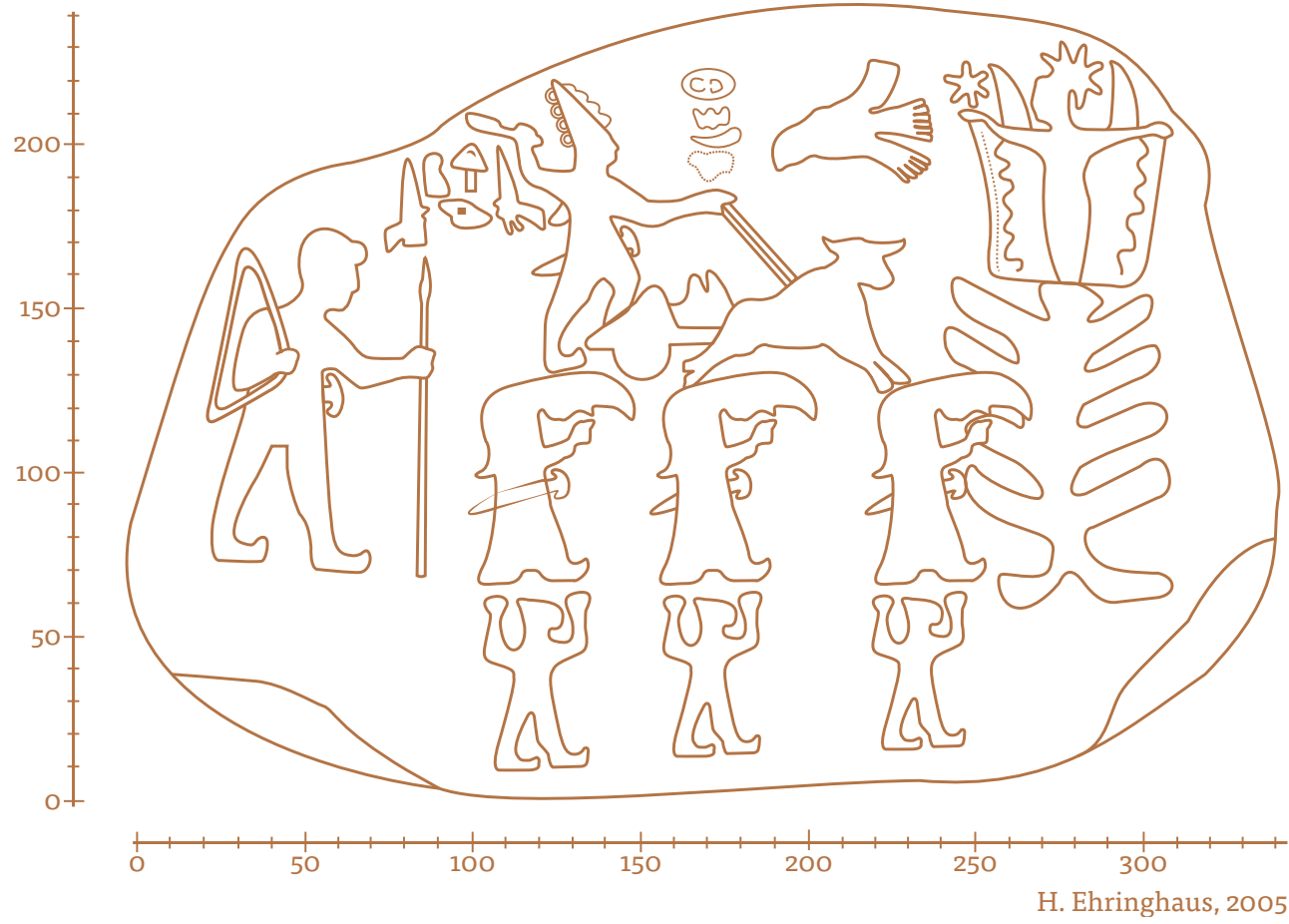
biliriz diye düşünürken heyecanla bunu açılacak olan Kaleiçi Arkeoloji Müzemize taşımamız dedim. Çünkü bu, Türkiye'de en ulaşılabilir, kent merkezinde ve kale ile bütünleşen ilk arkeoloji müzesi için büyük bir kazanım olacaktı. Böylece Kültepe kazı başkanı Prof. Dr. Fikri Kulakoğlu ve Uzman Arkeolog Elif Daysal ile alanı incelemek üzere yola koyulduk.

Gitmeden önce şu bilgileri okumuştum: İmamkulu Kaya Kabartması, 1933 yılında Kayseri'nin ilk tedrisat müfettişlerinden Salim Bey tarafından bölgeye yapılan ziyaret sırasında keşfedilmiştir. İlk bilimsel yayını

1935'de Louis Delaporte tarafından yapılmıştır.

İmamkulu Kabartması'nda kral ve tanrılar resmedilmiştir. Sol tarafta; diz boyu elbisesi ve ucu kıvrık pabuçlarıyla, sol elinde bir mızrak, sağ elinde omzuna asılan yay ile duran bir kral tasviri yer almaktadır. Kral sağ omzuna asılı bir yay ve sol tarafında bir kılıç kuşanmış durumdadır. Sol elinde baş hizasına kadar uzanan bir değnek bulunmaktadır. Kralın adı Hitit hiyeroglifi ile yazılmıştır. Kral oğlu prens işareti yerel bir kral göstermekte ve "Te-su-pa" şeklinde okunmaktadır. (Tasvirlerde yer alan

şahısların Kizzuwatna Sarayı'ndaki bir eyalet prensini canlandırdığı iddia edildiği gibi, Teşup ismini Muwatali'nin prens olarak aldığı ve tasvirin bu krala ait olduğu da belirtilir.) Rölyefin ortasında bir boğanın çektiği arabasında Fırtına Tanrısı yer alır. Tanrı figürünün hemen önündeki hiyeroglifler "Halep'in Fırtına Tanrısı" şeklinde okunmuştur. Fırtına Tanrısı ve arabası üç dağ tanrısının eğilmiş başları üzerinde resmedilmiştir. Dağ tanrılarını da hayvan başlı varlıklar taşımaktadır. En sağdaki figürlerin ne olduğu daha tartışmalı olmakla birlikte muhtemelen tanrıça Iştar/

Tanrı, tanrıça, dağlar, fırtına, hayvanlar, prens, kral, yay, kılıç, mızrak derken kaya parçasına bu kadar anlam yüklemiş bir toplumu merak etmemek elde değildi. Büyük bir medeniyet ve devletin bu topraklarda yaşadığının ispatı olan, yönetici, din ve savaş gibi bilgileri barındıran bu kabartma o medeniyetin özetiydi.

Şauşka ve onun altında da bu tanrıçanın kutsal hayvanı aslan başlı çok kanatlı aviti resmedilmiştir.

Tanrı, tanrıça, dağlar, fırtına, hayvanlar, prens, kral, yay, kılıç, mızrak derken kaya parçasına bu kadar anlam yüklemiş bir toplumu merak etmemek elde değildi. Büyük bir medeniyet ve devletin bu topraklarda yaşadığının ispatı olan, yönetici (kral-kraliçe), din (tanrı-tanrıça) ve savaş (kılıç-mızrak-yay) gibi bilgileri barındıran bu kabartma o

medeniyetin özetiydi. Hititlerin fırtınayı ve dağları karşı konulamaz gizemli bir güce bağlamaları ve bildikleri en önemli figür olan insan bedenini kullanarak resmetmeleri o zaman için çok anlaşılır bir davranıştı.

Eski Türk tarihinde geçen yaratılış efsanelerinde de hatalı davranışı sonucu suya düşen insan boğulmak üzereyken “Ah Yüce Tanrım beni kurtar” diye yalvarır. “Ey insan suda yüksel” “Yalçın kaya olsun” cevabı gelir ve denizden yükselen yalçın

bir kayanın üzerine çıkan insan kurtulur. Bu efsane gibi, kaya ve taş tarih boyu önemli anlamlar taşımıştır.

Bu topraklarda yaşayan bir Hitit Devleti olduğu, 1887 yılında Mısır’da bulunan bir tablette Hitit kralının adı ile resmi yazışmalar yapıldığı çözüldükten sonra anlaşılmıştır ve tarih olarak MÖ 2000 ile başlayan Erken Hitit Devri, MÖ 1200 Geç Hitit Devleti’nin Ege’den gelen akımlarla yıkılmasına kadar Anadolu’da var olmuştur.

Osmanlı İmparatorluğu’nun yaklaşık altı yüz yıl yaşadığı bu topraklarda sekiz yüz yıl hüküm sürmüş bu devletin tabii ki medeni kanunlar ile yönetilmesi gerekiyordu. Mesela hırsızlığın suç kabul edildiğini, bununla ilgili mahkeme kayıtları olduğunu çivi yazılı metinlerden öğreniyoruz. Tarım ve hayvancılığın önemli olduğu o devirde at, katır, eşek, sığır, koyun, keçi, kuş, bal arısı, hububat, ev, yük arabası, mızrak, kerpiç tuğla gibi pek çok hırsızlığın cezası belirlenmişti. Bunların içinde en dikkat çekici olanı evi soyan bir kölenin çeşitli azalarının kesilmesi, ayrıca 30 misline kadar geri ödeme, gümüşle ödeme veya dayak gibi cezalar da vardı.

Devrin iki büyük devletinden Hititler ve Mısır arasında, Halep ve Şam arasında yer alan Kadeş şehrinde, uzun ve zorlu

bir savaş olan “Kadeş Savaşı” yapılır ve MÖ 1274 yılında, çivi yazılı nüshası Boğazköy’de bulunan Kadeş Anlaşması imzalanır. Tarihte bilinen eşitlik ilkesine dayalı bu ilk sözleşmede hem kral hem kraliçenin mührünün bulunması da devlet yönetiminde bile eşitlik olduğunun ispatıdır. Bir kopyası New York Birleşmiş Milletler binasında sergilenmektedir.

Kayseri’de yerinde yaşayan ikinci Hitit eseri Develi ilçesi Fraktin Rölyefi’dir. Zaman içinde bulunup Ankara, Kayseri ve Niğde Arkeoloji Müzelerinde sergilenen diğer eserler ise; Eğriköy, Çiftlik, Keşlik, Hisarcık, Erkilet, Sultanhanı, Kululu, Ekrek, Tekirderbent, Kayseri ve Kurubel anıtlarıdır.

Araştırdıkça derinleşen bilgilerle, İmamkulu Kaya Kabartması’na karşı saygıyla birlikte yol boyunca gördüğüm manzaranın güzelliğine de hayranlığım arttı.

Bu topraklarda yaşayan bir Hitit Devleti olduğu, 1887 yılında Mısır’da bulunan bir tablette Hitit kralının adı ile resmi yazışmalar yapıldığı çözüldükten sonra anlaşılmıştır ve tarih olarak MÖ 2000 ile başlayan Erken Hitit Devri, MÖ 1200 Geç Hitit Devleti’nin Ege’den gelen akımlarla yıkılmasına kadar Anadolu’da var olmuştur.

Kendi doğal kalesi (kayalar) ile çevrilmiş tepeye algılamakta zorlanarak yaklaştık. Bu kayalardan hangisiydi ve neden burayı seçmişlerdi acaba diye düşünerek yürümeye başladık.

Yaklaşık 3,5 metreye 2 metre boyutla-

rında kaya kütlesi tek parça halinde bize bakıyordu, kayanın yüzeyi düzleştirilerek işlenmiş figürlerin ne olduğunu Prof. Dr. Fikri Kulakoğlu hocam anlatınca daha iyi algılamaya başladım. Kayayı inceledikten sonra etrafa bakınca fırtına ve dağların devleti Hitit’in neden burayı seçtiğini çok iyi anladım.

Sırtını Toros Dağları’na dayamış yüzünü Erciyes Dağı’na dönmüştü. Erciyes’in adı Hitit yazıtlarında “Kutsal Harhari Dağı” olarak geçmekteydi bu da yön seçimini

▲ İmamkulu Köyü

açıklıyordu. Bu yerin onlar için muhakkak önemi vardı ve yeriyle yaşayan anıtın başka yerde bu etkiyi vermesi olanaksızdı.

Dört bin yıl öncesinin eseri hala ayakta duruyor ama o dönemin resmedilen kralı ve halkı yok olmuştu. Erciyes Dağı’yla, kayasıyla, rüzgârıyla, doğasıyla Kayseri daha pek çok medeniyete ev sahipliği yaparak yaşamaya devam ediyordu. ■

Kaynaklar

- Anadolu Medeniyetleri Müzesi, 1990 yılı
- Hitit Tapınak Kentleri (Yüksek Lisans Tezi), Sevgül Çilingir
- Kayseri Medeniyetlerin Beşiği, Kayseri Büyükşehir Belediyesi
- Hitit Çivi Yazısının İlk Ortaya Çıkışı, Turgut Yiğit
- Kayseri İli Tomarza İlçesi’ndeki Roma İmparatorluk Dönemi Lahitleri (Yüksek Lisans Tezi), Nur Ayşe Baykan
- Türklerde Taşla İlgili İnançlar, Hikmet Tanyu

Kayseri'nin Danişmendli
ve Selçuklu Dönemine
Ait Tarih Kaynakları

Sikkeler Kitabeler Vakfiyeler

Mehmet Çayırdağ

Tarihin kaynakları arasında kitaplar, arkeolojik eserler sözlü nakiller yanında devletlerin resmi belgeleri durumunda olan sikkelerin, kitabelerin ve vakfiyelerin çok önemli bir yeri vardır. Biz bu çalışmamızda Kayseri tarihine kaynaklık teşkil eden Danişmendli-Selçuklu dönemi sikkeler, kitabeler ve vakfiyeler üzerinde duracağız.

I-SİKKELER

Eski tabirle genel olarak sikke ismi ile anılan madeni paralar devrinin en sağlam tarihi belgeleridir. Çünkü bunlar devletlerin altın, gümüş ve bakırdan imal ettirdikleri resmi tanıtım araçlarıdır. Bir devlet veya hükümdar bağımsızlığını ve nerelere hâkim olduğunu bu belgelerle ilan ederdi. İslam devletlerinde bir devletin iki hâkimiyet sembolü vardı: Hâkim olduğu alanda camilerde cuma hutbelerinde isminin anılması ve yine kendi isminin geçtiği paraları bastırmak, yani yine eski

tabiri ile darbettirmek. Devletler ilk kuruluşlarında genellikle maddi imkânlarla henüz sahip olmadıklarından para bastıramamakta, yavaş yavaş güçlerini toparladıkça önce bakır, sonra gümüş ve sonra da en güçlü zamanlarında altın para bastırabilmekteydi. Bazen devletlerin gümüşle de para bastırmaya başladıkları oluyordu. O dönemlerde kâğıt para âdeti yoktu. Devletler, hükümdarlar bu paraları bastırırken üzerlerine kendi adlarını, paranın basıldığı tarihi ve basılan şehri veya beldeyi genellikle yazdırıyorlardı. Biz bunlardan paranın dönemine ait çok önemli resmi bilgiler edinmekteyiz.

Basıldığı yerin yazılması devletin hâkimiyet alanı hakkında bilgi edinmemizi sağlıyordu. Paranın metali devletin maddi güce erişme derecesini veriyordu. Devletin çevresinde büyük devletler var ve para bastıran bu devlet onlara tabi ise bu defa tabi oldukları bu büyük devletin hükümdarının da adı para üzerine yazılıyordu ve buna aslında mecburdular. Bütün bunlar dönem hakkında önemli malumat sağlıyordu. Selçuklular paralarına, herhangi bir metbuluk söz konusu olmadığı halde hürmeten ve dinen bağlı olduklarını göstermek bakımından Bağdad'taki Abbasi halifelerinin ismini de yazdırıyorlardı.

Kayseri'yi Bizans'tan fethedip bu önemli şehri devletlerine dâhil eden Danişmendlilerin ilk kurucusu olan Danişmend Ahmet Gümüştekin Gazi'nin parası görülmemiştir ve herhalde bastırılmamıştır. Ancak ikinci hükümdar olan oğlu Emir Gazi'den itibaren Danişmendli melikleri bakır paralar bastırmışlardır. Bu paralar önceleri yerli halk ve Bizans düşünülerek Rumca ibareli olarak bastırılmıştır. Türbesi Pınarbaşı Melikgazi köyünde olan Melik Emir Gazi'nin Grek harfleri ile bastırdığı parasında Türkçe ifade ile “Emir-i azam Emir Gazi” yazılıdır. Paranın ön yüzünde o dönem Bizans paralarında olduğu gibi Hz. İsa'nın tasviri bulunmaktadır.

Emir Gazi 1134 yılında vefat edince ülkesi üçe bölünmüş, Büyük oğlu Mehmed (Muhammed) Gazi Kayseri bölgesini alarak burayı kendisine merkez yapmıştır. Burada bastırmış olması lazım gelen (çünkü baskı yeri parada yazılı değil) bakır

parasında yine Rumca ibare ile “Bütün Rum ve Anadolu'nun Emiri Melik Muhammed” yazılmıştır. Kayseri'ye Ulu Cami'yi (Sultan Camii, Camiikebir) ve bu cami önüne medresesini (Melikgazi Medresesi) yaptıran Mehmed Gazi'nin türbesi de medresesi içerisinde bulunmaktadır. Medresenin, türbe dışındaki kısımları yıkılıp yok olmuştur.

Mehmed Gazi'nin 1143 yılında ölümü üzerine Kayseri kısmında yerine geçen oğlu Melik Zünnun, Kayseri Meliki iken iki tip bakır para bastırmıştır. Bunlardan birinci tip paranın yüzünde ortada “imadeddin”, etrafında Rumca yazı, arkasında ortada “İbni'l-Melik Muhammed” etrafında yine Rumca yazılar bulunmaktadır. İkinci tip parasının yüzünde, ortada arslana binmiş süvari, etrafında “El-Emir el-İsfehsalar es-seyyid el-kebir imadeddin”, arkasında ortada “El-melik Zünnun bin Muhammed Seyf emiri'l mü'minin” etrafında övgü ifadeleri bulunmaktadır.

1167'de Kayseri'yi ele geçirip Zünnun'u buradan çıkaran II. Kılıç Arslan şehirde Selçuklu Dönemi'ni başlatmıştır. Onun Kayseri'de basılmış parası görülmemiştir. 1192 yılında vefat edince Konya merkezde yerine hayatında iken tayin ettiği en küçük oğlu I. Gıyaseddin Keyhüsrev tahta çıkmıştır.

II. Kılıç Arslan hayatta iken on bir oğlunu, memleketin on bir bölgesine vali, yarı hükümdar şeklinde tayin etmişti. Bu şehzadeler oralarda kendi adlarında Melik unvanıyla para

Emir Gazi'den itibaren Danişmendli melikleri bakır paralar bastırmışlardır. Bu paralar önceleri yerli halk ve Bizans düşünülerek Rumca ibareli olarak bastırılmıştır. Türbesi Pınarbaşı Melikgazi köyünde olan Melik Emir Gazi'nin Grek harfleri ile bastırdığı parasında Türkçe ifade ile “Emir-i azam Emir Gazi” yazılıdır. Paranın ön yüzünde o dönem Bizans paralarında olduğu gibi Hz. İsa'nın tasviri bulunmaktadır.

bastırıyorlar, yaptırdıkları binalardaki kitabelerine adlarını yazdırıyorlardı. Bizans'a karşı seferlerde bulunuyorlar ve ayrıca birbirleri ile mücadelelerde bulunuyorlardı. Babalarının vefatından sonra kardeşler, tahta çıkan kardeşleri Keyhüsrev'i tanımadıkları gibi ona karşı mücadeleye girişmişlerdir. Bunlardan büyük ağabey Sivas Maliki Kutbeddin Melikşah daha babası zamanında saltanat için mücadeleye girmiş ve hemen yanında bulunan ve Kayseri'ye hâkim olan kardeşi Nureddin Sultanaşah'a karşı düşmanca davranmaya başlamıştı. Niyeti onu ortadan kaldırıp Kayseri'yi ele geçirerek Konya yolunda burasını Aksaray ile birleştirip sultanlığa yürümekti. Nitekim birkaç teşebbüsten sonra 1196 senesinde hile ile Sultanaşah'ı

ele geçirip öldürmüş ve Kayseri'yi de bu şekilde ele geçirmişti. Bu hadise üzerine Melikşah Kayseri'de bu tarihte, tarihe önemli bir kayıt düşen gümüş sikkelerini bastırmıştır. Sikkenin yüzünde ortada kelime-i tevhid ve Abbasi Halifesinin ismi, etrafında Hazreti Peygamber'e salat ve selamdan sonra Kur'an'dan bir bölüm (9/33), arkasında ortada tercüme olarak “Kılıç Arslan'ın oğlu Melikşah hak ile geldi”, etrafında yine tercüme olarak “Bismillah bu dirhem Kayseri'de 593 (M1196) senesinde basıldı” yazılıdır.

Melikşah bu tarihten bir yıl sonra vefat edince bu defa üçüncü büyük kardeş Tokat Niksar Meliki Rüknettin Süleyman Şah Konya'da sultan olan küçük kardeşi I. Keyhüsrev'e karşı harekete geçmiş, neticede Konya'yı ondan teslim alarak 1198 senesinde ikinci Süleyman Şah olarak Selçuklu tahtına çıkmıştır. Keyhüsrev de çocukları Keykavus ve Keykubat ile birlikte Bizans'a iltica etmiştir.

Süleyman Şah 1198 yılından itibaren saltanatının her yılında Kayseri'de gümüş paralar bastırmıştır. Süvari tasvirli olan bu paralarda Süleyman Şah'ın Kahir unvanı, babasının adı, Abbasi halifesinin ismi, sikkenin Kayseri'de basıldığı, basılma tarihi ve ayet cümleleri yazılmıştır.

1204 yılında Süleyman Şah'ın vefatı üzerine Bizans'ta (İstanbul) mülteci durumda bulunan I. Gıyaseddin Keyhüsrev emirler tarafından davet edilerek ikinci defa Konya'da Selçuklu tahtına çıkarılmıştır. 1211 yılında Bizans ile yaptığı bir muharebede şehit olan I. Keyhüsrev'in bu ikinci saltanatının hemen her yılında Kayseri darphanesinde bastırdığı gümüş sikkeleri bulunmaktadır. Sikkelerinde Süleyman Şah'ın kilerde olduğu gibi adı, babasının adı, darp yeri ve tarihi, Abbasi halifesinin ismi ve ayetler yazılı olup süvari tasviri bulunmamaktadır. Keyhüsrev'in 1205/6 yılında Kayseri'de bastırmış olduğu bakır parasında süvari tasviri vardır.

1211 yılında babasının yerine tahta çıkan I. İzzettin Keykavus aynı yıl Kayseri'de gümüş sikke bastırmıştır. İbareler, isim hariç yukarıdaki sikkelere benzerdir.

1220 yılında, ağabeyi Keykavus'un ölümü ile tahta çıkan Anadolu Selçuklularının en büyük hükümdarı I. Alaaddin Keykubat'ın Kayseri'de 1220, 1221, 1222 ve 1223 yıllarında bastırmış olduğu gümüş sikkeler bulunmaktadır. Yazı ve tezyinatı itibarı ile diğer Selçuklu sikkeleri arasında üstün bir sanat değerini haiz olan Keykubat'ın Kayseri sikkelerinin yüzünde Abbasi halifesinin ismi ve onun müminlerin emiri olduğu ibaresi, etrafında paranın basıldığı tarih, arkasında ortada büyük sultan Keyhüsrev oğlu Alaaddin Keykubat, etrafında paranın Kayseri'de basıldığı yazılıdır. Bütün bu Selçuklu paraları ortalama 3 gramdır ve 24 mm çapındadır.

Keykubat'ın 1221 yılında Kayseri'de bastırdığı bir bakır parası da bulunmaktadır.

1237 yılında vefat eden I. Alaaddin Keykubat zamanında, 1223

yılından itibaren anlaşılmayacak şekilde Kayseri darphanesi faaliyetini durdurmuş ve herhangi bir para bastırılmamıştır. Aynı durum yerine geçen oğlu II. Keyhüsrev zamanında da söz konusudur. Keyhüsrev zamanında Kayseri'de basılmış bir tek bakır para gözükmektedir.

II. Keyhüsrev'in 1246 yılındaki ölümünden sonra yerine büyük oğlu II. İzzeddin Keykavus geçmişse de kardeşler arasında başlayan mücadele üç kardeşin; yani II. Keykavus, IV. Kılıç Arslan ve II. Keykubat'ın müştereken tahta çıkarılmaları ile sona ermiştir. Müşterek saltanat bir ara bozulmuş olmasına rağmen 1258 yılına kadar devam etmiştir. Müşterek saltanata ait 1253/4 ve 1254/55 yıllarında Kayseri'de basılmış sikkeler bulunmaktadır.

1254 yılında ağabeylerinden ayrılan IV. Kılıç Arslan ve II. Alaaddin Keykubat aynı yılda Kayseri'de ayrıca müştereken gümüş para bastırmışlardır.

1257 yılında kardeşi IV. Kılıç Arslan ile mücadele ederek tek başına tekrar saltanat süren (bu tarihten önce üçüncü kardeş olan II. Keykubat vefat etmişti.) II. Keykavus, 1258 yılında Kayseri'nin Develi ilçesinde gümüş para bastırmıştır. Bu tarihte Moğolların ülkeyi ikiye bölüp iki kardeş arasında pay etmeleri üzerine Kayseri ve çevresi IV. Kılıç Arslan'a düşmüştür. 1262 yılında da IV. Kılıç Arslan Moğolların desteği ile ağabeyi Keykavus'un Bizans'a iltica etmesini sağlamış, bunun üzerine 1262, 1263 yıllarında Kayseri'de 1262, 1263 ve 1264 yıllarında da Develi'de gümüş sikkeler darp ettirilmiştir. IV. Kılıç Arslan'ın 1266 yılında genç yaşında Moğollar tarafından öldürülmesi üzerine yerine geçen küçük yaştaki oğlu III. Keyhüsrev zamanında Kayseri'de muhtelif tarihlerde gümüş sikkeler basılmıştır. Ayrıca IV. Kılıç Arslan'ın bu ikinci saltanatı sırasında Kayseri'nin Sarız ilçesinde 1258, 1259, 1260, 1261, 1262, 1263, 1264, 1265 ve 1266 yıllarında gümüş paralar bastırılmıştır.

1281 yılında III. Keyhüsrev'in, babası gibi Moğollar tarafından öldürülmesi üzerine tahta geçen amcasının oğlu II. Mesud zamanında da Kayseri'de muhtelif senelerde paralar kestirilmiştir ki bunların en sonuncusu 1295 tarihli olanıdır. Yine bu tarihte Sarız'da da gümüş para kestirilmiştir.

II. KİTABELER

Kayseri'de ilk Türk-İslam dönemi olan Danişmendlilere ait hiçbir kitabe zamanımıza maalesef gelmemiştir. Kayseri'nin Selçuklular idaresine geçtiği II. Kılıç Arslan döneminden itibaren hemen her Selçuklu sultanının isminin geçtiği kitabeler

bulunmaktadır. Öyle ki 1907 yılında Kayseri’ye gelip burada araştırmalar yaparak Kayseri’nin ilk ilmi tarihini yazan Halil Edhem, kronolojik sıraya göre bu kitabeler üzerinde durarak aynı zamanda bir Selçuklu tarihi kaleme almıştır.

Selçuklu yapılarında bulunan bu kitabelerde, yapıyı devrin sultanından gayrı birisi yaptırmış ise devrin âdeti belki de mecburiyeti gereği, o dönemin sultanının ismini kitabesinin başına yazdırmak zorundaydı. Kitabede daha sonra yaptırının ismi ve yapılış tarihi yazılmaktaydı.

Halil Edhem “Kayseri Şehri” isimli eserinde şehirdeki en eski İslami kitabenin 1193 tarihli Hoca Hasan Medresesi kitabesi olduğunu belirtmiş ve eserine bu kitabe ile başlamıştır. Hâlbuki tarafımızdan yayımlanan Han Camii Kümbeti’nin tarihi 1188, Osman Ferit Sağlam tarafından yayımlanan Hasbek Kümbeti’nin tarihi ise 1184/5’tir.

Yine Erciyes Üniversitesi Kayseri ve Yöresi Tarih Araştırmaları Merkezince düzenlenen IV. Kayseri ve Yöresi Tarih

I. Gıyaseddin Keyhüsrev’in ikinci saltanatında 1205/6 yılında Kayseri’de çok önemli iki bina birbirine bitişik olarak yapılmıştır. Bunlar modern anlamda dünyadaki ilk tatbiki tıp kurumları olan Şifaiye Medresesi ve Şifahane Sultan’ın adı ile Gıyasiye-Şifaiye Medreseleri olarak anılmaktadır. Bugüne kadar hastane kapısında orijinal yerinde kalmış olan kitabesinde Gıyaseddin Keyhüsrev’in, binaları kız kardeşi Gevher Nesibe Hatun’un vasiyeti üzerine yaptırdığı kaydedilmiştir.

Sempozyumu’nda bildiri olarak sunduğumuz Kayseri’nin Sarioğlan ilçesi eski caminin kitabesi şehirde tespit edilmiş en eski tarihli İslami kitabe olmaktadır. Tarihi 1171/72’dir. Selçuklu Sultanı II. Kılıç Arslan 1169’da Kayseri’yi ve Zamanı’yı Danişmendliler’in elinden alarak ülkesine katmıştır. İşte bu kitabe Selçukluların Kayseri’deki ilk kitabesi de olmaktadır. Kitabede Sultan’ın ismi “İzzed-dünya ved-din Kılıç Arslan Bin Mesud” olarak geçmektedir.

Mesud Gülzar (Hasbek) ve Cemalettin Tanrıvermiş (Han) Kümbetlerinin kitabelerini bir tarafa alırsak Kayseri’de asıl önemli kitabe 1193 tarihli Hoca Hasan Medresesi kitabesidir. II. Kılıç Arslan’ın memleketi oğulları arasında taksimi esnasında Kayseri’ye melik olarak tayin edilen büyük oğullarından Nurettin Sultanşah’a atabek olarak verdiği veziri Hoca Hasan’ın Kayseri’de yaptırmış olduğu cami, medrese ve hamamdan müteşekkil külliyenin medresesinin, bir devşirme Roma mermer taş üzerine yazılmış olan kitabesi halen Gevher Nesibe Medresesi’ndeki Kayseri Büyükşehir Belediyesi Sel-

çuklu Uygarlığı Müzesinde bulunmaktadır. Külliyenin camisi yol açma sırasında yıkılıp yeri değiştirilerek yeniden yapılmış, medresesinin harap vaziyette kalıntıları kalmıştır (mülkiyeti özel şahıslarda). Yine mülkiyeti özel şahıslara geçmiş olan hamamın kalıntıları da (Birlik Hamamı) 20 yıl kadar önce belediye elemanlarınca sıyrılarak ortadan kaldırılmıştır. Kitabede ayetler ve dua cümleleri hariç medresenin Nure’d-dünya ve’-din Sultanşah zamanında Ebubekir oğlu Hasan tarafından hicri 589 yılında (M.1193) yaptırıldığı yazılıdır. Burada herhalde Sultanşah kendisini veliaht tayin etmediği için kızgınlığından babasının ismini yazdırmadığı gibi bu tarihte Konya’da sultan olan küçük kardeşi I. Gıyaseddin Keyhüsrev’i de kaydettirmemiştir.

Keyhüsrev’i bu birinci saltanatında tahtından uzaklaştırıp Bizans’a ilticasını sağlayarak yerine sultan olan ağabeyi II. Süleymanşah’ın daha ilk yıllarında Kayseri’de imar devam etmiş ve bu yapılara büyük ebatta kitabeler yazdırılmıştır. Süleymanşah devrine ait 1198 tarihli böyle bir kitabe Kayseri Müzesi deposunda parçalara ayrılmış ve tahrip edilmiş bir halde bulunmaktadır. Tarafımızdan bu parçalar bir araya getirilerek yayınlanmıştır. Birinci satırı özellikle kazınarak tahrip edildiği için ne türlü bir yapıya ait olduğu anlaşılamamaktadır. Kitabede Süleymanşah, Kılıç Arslan’ın oğlu olarak “İslam ve Müslümanların azizi, Rum Şam ve Ermeni beldelerinin sultanı, alp kutlu inanç arslan, fethin babası” gibi üstün övgülerle anılmış ve geleceği aydınlık olsun ömrü uzasın gibi dualar edilmiş

ve devamında da bu yapının Erbilli Tahsin’in oğlu... tarafından 594 senesinin Recep ayının 7. cuma günü (15 Mayıs 1198 Cuma) yaptırılıp bitirildiği kaydedilmiştir. Yine aynı hükümdar zamanında Kayseri’de 1203 tarihinde Tekgöz Köprüsü Kayserili Hüseyin oğlu Zeyneddin Hacı Ali Şir tarafından yaptırılmış, kitabede yine Sultan büyük unvanlarla anılmıştır. Kitabe maalesef 800 sene sonra defineciler tarafından buradan sökülmüş ve aşağıdan akan Kızılırmak kenarına düşürülmüş, buradan yakındaki Yemliha kasabasına taşınmış, buradan da tarafımızdan Erciyes Üniversitesine nakledilerek Sabancı Kültür Sitesi girişinde teşhire konmuştur.

Süleymanşah 1204 yılında vefat edince yerine küçük yaştaki oğlu III. Kılıç Arslan tahta çıkarıldı ise de devletin ileri gelenleri İstanbul’da bulunan eski sultan I. Gıyaseddin Keyhüsrev’i davet ederek onu ikinci defa saltanata geçirmişlerdir. I. Gıyaseddin Keyhüsrev’in bu ikinci saltanatında 1205/6 yılında Kayseri’de çok önemli iki bina birbirine bitişik olarak yapılmıştır. Modern anlamda dünyadaki ilk tatbiki tıp

kurumları olan Şifaiye Medresesi (tıp fakültesi) ve Şifahane (hastane) Sultan’ın adı ile Gıyasiye-Şifaiye Medreseleri olarak anılmaktadır. Bugüne kadar hastane kapısında orijinal yerinde kalmış olan kitabesinde Gıyaseddin Keyhüsrev’in, binaları kız kardeşi Gevher Nesibe Hatun’un vasiyeti üzerine yaptırdığı kaydedilmiştir. Aynı yıl Camii Kebir de tamir görmüştür.

1211 yılında Bizans’la yaptığı muharebede Keyhüsrev şehit olunca yerine büyük oğlu I. İzzeddin Keykavus geçmiştir. Onun zamanında da kaleye ilave olarak Yoğunburç yaptırılmış ve binaya adının yazılı olduğu bir kitabe konulmuştur.

1220 yılında Keykavus’un vefatıyla tahta çıkan Selçukluların büyük hükümdarı I. Alaaddin Keykubat zamanında da Kayseri’de çok miktarda imar faaliyeti olmuştur. Moğol (Cengiz) tehlikesine karşı Konya ve Sivas surları gibi Kayseri surlarını da tamir ve takviye ettirmiş, iç kalenin kuzeyinde bulunan Selçuklu sarayı Devlethane’nin açık olan çevresini yeni bir surla çevirtmiş ve kaleyi de bu şekilde kuzeyden tahkim ettirmiştir. Bütün bu faaliyetlerini kalenin kuzeydoğu burçlarından birine yerleştirdiği kitabesi ile ilan ettirmiştir. Yine meydan çevresinde yaptırdığı bir kısım binalar için yazdırdığı 1224 tarihli kitabesi, bu binalar yıkılıp yok olmuş olduğundan şimdi Büyükşehir

Belediyesi Selçuklu Müzesinde teşhir edilmektedir. Keykubat ayrıca şehirdeki saraydan başka şimdiki Şeker Fabrikasının olduğu alanda, göl kenarına yeni bir yazlık saray, Keykubadiye Sarayı’nı yaptırmıştır. Yıkılıp yok olmuş bu sarayının binaları üzerinde muhakkak suretle kitabeleri de vardır. Bu dönemde başlayıp II. Keyhüsrev zamanında tamamlanan Karatay Kervansarayı’nı meşhur Selçuklu devlet adamı Celalettin Karatay inşa ettirmiş, iç kapısı üzerine Alaaddin Keykubat’ı anan, dış

▼ Karatay Hanı

kapısı üzerine de Gıyaseddin Keyhüsrev'i anan çok güzel hatlı mermer kitabeler koydurmuştur.

II. Gıyaseddin Keyhüsrev zamanında Sultanın annesi Hunat (Mahperi) Hatun şehir merkezinde, kalenin doğu kapısı karşısına cami, medrese, hamam ve türbesinden ibaret külliyesini yaptırmış, caminin iki kapısına oğlu Keyhüsrev'i de anan 1238 tarihli kitabeler koydurmuştur. Yine Hunat Hatun'un külliyedeki türbesi (kümbet) içerisinde bulunan, eski bir mermer lahit kapağına yazdırdığı mezar taşında onun hakkında geniş sıfatlar yer almaktadır.

1246 yılında vefat eden II. Keyhüsrev'in yerine yukarıda belirtildiği gibi önce büyük oğlu II. İzzettin Keykavus sultan olmuş, daha sonra iki kardeşi ile birlikte üçlü saltanat ilan etmiştir. Keykavus zamanında I. Alaaddin Keykubat'ın diğer hanımı Melike Adile'nin (II. Keyhüsrev tarafından öldürülmüştü) Çifte Kümbet adıyla bilinen türbesi, 1247 yılında kızları tarafından yaptırılmış ve bu binaya Selçuklu sultanlarının

anılmadığı kitabe konulmuştur. Yine aynı hükümdar zamanında Ebu'l Kasım Ali et-Tusi tarafından cami ve medreseden ibaret Hacı Kılıç Külliyesi yaptırılmış, binaların kapılarına sultanın da anıldığı 1249 tarihli kitabeler konulmuştur.

II. Keykavus, üçlü saltanat ve kardeşlerden IV. Kılıç Arslan'ın saltanatından sonra tahta çıkan oğlu III. Keyhüsrev zamanında da Kayseri'ye meşhur Selçuklu veziri Sahip Ata Fahrettin Ali, Sahibiye medresesini ve çeşmesini yaptırmış, medrese üzerine 1267 tarihli, çeşme üzerine de 1266 tarihli kitabelerini yazdırmıştır.

III. VAKFİYELER

Kayseri'de Danişmendli ve Selçuklu dönemlerinde vakıf olarak yapılan binaların, sadece Celaleddin Karatay'ın Karatay Kervansarayı için yazdırdığı hariç, vakfiyelerin tamamı kaybolmuş ve zamanımıza gelememişlerdir. Ancak Osmanlı

döneminde 16. yüzyılda yapılan tahrirlerde bu vakıfların kayıtları yapılmıştır. Bu tahrirlerden biz hangi binaya nerelerin vakfe-dildiğini, gelirlerini ve vakıf görevlilerini anlayabilmekteyiz.

Kayseri'de zamanımıza kadar gelebilmiş, Selçuklu devlet adamı Celaleddin Karatay'a ait olan Karatay Kervansarayının, yurt dışına kaçırılırken bir tesadüf eseri ele geçmiş olan vakfiyesi milli tarihimiz için çok önemli bir belge vasfını haizdir. Bu vakfiye meşhur Selçuklu tarihçisi Prof. Dr. Osman Turan tarafından Türk Tarih Kurumunca çıkarılan ve halen devam eden Türkiye'nin en önemli tarih dergisi olan Belleten dergisinin 45. sayısında Karatay'ın diğer vakfiyeleri ile birlikte çok uzun bir makale halinde yayımlanmıştır.

Bu vakfiyeden Selçuklular zamanında bir kervansarayın işleyiş tarzını anlamak mümkün olmaktadır. Vakfiyeye göre açık ve kapalı bölümleri, mutfağı, hamamı, hastanesi ve eczanesi bulunan handa çok kalabalık bir görevli (memur) kadrosunun hizmet verdiği tek tek zikredilmiştir. Kervansarayda gelen bütün yolcuların vakıftan ücretsiz yemek yemeleri için bir aşhane bulunmaktadır. Kervansaraya gelecek Müslüman, kâfir herkese eşit olarak bir okka et ve bir tabak yemek verileceği şart koşulmuş, her cuma akşamı bal helvası yapılarak yolculara dağıtılacağı belirtilmiştir. Ayakkabıları tamire ihtiyacı olanların ayakkabıları tamir edilecek, olmayanlara yeni ayakkabılar verilecektir. Yine nal ihtiyacı olan hayvanlar nallanacaktır. Hastalanan hayvanlar için handa daimi bir veteriner bulunacaktır. Yine hayvanlara kâfi derece arpa ve saman verilecektir. Hanın aydınlanması için yağ, mescid için mum ve ısınmak için gereği kadar odun alınacaktır. Yolcuların yıkanabilmeleri için hamama da tahsisat ayrılmıştır.

Kervansarayda hasta olan yolcular için ilaç ve meşrubat tedarik edilmiştir. Bunun yerine getirildiği hastane bölümünden başka hanın bir de eczanesi bulunmaktadır. Vakfiyeye göre hastaların iyileşinceye kadar tedavisine devam edilecek, ölen olursa da vakıftan cenazesi kaldırılacaktır.

Görüldüğü gibi ticaretin desteklenmesi için dünya kültür tarihine Selçukluların ilavesi olan ülkedeki bu kervansaray ağında İpek Yolu ile ve deve kervanları ile gelen tüccarlar geceleri, böyle vakıf yolu ile yapılmış, kale görünümündeki kervansaraylarda, her türlü ihtiyaçları karşılanarak kalıyorlardı. Bu hanlar aynı zamanda dünya mimarlık sanatı ile boy ölçüşecek birer sanat şaheseri olarak da inşa edilmişlerdir.

Kayseri'deki Danişmendli ve Selçuklu yapılarının vakfiyeleri bugüne kadar gelememiş olmalarına rağmen yukarıda belirtildiği gibi 16. yüzyıl tahrirlerinde bunlar hakkında geniş bilgiler bulunmaktadır. Kayseri'deki bu yapıların bugün bilinen vakıf yerlerini şu şekilde belirtebiliriz

Ulu Cami (Camii Kebir, Sultan Camii): Cırlavuk (Mimar Sinan), Yazır

Melikgazi Medresesi: Germir, Dibek
Güllük Camii: Talas'a bağlı bir köy
Lala (Lale) Camii: Salur, Oymaağaç, Akin, Eyim
Hoca Hasan Medresesi: Endürlük
Gıyasiye Medresesi ve Dariüşşifa (Gevher Nesibe): Talas, Erkilet, Efkere
Hunat Hatun Camii ve Medresesi: Salur, Zincidere, Yabani, Tokat Kozava
Hunat Hatun Türbesi: Cırkalan-Susuzviran, Cırlavık-Geliler
Gevher Nesibe Türbesi: Erkilet, Yorgat (Erkilet yakınında eski bir yerleşim yeri)
Sahibiye Medresesi: Tomarza, Kirkorin
Pervane Medresesi: Ürgüp-Gökerin, Kırşehir-Ortaköy, Kırşehir-Göynük, Kayseri-Pervane (Pervana)
Mevlevihane: Hisarcık-Gürle
Alameddin Kayser Zaviyesi: Tavlusun, Büyük Bürüngüz
Resimler: Sikkeler, bazı kitabeler (Gevher Nesibe, Hunat, Karatay) Karatay Kervansarayı ■

Kaynakça

- Ahmed Tevhid, Müze-i Hümayun Meskukat-ı Kadime-i İslamiye Kataloğu, Kism-ı Rabi, İst. 1321.
- İsmail Galib, Takvim-i Meskukat-ı Selçukiye, İst. 1309.
- İbrahim Artuk-Cevriye Artuk, İstanbul Arkeoloji Müzeleri Teşhirdeki İslami Sikkeler Kataloğu, C. I, İstanbul, 1971.
- O. Ferit Sağlam, Şimdiye Kadar Bilinmeyen İki Madalya, Birkaç Sikke, V. Türk Tarih Kongresi Bildirileri, 2014
- Osman Ferit Sağlam, Şimdiye Kadar Yayınlanmamış Bazı Kitabelerle Meskukatın Milli Tarihe Hizmetleri, IV. Türk Tarih Kongresi Zabıtları, Ankara 1952.
- Yılmaz İzmirlier, Anadolu Selçuklu Paraları, İst. 2009.
- Mehmet Çayırdağ, Kayseri'de Türk İslam Döneminde Basılmış Sikkeler/Paralar, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kayseri Ansiklopedisi, Ank. 2015, C. 4, S. 131-138.
- Mehmet Çayırdağ, Kayseri de Selçuklu ve Beylikler Dönemine ait Bazı Kitabe ve Mezartaşları, İ.Ü. Edb. Fak. Tarih Dergisi, S. 34.
- Halil Edhem (Eldem), Kayseri Şehri, Yay. Prof. Dr. Kemal Göde, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları No. 84, Kayseri 2011.
- Ahmed Nazif, Mirat-ı Kayseriye (Kayseri Tarihi), Yay. Prof. Dr. Mehmet Palamutoğlu, Kayseri 1987.
- Doç. Dr. Osman Turan, Selçuklu Devri Vakfiyeleri, III. Celaleddin Karatay Vakıfları ve Vakfiyeleri Belleten, S. 45.
- Kayseri Büyükşehir Belediyesince yayımlanan 15 ve 16. yüzyıl Kayseri Tahrir Defterleri

Meşhur Turşucu Bayram Usta

Turşu Suyu Hafızaya İyi Gelir

Mustafa İbakorkmaz

Zaman ne çabuk geçiyor, her şey nasıl hızla değişiyor. Anlamak güç. Ömrün geçip gittiğini bile zor anlıyoruz. Şehirde zamanla nelerin geçip gittiğini hatırlamaya çoğu zaman sıra gelmiyor. Ama hatırladıkça iyisiyle kötüsüyle yok olup giden bir geçmiş gözümüzde canlanıyor.

Benim doğup büyüdüğüm Kayseri'nin yerinde yeller esiyor şimdi. Birçok şeyi eski referanslarıyla anımsıyoruz. Bunu sohbetlerimizde konu edindiğimiz dostlardan ödünç alarak söyleyeceğim. Her şey değişiyor ama biz isimlerini yaşıyor, eskiye referanslarımızdan kurtulamıyoruz. Biriyle mi buluşacağız, eski stadın orada diyoruz. Bir adres mi tarif edeceğiz eski emniyetin orada diyoruz. Yerinde yeller esen mekânı umutsuz bir şekilde hafızamızda yaşatmaya çalışıyoruz. Ama gelin görün ki hafızamız yaşadığımız değişimler karşısında yeniliyor. Bir savaşı kaybeder gibi hafızamızı kaybediyoruz.

▼ F.: Mehmet Aslan

Mesela eski belediye binası Kışıkapa'daydı, Kışıkapa belediye otobüslerinin son durağıydı. Eski Ticaret Odası'nın önünden sanayi dolmuşları hareket ederdi. Hunat'ta dolmuş durakları vardı. Eski hal vardı. Hamallar, at arabaları, el arabaları, bir yoğunluk, bir kalabalık. Şehir şimdi o vakitlerdekinin kaç misli nüfusa ulaştı.

Ama çarşı gerçekten kalabalık olurdu. Eski Bünyan Garajı, bugün Melikgazi Belediyesinin bulunduğu yerdeydi. Bahsettiğim her mekânda seyyar esnaflar olurdu. Meyve sebze satanlar, seyyar köfteciler, kelleciler, tatlıcılar, simitçiler, çerçiler, kasetçiler, kartpostalcılar... Neler neler vardı. Düşündükçe aslında

ortalıktan kaybolan ne çok meslek grubu olduğunu da görebiliyorum. Anı olarak saklayabildiklerimiz bile giderek yok oluyor üstelik.

Bu esnaflar ne yaptı? Dolmuşçular artık özel halk otobüsü kullanıyorlar. Ama ötekiler ne yaptılar? Şehrin eski manzarasından çekildiler, usulca diğer

hepimiz gibi hayata ayak uydurdular.

Turşucu Bayram Usta şehrin o güzel günlerinden kalan güzel bir isim. Her ne kadar artık seyyar esnaf olmasa da varlığıyla şehrin eski günleri arasındaki irtibatımızın kopmamasını sağlıyor.

Yeşilçam'ın unutulmaz filmlerinden biri hiç şüphesiz Neşeli Günler'dir.

Burada Adile Naşit ve Münir Özkul'un canlandığı karı koca arasında turşu üzerinden inanılmaz bir tartışma yaşanır. Turşu sirkeyle mi yapılır yoksa limonla mı? Öyle bir tartışma ve inatlaşma ki bir ailenin bölünmesine yol açar. Filmi baştan sona anlatmaya gerek yok. Defalarca izledik. Konumuz turşu üzerinden nostaljik bir yolculuk yapmak. Ama aynı zamanda yaşayan ilginç bir kültürü bu vesileyle yeniden hatırlamak.

Meşhur olmak kolay iş değil. Herkesin aklında ve anılarında kalmak, gönlünde yer edinmek gerekiyor. Bir de zamana meydan okumak lazım. Turşucu Bayram Usta tam da bu nedenle meşhur unvanını tabelasına taşımayı hak ediyor. Kolay değil 1974 yılında başladığı meslek hayatını 45. yılına kadar getirmeyi başarmış. Üstelik işini halen severek yapıyor. Kapısından girip selam verene hayret verici güler yüzünü asla esirgemiyor. Yaptığı turşulardaki o buruk tat, o ekşilik asla yüzüne yansımıyor. Şeker gibi bir adam dense yeridir. Bilen zaten biliyor da bilmeyenler için altı çizilmesi gereken bir hal bu.

Usta'nın el arabasının başında tadanlar, söylediklerini elbette yakinen biliyorlar. Acılı turşu suyu, salatalık turşusu ve kete... Eminim bu satırların okuyucuları arasında çocukluk veya gençlik günlerine gidenler, o lezzeti hatırlayıp iç çekenler olacaktır. Ama şu da var, Bayram Usta şehrimize kazandırdığı lezzetin tiryakilerini peşinden hiç ayırmamış. Şu anda dükkânına eski müşterileri halen geliyor. Ama izini kaybedenler, anılarının tozlu raflarında kalanlar için Bayram Usta'ya hatırlatmak gerek.

Neşeli Günler filmine gönderme yaparak "Limon mu, sirke mi?" diye sorulduğunda yüzünde güller açıyor, gülümsüyor. Sonra bir an bile düşünmeden, kendinden son derece emin bir şekilde sirke diye cevaplıyor bu soruyu. Biz de Bayram Usta'nın kadim müdavimleri olarak usta söylüyorsa bildiği vardır diyor, üstelemiyoruz. Ama acaba Bayram Usta evde böyle bir tartışma yaşadı mı diye merak etmeden duramıyoruz. Yenge ile aranızda bu limon sirke konusu tartışmaya sebep oldu mu hiç diye soruyoruz. Onun

Çam kozalağından turşu mu olur kardeşim derken kendi kendinize, diğer kavanozlar bu soruyu anlamsız kılıyor. O kavanozlarda neler yok ki? Kuşburnu, balık, sarımsak, mantar, kiraz, muz, yumurta, soğan, patates... Allah'ım neler neler. Bu kadar şeyin turşusu olur muymuş diye hayrete düşmemek insanın elinde değil. Merakın dayanılmaz cazibesiyle bunu da sormadan edemiyoruz. Bayram Usta, dükkânda 85 çeşit turşu olduğunu, hepsinin de yenilebilir olduğunu söylüyor.

Bayram Usta hakikaten meşhur biridir. Eski stadyumda maç seyretmeye giden, zamanında Kadı Burhaneddin, Dedeman ortaokullarında okuyan, Birinci Sanat'ta (Kartal'daki Merkez Endüstri Meslek Lisesi) okuyan, sanayide çıraklık kalfalık yapan herkes tanır Bayram Ustayı. Keteyle turşunun mükemmel uyumunu Bayram

cevabı da net ve açık. Hayır diyor. Turşu sirkeyle olur. Evde de bu hiç problem olmadı diyor.

Bayram Usta'nın dükkânında bir de vitrin var. Vitrinde dizili kavanozlara bakarken insanın aklı hayali şaşıyor. Çam kozalağından turşu mu olur kardeşim derken kendi kendinize, diğer kavanozlar

Sürekli kendini tekrar etmek yerine biraz da yeni ve akla hayale gelmeyen şeyleri denemek. Bayram Usta bu yanıyla da ustalığı ve meşhurluğu birlikte hak ediyor. Kimin aklına gelir bunca farklı şeyden turşu üretmek. Kim cesaret edebilir böyle garipsenebilecek turşuları vitrine koyup satışa çıkarmaya. Demek ki ustalığına güveniyor. Müşterilerinin merakını kamçulamayı da ihmal etmiyor.

bu soruyu anlamsız kılıyor. O kavanozlarda neler yok ki? Kuşburnu, balık, sarımsak, mantar, kiraz, muz, yumurta, soğan, patates... Allah'ım neler neler. Bu kadar şeyin turşusu olur muymuş diye hayrete düşmemek insanın elinde değil. Merakın dayanılmaz cazibesiyle bunu da sormadan edemiyoruz. Bayram Usta, dükkânda 85 çeşit turşu olduğunu, hepsinin de yenilebilir olduğunu söylüyor. Bu da başka bir hayret konusu. Hatta merak. Her birini tatsanız epey bir zaman ister.

Ustalık demek ki böyle bir şey. Sürekli kendini tekrar etmek yerine biraz da yeni ve akla hayale gelmeyen şeyleri denemek. Bayram Usta bu yanıyla da ustalığı ve meşhurluğu birlikte hak ediyor. Kimin aklına gelir bunca farklı şeyden turşu üretmek. Kim cesaret edebilir böyle garipsenebilecek turşuları vitrine koyup satışa çıkarmaya. Demek ki ustalığına güveniyor. Müşterilerinin merakını kamçulamayı da ihmal etmiyor.

Bu sebeplerle olsa gerek, yıllarca seyyar olarak yaptığı turşuculuğa, seyyar satıcılık engellendikten sonra 15 yıl kale içinde devam etmiş. Etmiş diyorum ya oradaki geçmiş zaman rivayetine gerek yok aslında. Kale içindeki yıllarında da Bayram Usta'yı ziyaret eder, turşu kete faslını ihmal etmezdik arkadaşlarımızla. Sonra Millet Caddesi'ndeki yerine taşındı. Orada da bir müddet durduktan sonra şimdiki yerine geçti. Vatan caddesine. Üstelik nereye giderse gitsin eski günleri kendisi de unutmuyor. Seyyar zamanlarında kullandığı el arabası halen dükkânın bir köşesinde duruyor. Bayram Usta nerede, turşu tiryakileri peşinde elbette.

Bayram Usta hakkında mutlaka bir yazı yazmalıyım diye düşündüğümde canım turşu suyu ve kete de istemişti. Meşhur Turşucu Bayram Usta'yı ziyaret ettim. Kendisi hakkında bir yazı yazmayı düşündüğümü söyledim. Hiç şaşırmadı.

Daha önce gazetelerden dergilerden röportaj için çok gelenler olduğunu söyledi. Sohbet ederken kış günlerinde antibiyotik niyetine iyi gelir diyerek turşu suyu ikram etti. Keyifle yudumladık. Her yudumda geçmişe yolculuk ettik. Bir bardak turşu suyu ile hafızamız yerine geldi, canlandı desek yeridir.

Son sözlere gelince, yerel kültürün önemli unsurlarından biri de şüphe yok ki yeme içme alışkanlıkları. Televizyonlarda yerel yiyecekleri takip eden, lezzet duraklarını gezen birçok gezginin programlarını izliyoruz. Kayseri'nin belli başlı lezzet durakları neler diye düşündüğümüzde aklımıza gelen bir kaç yer var elbette. Ama kıyıda köşede kalan yerler nerelerdir? Bu soruyu sormak ve peşine düşmek

de gerekli. Kayseri'nin lezzet duraklarını merak edenler ve araştıranlar için Meşhur Turşucu Bayram Usta mutlaka kayıt altına alınmalı. Bu benim şahsi fikrim, katılan veya katılmayan olabilir. Ama katılmayanların da haberdar olması gerek. Bu sözlere nokta koyar koymaz turşu suyu içmeye gideceğim. ■

Eski Bir Belgesel Üzerinden Kayseri’de Geçmişe Yolculuk

KAYSERİ BELGESELI

Recep Kanalga

1970’lerdeki Kayseri’nin izlerini bir film şeridinde takip edeceğiz şimdi. Siyah beyaz görüntüler eşliğindeki Kayseri tanıtımı, bizi elli yıl öncesine götürecektir. Millî Eğitim Bakanlığı Film Radyo Televizyonla Eğitim Merkezi tarafından yaptırılan filmde on dört dakika boyunca Kayseri’yi seyrediyoruz.

İnsanların olduğu gibi şehirlerin de hafızaları var. İnsan hafızasında yılların izi bulunurken asırların izi vardır şehrin hafızasında. Kah bir cami barındırır geçmiş sineğinde kah bir dağın zirvesinde birikir hatıralar. Kimi zaman bir fotoğraf karesine sığar yıllar kimi zaman bir film şeridinde barınır şehrin mazisi.

1970’lerdeki Kayseri’nin izlerini bir film şeridinde takip edeceğiz şimdi. Siyah beyaz görüntüler eşliğindeki Kayseri tanıtımı, bizi elli yıl öncesine götürecektir. Millî Eğitim Bakanlığı Film Radyo Televizyonla Eğitim Merkezi tarafından yaptırılan filmde on dört dakika boyunca Kayseri’yi seyrediyoruz. İlk dakikaları eksik olan filme Alaca Kümbet ve Ali Dağı görüntüsü ile başlıyoruz. Seyyid Burhaneddin Bulvarı üzerinde ve Hunat Külliyesi önünden çekilen görüntüde kamera önündeki ilk araç bir fayton arabası oluyor. Sonrasında Saat Kulesi, Kapalı Çarşı, Hunat Külliyesi, Eski Sanayi ve Kaleiçi görüntüleri sıralanıyor.

İç kaleye ait görüntülerde en dikkat çekici husus ticarî hayatın canlılığı oluyor. O dönemin Kayseri’sinde iç kale adeta ticaretin merkezi konumunda. Nakliye işini, şimdilerde pek göremediğimiz, el arabaları ve at arabaları üstlenmiş durumda.

O günlerde inşa halindeki gökdelen- den çekilen görüntüde Vezir Hanı ve Kapalı Çarşı'nın yanındaki tek katlı ve toprak damlı evleri görüyoruz. Sıra sıra dizilmiş olan bu evlerden şimdi hiçbir iz yok. Eski Kayseri mahallelerinin dar sokaklarında çekilen görüntüleri gökdelen inşaatı görüntüleri takip ediyor. Eski ile yeni art arda yani.

Bugünkü Kocasinan Bulvarı ile Osman Kavuncu Bulvarı'nın kesiştiği noktadaki görüntülerde eski otobüs terminalinin boş arsası ve Aydınlıkevler Mahallesi'nin şimdi eski, o zamanki yeni binalarını görüyoruz.

Bundan sonra tekrar gökdelen- den çekilen görüntülere dönüyor ve Kayseri'nin genel görüntüsünü izliyoruz. Düvenönü'nden başlayarak bugünkü Gülük, Hacı Saki, Gevher Nesibe, Sahabiye, Serçeönü mahallelerine yukarıdan bakıyoruz. Elbette Kurşunlu Camisi, Gıyasiye ve Şifahiye Medreseleri, Sahabiye Medresesi ve Saat Kulesi bütün güzel-

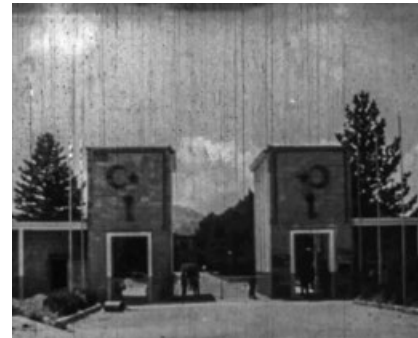
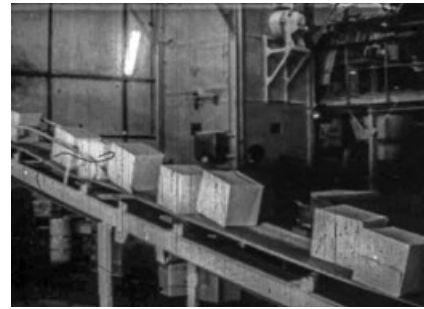
liği ile önümüzde duruyor. Gözünüz bir süre Mimar Sinan Parkı'nı arasa da park alanının o vakitler çoğu tek katlı evlerden oluşan bir mahalle olduğunu

görüyorsunuz. Görüntülerde Cumhuriyet Meydanı'nın dünü ile bugünü arasındaki farkı görebilmek mümkün oluyor. Araç trafiğini rahatlatmak için farklı tarihlerde düzenlemelere gidilen meydanın ortasında o yıllarda bulunan parkı görmek, özellikle yeni nesiller için ilginç olacaktır.

Artık şehir merkezinden uzaklaşıp ilçelere uzanmanın vakti geldi. Kısa kısa ilçe görüntüleri eşliğinde, o yıllardaki on ilçenin isimlerini dinliyoruz. Uzaktan çekilmiş kayıtlarda, görüntüdeki ilçenin hangisi olduğunu bulmak izleyene kalıyor. İlçelerin ardından Kültepe-Kaniş görüntüleri eşliğinde kısa Kayseri tarihi dinliyoruz filmi seslendirenden. Roma ve Bizans döneminden bahsedilirken kale surları karşımıza çıkıyor. Ardından Arkeoloji Müzesi görüntüleri ile tarih anlatımı sona eriyor.

Çiftçilerin görüntülerini izlerken Kayseri'nin en çok çavdar üreten il olduğu bilgisini alıyoruz. Hemen ardından Kayseri denince olmazsa olmaz bir konu olan pastırma üretimine geçiyoruz.

Pastırma yapımını kısaca dinledikten sonra o tarihlerde yıllık ortalama kırk bin büyükbaş hayvanın pastırma yapımı için kesildiğini öğreniyoruz.

Kayseri endüstrisi hakkındaki bilgileri Şeker Fabrikası, Sümer Bez Fabrikası görüntüleri ile dinliyoruz. Döküm fabrikaları, halıcılık ve diğer sektörlerdeki görüntüler oldukça zengin bir şekilde seyrimize sunuluyor.

Kayseri deyince Mimar Sinan'ı anmadan olmaz deyip Ağırnas'a gidiyoruz. Ağırnas görüntülerini takiben taş usta-

larını izleme fırsatı buluyoruz. Mimar Sinan'ın eseri olan Kurşunlu Camisi'nden bahsediliyor bu bölümde.

Son olarak şehrimizdeki tarihî eserlerin bazıları hakkında bilgileri, eserlerin görüntüleri eşliğinde dinliyoruz. Hunat Camisi'nden Hacı Kılıç Camisi'ne, Sultan Hanı'ndan Karatay Hanı'na bazı mimari yapıların çekim yıllarındaki fiziki durumlarını görme imkânını buluyoruz.

Dikkatinizi çekti mi bilmiyorum ama bu kısa Kayseri belgeselinde Erciyes'ten hiç bahsedilmedi. Ancak zannetmeyin

ki Erciyes'i unutmuşlar. Bilakis Erciyes'i sona bırakmışlar, kapanışı zirve ile yapmışlar. Filmin sonunda bütün heybetiyle Erciyes duruyor karşımızda.

Filmin sonuna gelince “bu kadar mıydı” demekten kendimi alamadım. Eski Kayseri'yi biraz daha izlemek isterdim. Mazinin sokaklarında biraz daha gezinmek, eski mahallelerde biraz daha oylanmak isterdim açıkçası. Ancak bu kadarmış. Tadı damağımda kaldı. ■

FİLMİN HİKÂYESİ

Erciyes Üniversitesi Kayseri Araştırma ve Uygulama Merkezi (KAYHAM) arşivinde bulunan Kayseri belgesel filmi, 16 mm makaralı film. Bu film uzun uğraşlar neticesinde merkezimize ulaşmıştır. Kayseri'de bu tip makaralı

filmleri dijital ortama aktarma işlemi yapılmadığı için Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi ile irtibata geçilmiştir. Bu üniversiteye bağlı olan Prof. Sami Şekeroğlu Sinema-TV Merkezi tarafından, Prof. Dr. Asiye Korkmaz'ın yardımları ile film dijital ortama aktarılmıştır. Filmin dijital kaydı KAYHAM

Kayseri Görsel ve İşitsel Arşivinde bulunmaktadır. KAYHAM'da Kayseri ile ilgili görsel ve işitsel materyallerin temin edilerek dijital arşiv oluşturulması çalışmaları devam etmektedir.

Belgele aşağıdaki linkten ulaşabilirsiniz: <https://www.facebook.com/erukayham>

Engel Değil ‘Fırsat’

Engelli Bir Kadının Bitmeyen Azminin Hikâyesi

Selma Kara

Yıllar önce izlediğim bir haberde, görme engellilerin sorunlarına farkındalık oluşturmak amacıyla gözlerini bağlayan insanların Taksim Meydanı’nda yürümeye çalıştığını görmüştüm. Ben de evde denemeye çalıştım. Ama nasıl olsa gözümdeki perdeyi kaldırdığımda görebileceğimi bildiğimden çok da bir şey deneyimlediğimi söyleyemem aslında. Bence bu deneyimi yaşayanlar da aynı şeyleri düşündüler. Dolayısıyla fiziksel bir engelimiz olmadığı için, engeli olanları çok da iyi anladığımızı düşünenlerden değilim. Kuşun sesini duyamıyorsak nasıl tanımlayabiliriz ya da sesini duyduğumuz ama göremediğimiz şeyin adının kuş olduğunu bilmek onu tanımlamaya yeter mi... Ama bu, bahsini ettiğim haberde gerçekleştirilmeye çalışıldığı gibi empati yapılamayacağı anlamına da gelmiyor. Bu röportaj da empati yapabilmeyi sağlamak/sağlamanız için kaleme alındı biraz.

Aslı Azman, Develi ilçesinde dünyaya gelmiş, doğuştan yüzde 90 işitme engelli bir birey. Anne ve babası eczacı olan Azman kendini şanslı bir engelli olarak tanımlıyor. O, hem konuşma hem işitme merkezi bozuk olan engellilerden değil, dolayısıyla konuşabilme yeteneğine sahip. Ailesi de bilinçli olunca küçük yaşta tedavi için Avrupa’ya gidilmiş ve üzerinde durulursa konuşabileceği öğrenilmiş. Aile bıkmadan usanmadan küçük kızlarının konuşması için çabalamış. Azman böylece ilkokula başladığında kendine yetecek kadar konuşmayı bilecek hale gelmiş. Ancak onun konuşması ve sesleri tanımlaması, engeli olmayanlar gibi net değil elbette.

Azman'ın hayatını ilginç kılan, engelini “fırsat” olarak değerlendirmesi ve sürekli üzerine gitmesinin ortaya çıkardığı başarılar. Bu inatçı kişiliği onu Türkiye'nin ilk kadın ve engelli snowboardcusu yapmış mesela. Sonra yaşadığı ilçede engeli olmayanların üyesi olduğu bir bisiklet derneği kurmuş, dernekteki başarıları bir süre sonra tanınınca da ilki bu yıl gerçekleştirilen Erciyes Bisiklet Festivali'nin altı kişilik organizasyon komitesinde yer alması teklif edilmiş. Organizasyonu başarıyla tamamlayan Azman, şimdi de engelliler için bir meyve kurutma tesisi kurmaya hazırlanıyor. Azman'ın “Tarım Engel Tanımaz” adındaki bu projesi, Kayseri Tarım ve Orman İl Müdürlüğü tarafından hazırlanan “Engelli Kadınları Tarıma Kazandırma Projesi” kapsamında “Örnek Uygulamalarda Kırsalda Fark Oluşturan Kadınlar” kategorisinde “Girişimci Kadın Çiftçiler Yarışması”nda ödül aldı.

4 yıl önce geçirdiği, iç kulağın hasarlı parçalarının işini gören elektronik bir cihazın kulağa yerleştirilmesi suretiyle yapılan koklear implant ameliyatı ile işitme kaybını daha aza indiren Azman, bütün bunların yanı sıra, 2008'de satın aldığı ve insanların “Alabileceğin en kötü tarlayı almışsın, burada bir şey yetiştirmez” dediği, yaklaşık elli dönümlük araziye on yılda Orta Anadolu'da tek armut yetiştiren kârlı bir çiftlik haline getirdi. Ve o aslında İstanbul Teknik Üniversitesi mezunu bir mimar. Mezun olduktan sonra sekreterinin yardımıyla 8 yıl mimarlık, ardından annesinin eczanesinde eczane işletmeciliği ve sonra da çiftçilik işini yürüten bu başarılı kadın, hayata bakış açısıyla hem engellilere hem kadınlara hem de tüm insanlara umut vaat edecek bir yaşamı örnekliyor.

Röportajı yapmak için evine misafir olduğum Azman, bana göre, kendisinin de ifade ettiği mücadeleci ruhunu tüm hücreleriyle dışa yansıtıyor. Onun her daim dimdik duran başı, bu dünyaya gönderildiysem elbette bunu iyi değerlendireceğim ve bu konuda alçakgönüllülük yapmayacak kadar inatçıyım, diyor kelimenin tek anlamıyla. Diğer dediklerini de onun ağzından aktarıyorum:

■ **İşitme engelli olmana rağmen, konuşma yetin olduğu için normal bir okula gitmişsin. O yaşlarda akran şiddeti çok olur. Engelinden dolayı akran şiddetine maruz kaldığın oldu mu?**

● Evet, maruz kaldım. Dedğin gibi ilkokulda çocuklar çok acımasız oluyordu. O zaman ipli bir kulaklığım vardı, onun iplerini çekiyorlardı, ben de kalkıp aralarına giriyordum tekrar.

■ **Geri çekilmeyi tercih etmemişsin ama.**

● Savaşçı bir kişiliğim var. Eğer geçmiş yaşam diye bir şey varsa, ben kesinlikle geçmişte savaşçıydım. Mesela çiftlikte yalnız kalmaktan korkup korkmadığımı soruyorlar, ben de gelen benden korksun diyorum. Öyle bir gözü karalığım var. Ben sonra da normal okudum. Mesela engellilere tanınmış haklar varmış ama hiçbirisini bilmiyordum. Otobüs biletleri ucuz oluyormuş, üniversite sınavına girerken bir takım ayrıcalıklar varmış ama ben her şeyi normal bitirdim. 44 yaşından sonra bu tür ayrıcalıkları kullanmaya başladım. Ailemin de aklına gelmemiş...

■ **Ama ailenin de maddi bakımdan ihtiyacı yokmuş belki o yüzdendir. Gerçi üniversite sınavında kullanabilirmişsin, o ihtiyaçla alakalı bir şey değil.**

● Ailem engelli olduğumu kabul etmek istemedi belki de, o yüzden olabilir.

■ **Peki, snowbord nasıl başladı, savaşçı kişiliğinle mi alakalı o da?**

● Ben liseden beri kayak yapıyordum zaten ama üniversiteden döndükten sonra sakatlanmışım ve kayaktan soğumuştum. Benim işkolik bir yapım var. Eczanede çalışırken, altıda kapıyorduk. Aşırı yoruluyordum, geriliyordum ve rahatlamam gerekiyordu. Kayak geçmişim olduğu için, Erciyes de yakın olunca snowborda başladım, tam 1 Ocak 1999'da. Erciyes'in ilk snowboardcularındanım.

■ **Zor olmadı mı?**

● Çok zor öğrendim, çok sakatlandım. Eve geliyordum iki seksen uzanıyordum. Ertesi gün kalkıp dizliklerimi takıp yine gidiyordum. Teyzem benimle savaşa mı gidiyorsun diye dalga geçiyordu. Snowborda on kişi başlıyorsa dokuzu bırakır. Çok düşülüyor, kayaktaki gibi değil. Oradan yola çıkarak insanların kişiliğini de çözüyorum: azimli olanlar ve çabuk demoralize olmayanlar bırakmıyor. Bir dönem hava sisliydi, inat ettim ve önümü görmeden kaymayı öğrendim. Bir dönem yerler buzluymuş, çok kötü düştüm ama vazgeçmedim, hatta yerlerde süründüğümü bilirim. Bunların faydasını yarışmalarda gördüm, bölge birinciliklerimi de bu inadıma borçluyum.

■ **Birincilikler?**

● Develi Belediyesi çok geç de olsa bir kayak takımı kurmaya karar vermiş. Federasyona gitmişler, onlar da yarışmalara katılmaları şartıyla destek vereceklerini ifade etmişler. Develi Belediyesinin aklına da ben gelmişim. O zaman

Belediyede fotoğraf kursu veriyordum. Kendileri için yarışmamı istediler. O yarışmada benden başka engelli katılımcı yoktu. Ama buna rağmen normallerin arasında ikinci oldum. Sonra 2011 yılında Bursa'ya ikinci etap yarışmalarına gönderildim. Orada tüm Türkiye'den gelenler yarışıyordu, orada Türkiye üçüncüsü oldum.

● Türkiye'de engelliler için paralimpik olimpiyatlar var ama biz işitme engelliler o olimpiyatlarda yarışmıyor. İşitme engelliler için farklı olimpiyatlar varmış ama biz bunu bilmiyorduk. Paralimpiğe zihinsel engelliler, bedensel engelliler, görme engelliler katılabiliyor. Bunu öğrendikten sonra bir arkadaşım bana, Türkiye'de hem kadın hem de snowboardcu tek sporcu olduğumu söyledi ve İşitme Engelliler Olimpiyatları'na neden katılmadığımı sordu. Ben de ona, “Hadi oradan bu yaşta birinci mi olacağım” dedim. Birinci olmamın değil, Türkiye'den bir katılımcı olmasının önemli olduğunu söyledi. Bana da mantıklı geldi ve katılmaya karar verdim ve lisansımı işitme engelliye çevirdim. Bu esnada herhangi bir kulübe de bağlı değilim. Ardından Kayseri'deki bölge yarışlarına

Her şey beyinde başlayıp beyinde bitiyor. Beyin aynı zamanda bir saatli bomba. İnsan beynini kullanma şekliyle kendine en büyük düşmanlığı yapabilir. Kendini yüceltebilir de alçaltabilir de. Biz beynimize sürekli etiket koyuyoruz: biz Türk'üz, şu partiliyiz, milliyetçiyiz ya da değiliz, Kayseriliyiz, engelliyiz... Sıfat, sıfat, sıfat... Oysa tek gerçek var o da insanız. Dünyanın her yerinde damarlarında kırmızı kan akan tek bir ırk var: insan.

katılmaya karar verdim. Birinci gün büyük slalomda, ertesi gün de küçük slalomda Kayseri birincisi oldum.

■ **Diğer yarışmacılar işitme engelli değildi değil mi?**

- Hayır, hepsi normaldi. Ama bana buna rağmen yarışmaya katılabileceğimi söylediler. Yani normallerin arasında bölge birincisi oldum. Sonra ikinci etap için Erzurum'a gönderildim ama orada da lisansım işitme engelli olduğu için yarışmalara katılamayacağımı ifade ettiler. Kayseri'de yarıştığımı söyledim yanlışlık olmuş deyip kestirip attılar. Kiminle yarışacağımı sorunca da, "Yarışmayacaksın, evinde oturacaksın" dediler. Dolayısıyla yarışmadım.

Erzurum'daki yarışmalara katılamayınca, Ankara'daki İşitme Engelliler Federasyonuna o yıl Moskova'da yapılacak olan İşitme Engelliler Olimpiyatları'na katılmak istediğime dair

bir yazı yazdım, derecelerimi gönderdim. Ama benimle ilgilenmediler. Çok şaşırdım, çünkü Türkiye'de alanında tektim. Sonra birkaç kere daha yazıp cevap alamayınca TBMM'de bir arkadaşımı aradım ve durumu anlattım. O aracı oldu ve federasyon bana bir form gönderdi, ama en son gün. O formu ve istedikleri sağlık raporunu bir şekilde yetiştirdim ama yine cevap göndermediler. Kasıtlı yaptıklarını anladım ve ben de işi inada bindirdim. Beni ezik görmelerini istemedim. Federasyon başkanını arayıp sordum, o da bana toplanıp karar vereceklerini söyledi. Yarışmalarda iki tür kayma biçimi var: hard ve soft. Bana soft kaydığım için yarışmaya katılamayacağımı söylediler ama yarışmanın internet sayfasında öyle bir şey yazmıyordu. Hatta arayıp sordum ve istediğim şekilde kayabileceğimi söylediler. Kendilerinden Türkiye'deki federasyona faks göndermelerini istedim ve Moskova'dan federasyona faks geldi. Yarışma

sitesinde de katılımcı olduğum Türk bayrağı ile yayınlandı. Babam bana sponsor olacağını söyledi, federasyona da kendilerinden bir şey istemediğimi söyledim, sadece federasyon olarak arkamda durmalarını istedim, çünkü arkamda durmazlarsa gitme şansım yoktu. Bütün bunlardan sonra yarışa bir hafta kala antrenörlerinin beni Bursa'da göreceğini söylediler. Bursa'ya gittim ve antrenör bana neden daha önce gelmedin diye sordu. Ben de altı aydır gelmek için verdiğim uğraşı anlattım kendisine. Bütün bunlar sonucunda bu sefer de vakit yetişmedi ve ben o yarışmalara katılamadım.

■ **İlginç ve üzücü. Ama sen yine yılmamışsın. İlkokuldaki gibi inat edip hayatın içine karışmışsın. Hiç olumsuz düşünmez misin?**

- Her şey beyinde başlayıp beyinde bitiyor. Beyin aynı zamanda bir saatli bomba. İnsan beynini kullanma şekliyle kendine en büyük düşmanlığı yapabilir. Kendini yüceltebilir de alçaltabilir de. Biz beynimize sürekli etiket koyuyoruz: biz Türk'üz, şu partiliyiz, milliyetçiyiz ya da değiliz, Kayseriliyiz, engelliyiz... Sıfat, sıfat, sıfat... Oysa tek gerçek var o da insanız. Dünyanın her yerinde damarlarında kırmızı kan akan tek bir ırk var: insan.

■ **Engellilerin bakış açısı nasıl sana?**

- Beni engelli olarak görmüyorlar. Onlar açısından çok göze batmamaya çalışıyorum. Empati yapıyorum ve ortamlarına çok fazla girmemeye çalışıyorum.

■ **Engelli olmayanların bakış açısı nedir peki?**

- Onlar da enteresan. Örneğin işitme engelli olduğumu öğrenmeden önce yabancı olduğumu ve Türkçeyi sonradan öğrendiğimi düşünüyorlar. Ama işitme engelli olduğumu öğrendiklerinde tane tane ve yüksek sesle konuşmaya başlıyorlar.

■ **Engelli olmanla ilgili nasıl bir tavırla karşılaşmak seni çok kırar?**

- Kırılmak dediğimiz şey insanların özgüveni ile alakalı bir şey bence. Özgüveni olmayan insanlar daha kırılgan olabiliyor. Ben bu durumu benim için fırsat olarak görüyorum, o yüzden kırılmıyorum. Mesela biri engelimi öğrendiğinde benimle konuşmak istemiyorsa, o insanı tanımak için üç beş sene vakit harcayacağıma ilk fırsatta elendi diye düşünüyorum.

■ **Kadınlar mı daha çabuk empati kurabiliyorlar erkekler mi engellilerle?**

- İkisinin arasında çok bariz bir fark görmedim diyebilirim.

■ **Yaş bakımından?**

- Belli bir yaşın üzerindkiler daha anlayışlı oluyor, çünkü görmüş geçirmişler. Gençler için, biraz da sosyal medyanın etkisiyle sanırım etiket daha önemli.

■ **Koklear implant ameliyatı hayatını biraz daha kolaylaştırdı ama sanırım.**

- Koklear implanttan sonra duyma yetim çok az gelişti ama daha iyi anlamaya başladım.

■ **İkisi arasındaki farkı anlayamadım açıkçası.**

- İki fotoğraf düşün: biri siyah beyaz. Siyah beyazda sadece iki renk görürsün, renkli fotoğrafta ise çok renk görürsün. Biz duyarken siyah beyaz duyuyoruz, yani detayları anlamıyoruz. Anlamak için onu detaylı hale getirecek bir şey olması lazım. İşitme cihazıyla siyah beyaz duyuyoruz ama koklear implant detaylı duymamı sağladı. Dolayısıyla artık daha iyi anlayabiliyorum seslerin detaylarını.

■ **İşitme engelliler okullarına bakış açın nasıl?**

- Ben bu okulları tasvip etmiyorum. Öğrencilere sadece işaret dili öğretmek yerine konuşmayı

İlk projem Develi'yi bisiklet kullanan bir şehir haline getirmek. İkincisi de Develi'de uluslararası çapta bir kültür ve sanat merkezi kurmak. Herkes büyük projeleri il merkezlerine yapıyor. Ben bazı yatırımların ilçelere yapılması gerektiğini düşünüyorum.Üçüncüsü de barınak ve huzurevinin bir arada olduğu bir kompleks.

öğretebilirler. Türkiye'de işitme engellilere konuşmanın öğretildiği tek bir yer var, o da Eskişehir'de Anadolu Üniversitesi bünyesindeki işitme engelliler okulu. Bu, Amerika'da yaygın. Ama Türkiye'de kolay diye bir işaret dili tutturmuş gidiyorlar çünkü konuşmayı öğretmek emek ister. İki türlü işitme engelli var: birincisi hem işitme merkezi hem konuşma merkezi bozuk olanlar, onlar için işaret dili eğitimi doğru. Ama bir de benim gibi sadece işitme merkezi bozuk olanlar var, benim gibilere konuşma eğitimi verebilir.

■ Türkiye'de engellilere bakış açısı nasıl sana göre?

- Balık tutmayı öğretmiyorlar engellilere, balık veriyorlar. Hâlbuki onları topluma kazandırmaları lazım. Ama topluma kazandırma anlayışını da sorgulamak lazım. İşitme engellilerin, görme engellilerin okulunu ayırmak topluma ne ölçüde kazandırabilir engellileri mesela... Bu şekilde ayırttıklarılarında onları toplumdan soyutluyorlar aslında. Bir de engellilere sadece yardım etmeleri gerektiğini düşünüyorlar. Engelliler de buna alışmış, sürekli para yardımı bekliyor. Bu da belli bir süreden sonra yük gibi gelmeye başlıyor insanlara. Devlet de böyle algılıyor. Sanki engelliler atılmış gibi davranılıyor. Ama Avrupa Birliği sürecinin engelli haklarının

tanınmasına faydası oldu. Örneğin birçok yerde işaret dili kursu açıldı. Bana göre genel olarak engelliler kendilerini çok ezik hissediyorlar. Özgüvenlerini yitirmişler.

■ Ama bu onların hatası olmasa gerek.

- Buna hata olarak bakmak hata olur. Engellilerin engelinin bir sınav olarak görmesi ve mutlaka geliştireceği bir yönü olduğunu düşünmesi gerekiyor. O kişi kendini keşfetmeli neye yeteneği olduğu üzerine kafa yormalı. Çünkü bunların hiçbirisi tesadüf değil. Ben tesadüfen engelli olmadım bana göre, bunun bir nedeni olmalı. Yurt dışında engelliler ne başarı hikâyeleri yazıyor... Ama Türkiye'de aileler çocuklarının engelinin utanılacak bir şey olduğunu düşünüyor ve gizliyorlar başkalarından. Aileler de toplum gibi engelli çocuklarını yük gibi algılayabiliyor bazen.

■ Engelli olmanın bir nedeni olduğuna inandığını ifade ettin, o zaman bir daha dünyaya gelme şansın olsa aynı hayatı yaşamak ister miydin?

- Ben engellilerin içinde şanslıyım. Konuşabiliyorum, aile bakımından şanslıyım, cep telefonu ve internetin olduğu bir çağda yaşadığım için kimseye bağımlı olmadan iletişim kurabiliyorum. Allah bana doğarken de özgüven vermiş, bir yerden alıyor bir yerden veriyor... O yüzden kendimi çok da engelli gibi hissetmedim. Yine o yüzden aynı hayatı yaşamak isterdim. Kendimi engelli gibi hissetmememe rağmen özellikle engelliyim dememin nedeni de, insanları beni rol model olarak almasını sağlamak. Sadece internetle daha erken yaşta tanışsaydım daha iyi olabilirdi. Cep telefonu ve internet geldiğinde ben 28 yaşındaydım. Eğer kolay iletişim kurabileceğim araçlar ilkokulda olsa idi hayat daha kolay akabilirdi benim için.

■ “Engel” tanımı başka bir şeyi ifade ediyor sanırım senin için.

- Tam olarak “fırsat”ı ifade ediyor engelli tanımı benim için. Mesela yolda giderken önümüze bir engel çıkınca onu geçmek için üzerinden atlıyoruz değil mi? Aynı onun gibi bu da bizim engelimiz işte. Hayat da zaten engellerden ibaret...

■ Yani şöyle mi: biz sözüm ona engelli değil gibi görünüyoruz ama engellerimiz var.

- Tabii ki öyle. Sağlıklı insanların da kompleksleri, takıntıları engel. Ama bunlar gözle görülüyor. Bizimki gözle görüldüğü için engel diye tanımılanıyor. Aslında hayatın içinde herkes için engel var. Bizim sınavımız sizden farklı sadece.

■ Hedefin ne peki?

- Bir gün bir kitap aldım İkigai adında. İkigai Japonlara göre insanın var olma nedeni imiş. Mesela ben doğayı ve hayvanları çok sevdiğimi fark ettim ve çiftçiliğe yöneldim. Sonra sosyal sorumluluk projeleri falan... Herkes diyor ki, “Para, pul kazanmıyorsun bunlardan, neden uğraşıyorsun?” Ama ben topluma yararlı bir iş yaptığımda bir gün bunların bana döneceğini düşünüyorum. Mesela bisiklet derneği için yaptıklarım dikkat çekti, Erciyes Bisiklet Festivali'nden teklif geldi; festival için yaptıklarım dikkat çekti, kadınlar için meyve kurutma tesisini kurmam amacıyla teklif geldi. Sonra o dikkat çekti Ankara'da ödül aldık. Hepsi birbirini tetikliyor... Bunlar benim ikigailerim ama hedeflerim değil. Çünkü ben sürecin anlamlı yaşanması gerektiğine inanıyorum.

■ Yani hedefin yok mu?

- Projelerim var ama ille de olacak diye kendimi kasmıyorum. Belki o projelerle ilgili hedefe ulaşamayabilirim ama o yolda olmak hoşuma gidecek. Hayatımı net yaşamak için hedef koydum denilebilir aslında. Çünkü başıboş yaşamak da doğru değil. Ama o hedef dediğimize takılıp süreci de göz ardı etmemek lazım aslında.

■ O halde projelerin neler?

- İlk projem Develi'yi bisiklet kullanan bir şehir haline getirmek. İkincisi de Develi'de uluslararası çapta bir kültür ve sanat merkezi kurmak. Herkes büyük projeleri il merkezlerine yapıyor. Ben bazı yatırımların ilçelere yapılması gerektiğini düşünüyorum. Mesela kardeşim üniversiteyi 30 bin nüfuslu bir yerde okudu Amerika'da. Küçük bir yer ama gelişmesi için üniversite gibi yatırımlar yapılmış. Buralarda neden olmasın... Üçüncüsü de barınak ve huzurevinin bir arada olduğu bir kompleks. Hayvan sevgisinin yaşlılara iyi geleceğini düşünüyorum. Hayvan sevgisi merhametli ve sosyal olmayı öğretiyor ve bağımsızlık sistemini de kuvvetlendiriyor. Hayvanlar ayrıca insanın üzüntüsünü alıyor, insanları yürüyüşe zorluyor. Yaşlılarda torun sevgisi fazla oluyor, çünkü yaşlandıkça çocuklaşıyorlar. Hayvanlar da çocuklar gibi. O yüzden ikisinin birbirine iyi geleceğini düşünüyorum. Dördüncü proje de köy enstitüsü gibi bir eğitim sistemini getirmek. Çünkü benim ilkokul öğretmenim köy enstitüsü mezunu idi ve savaşçı kişiliğimin gelişmesinde onun da çok emeği var.

■ Peki, bu röportajı okuyan insanların nasıl bir çıkarımda bulunmasını istersin?

- Olaylar nötrdür. Onları iyi veya kötü diye etiketleyen biziz. Bizim yapmamız gereken bakış açımızı değiştirmek. Bakış açımızı değiştirdiğimizde dönüşmeye başlıyoruz. Mesela işitme engelli diyoruz; ama bu kısıtlamalar varsa hangi yönümü geliştirebilirim diye düşünmek gerekiyor. Dolayısıyla röportajı okuyanlar mutlu değilse bakış açılarını gözden geçirebilir.

■ O halde röportajın bitirme cümlesini de sana bırakıyorum.

- Ne zaman bakış açımızı değiştirirsek o zaman dönüşmeye başlarız... ■

Kayseri’de Çocukluğumun Kışları

Hami Kıranathoğlu

Penceremden geçmiş yıllara göre çok geciken karın yağışını seyrederken, nostaljik duygularım beni çocukluk ve gençlik yıllarımın Kayseri’sine götürdü. Kışın karda akmasın diye sonbaharda yuvaklanan (dam toprağının ağır taş silindirlerle sıkıştırılması) toprak damlı evimizin damında biriken karları küreyip dar sokaklara atan rahmetli babam geldi aklıma. (Nur içinde yatsın.) Sıkı sıkı yuvaklamamıza rağmen, zaman zaman aşırı yağışlarda eski evlerin toprak damlarında akmalar olur, akan yerlere kova, leğen vb. kaplar konurdu. Herkes aynı işlemi yaptığı için dar ve güneş görmeyen sokaklara atılan, adam boyunca biriken karlar haftalar boyu kalkmaz, açılan dar geçitlerden yürüyerek ancak geçilebilirdi. Henüz evlere su şebekesi çekilmediği için mahalle çeşmelerinden su helke ve bakır güğümlemlerle taşınır, bazen de çeşme soğuktan donardı.

Odun, kömür ya da talaş sobaları bir odada kurulu olur, o soğuk gecelerde çoluk çocuk aynı odalarda yatılır, yemek yenirdi. İdeal soba; içleri özel ateş tuğlası ile kaplanmış, isi az, yüksek kalorili ve saatlerce ısınısını koruyan, baktığınız zaman yanardağ krateri gibi korları gözüken kok kömürü sobası idi. Daha ucuz olduğu için linyit kömürü de kullanılırdı ama soba boruları isle, kurumla çabuk tıkanırdı için durumu iyi olanlar tercih etmezdi. Tıkanan borular tüter, iyi yanmaz, uyurken zehirlenmeler olma ihtimali ve ısı kaybı da olduğu için kışta kıyamette insanlar

is içinde çırparak boruların içindeki kurumları uzun sopalara bağladıkları bezlerle temizlerlerdi.

Yüklük adı verilen büyük dolapta gizli banyo olur, kurşanelerde (Bakır kalaylı, kazandan küçük, büyükçe tencere diyebiliriz) ya da bakır kazanlarda ısıtılan suları bakır saplı taslarla dökünür, iyice kurumuş Hacı Şakir sabunları ile yunurduk (yıkandık). Hafta da ya da 15 günde bir, herkesin evine yakın bir hamama babalarımızla gider (Kadı, Hunat, Selahattin, Caferbey vb. hamamlar) analarımızın ördüğü lifler ve özel keselerle bir güzel

kırklandırdık. Bazen de kesecilere kese olurduk, adeta derimizi yüzecek gibi kese yaptıkları için ben kese olmak istemezdim.

Eski evlerimizin sokak kapısından girince genelde geniş, üstü açık bir hayat (avlu) olur, helalar avluların bir köşesinde bulunur, soğuk kış gün ve gecelerinde ılık su dolu ibriklerle helaya gidilirdi.

Uzun kış gecelerinde amcalar kızaran soba etrafında tel teli (bir nevi pışma-niye) çekerlerdi. Şeker ağdası dediğimiz

katı yassı top şeklindeki glikoz bezesi, saatlerce ve çok kişinin uğraşları ile soba sıcaklığında inceltip, yapışmaması için una bulanarak teller halinde (pışmani-yeden kalın teller şeklinde) sarılır, yenir ve ikram edilirdi. Gecenin ilerleyen saatlerinde de arabaşı yenirdi. Sobanın külleri de değerlendirilir, patates közlenir, üstünde de hep kaynar su bulunur, ekonomik olsun diye yemekler de sobada pişirilip gazocağının yakıtı gazyağından

tasarruf edilirdi. Bazı evlerde iskembi denilen, odanın ortasına, yere konulan, büyükçe, içinde köz kömür yanan, üzeri çadır gibi kalın ve büyük çullarla örtülü mangallarda ısınılırdı. Çulların altına diz çökerek, bağdaş kurarak oturulur, göğüs kısmından aşağılar ısınırdı.

Anneannelerimizin, babaannelerimizin ördüğü yün içlikler, hırka, eldiven, kaşkol, bere ve süveterler, çoraplar giyilir, ayakkabı olarak da mes lastik giyilirdi.

Mes lastik aynı zamanda soğuk günlerde abdest almada kolaylık sağlardı. Ayaklar yıkanmadan üzerinden mesh edildiği için de mes adı verilmiştir. Elbise ve gömleklerimiz genellikle iki yılda bir terzilerde diktirilir, gömleklerin kol ve yakaları eskidiği zaman değiştirilebilsin diye yedekli yaptırılırdı. Hazır alınacaksa da milli fabrikamız Sümer Bank mağazalarından alınırdı. Sonbaharda komşu kadınların ortaklaşa bir araya gelerek kestikleri aş

▼ F.: Ahmet Şahinbaş

makarnalar (un çorbası, kesme makarna ve erişte pilavından oluşan üçlünün adı) kışın vazgeçilmez yiyecekleri olurdu. Kış sabahları çoğunlukla un çorbası pişirilir, yazdan hazırlanmış koruk ekşisi ile içilirdi; babalarımız erkenden işe, bizler de okullarımıza giderdik. Babam rahmetli “için oğlum, ilikleriniz ısınır, üşümezsiniz” der, biz de usandığımızdan iriştik içi, sucuklu, peynirli, tahin pekmezli vb. kahvaltıları tercih ederdik. Pazar sabahlarının vazgeçilmezi ise peynirli, kıymalı, yâda şebit yağlamaları idi. Çerkez unundan, ekşi hamurla mayalanmış hamurlar ilaan (büyük bakır leğen) ile ekmek pişirilmek üzere, Göbülük unundan sade yağ ile yapılmış kete ve halkalar sini ile mahalle fırına gönderilir, mis gibi kokuları ile yemelere doyulmaz, kolay kolay da bayatlamazdı. Bazen de iç malzemeleri evde hazırlanan hakırdaklı, kıymalı, peynirli, tahinli pideler fırında pişirtilirdi. Yüksek binaların duvarlarında, üzerine yağ sürülmüş ekmek dilimini yiyen güzel bir çocuğun resmi ile sana yağı reklam afişleri asılı olurdu.

Büyük Sinema’nın yan tarafındaki evimizin köşe başında, deri yelek, deri ceket giyen, yün kıldan yapılmış bere

takan, kırık leblebi, şemşamer, leblebi tozu ve özel yapılmış közlü fırında pişmiş kestane satan Alekin adında bir Ermeni amca vardı. Paramız olunca gazeteden yapılmış, kıvrılmış külahlarla aldığımız, kabukları yanmış, is kokulu kestaneler bembeyaz kış günlerinde, buz gibi havada hem elimizi ısıtırdı hem de kestaneleri

Benim çocukluğumun Kayseri’si huzur kenti idi. Kapılar açık kalır, kadın, çoluk çocuk korkmadan istediği yere gidip gelirdi. İnsanımız sahibiydi. Eve getirdikleri yiyecekleri başkaları görmesin diye saklı getirir; fakirleri, alamayanları kollar, gözetirlerdi. Çocuk gördüler mi mutlaka bir şeyler vermeye çalışırlardı. Acılı ve sevinçli günlerini mutlaka birlikte yaşarlardı.

ağzımızı yaka yaka büyük bir aşkla yerdik. Mahallemizden arkadaşlarla oynadığımı Kazancılar, Millet Caddesi’nde, kış günlerinde elinde koyun kelleleri ve ayakları ile çarşıyı dolaşıp “koyun ayağı kelle var” diye bağırıp sakatat satan, adını unuttuğum biri vardı. Sakatat

kışları çok sevilir ve tüketilirdi. Koyun ayağı var, kelle var repliği Kayseri halkı tarafından o kadar sevilip benimsenmişti ki maçlarda bile “Koyun ayağı var, kelle var” diye bağırılır olmuştü. Yine ismini unuttuğum biri vardı, kendine has üslubuyla “cenaze Camii Kebir’de” veya “Hunat’ta” diye mevtaların ölüm haberlerini halka duyururdu. Sonraları belediye tarafından meydandaki saat kulesinin altındaki anons odasından hoparlörle duyuru yapılır olmuştü.

Büyük Sinema ya da Tan sinemasının duvarları diplerinde o günlerin en popüler kahramanları olan, Tommiks, Teksas, Tenten gibi çizgi roman ikinci el kitaplar satılır ya da okunan macera kitapları takas edilirdi. Kızlar ise romantik resimli foto roman, Kerime Nadir romanlarını tercih ederlerdi. Bahsedilen sinemalarda gündüzleri uygun fiyata kadınlar matinesi olur, Orduevi, Karayolları, Sümer Fabrikası gibi bazı kuruluşların da sinemalarına gidilirdi. Annelerimiz, ablalarımız acıklı Türkan Şoray, Belgin Doruk, Fatma Girik filmlerinde ağlarlardı. Senaryolar hep birbirine benzerdi. Ya fakir kız zengin oğlanın dramatik aşkı,

Behiye Aksoy, Nuri Sesigüzel, Ahmet Gazi Ayhan vd. sanatçılar radyoda en çok dinlenenlerdi. Lefter, Metin Oktay, Can Bartu futbol idollerimizdi. Ahmet Ayık, Hamit Kaplan şampiyon güreşçilerimiz, Ünver Beşergil Kayseri’mizin gururu milli güreşçimiz, Celal Sandal şampiyon boksörümüzdü.

İlkokula Hunat ile Yoğun Burç arasında, Cıncıklı Cami ve Atatürk evine girilen sokağın başında, bahçesinde 200 yıllık çınar ağacı bulunan, son derece zarif bir bina olan Mimar Sinan İlkokulunda başlayıp 4. sınıf ve 5. sınıfı Ahmet Paşa İlkokulunda okumuştum. Ne yazık ki Mimar Sinan İlkokulu yıkılıp yerine otopark girişi ve tuvalet yapıldı! Okulumuzun dışında alıç, aynalı, düdüklü, horozlu şekerler satılırdı. Çikolata, gofreti daha bilmezdik. Ahmet Paşa İlkokuluna gitmek için Millet (27 Mayıs) Caddesi’nden geçerdik. Hunat Camii’nin önüne geldiğimizde, sabahın ayazında mis gibi kokan salep, ya da sekiz, yapışık harfler veya gevrek şeklinde simit satan amcalar karşılardı bizi. Paraları denkleştirir, soğuktan burnumuz düşecek, ellerimiz donup kalacak sandığımız bir anda, üzeri bol tarçnılı kaynar salep ile simit alır, kendimize gelirdik. Anasını sattığımın salebi de bir türlü soğumak bilmez. Varsın dilimiz yanmaya devam etsin... Okula geç kalmamak için ağzımız yana yana salebi bitirip eski halin, kütüphanenin, Orduevi’nin yanından geçerek şimdi anılarımızla birlikte yıkılan okulumuza varırız. O yıllarda yaygın ve bulaşıcı hastalık olan veremden korunmak için her okulda verem aşısı ve verem taraması yapılır, verem hastanesinde sırasıyla okul öğrencilerinin röntgenleri çekilirdi. Ana babalarımız bizi eli öpülesi öğretmenlerimize “eti senin kemiği benim” diyerek teslim ederler, istisnai olarak bazı öğretmenler de istismar ederek fazla döverlerdi.

Benim Kayseri’mın kışlarında oyunlarımızdan başlıcaları; kardan adam yapmak, tahta kızaklarla kaymak, kartopu

oynamak, karda birbirimizi gömmeye çalışmak, buzda fırıldak (topaç) çevirmek, aşık oynamak, birdirbir, uzuneşşek, yedi çanak, sayı, dama; kızlarınsı ise beş taş, ip atlama, evcilik ve benzeri oyunlardı. Kızların bebeklerini anneler bezden, oğlanların arabalarını babalar telden yaparlardı. Başka oyuncak bilmezdik.

Kar yağdı mı içesine, harbiden yağar, aylarca gitmek bilmez, her yer bembeyaz olurdu. Erciyes ise uzaktan film gibi ulaşılmaz görünen heybetli dağımızdı. Karda mes lastikle yürürken çıkan gıcır gıcır seslere tempo tutulurdu. Sarıkmış’ı aratmayan öyle soğuklar olurdu ki kulaklarınızı hissetmezsiniz, elleriniz elektrik direğine değdi mi yapışıp kalır, evlerin dam kenarlarından, çörtlenlerden metrelik buz sarkıtları sallanırdı. 10 Kasımlarda şiir okurken soğuktan tir tir titrediğimi hatırlıyorum.

Tarihini tam hatırlamıyorum ama böyle kış günlerinde okullarda “Yerli Malı Haftaları” kutlanır, öğrenciler varsa kendi bağ bahçelerinden topladıkları meyveleri, kurutulmuş yiyecekleri; olmayanlar da evlerinden yerli yiyecekleri getirir ve bunlar ortaklaşa yenirdi. Öğretmenlerimiz

yerli malı kullanmamız gerektiğini vur-gulayıp ülke kalkınmasının yerli sanayii geliştirmekten, kendi kendimize yetecek tarım ve sanayi üretimini artırmaktan geçtiğini anlatırlardı. Sloganımız “Yerli Malı Yurdun Malı Herkes Onu Kullan-malı” idi.

Benim çocukluğumun Kayseri’si huzur kenti idi. Kapılar açık kalır, kadın, çoluk çocuk korkmadan istediği yere gidip gelirdi. İnsanımız sahibiydi. Eve getirdikleri yiyecekleri başkaları görmesin diye saklı getirir; fakirleri, alamayanları kollar, gözetirlerdi. Çocuk gördüler mi mutlaka bir şeyler vermeye çalışırlardı. Acılı ve sevinçli günlerini mutlaka birlikte yaşarlardı. Benim Kayseri’m; birbirine caka satmayan, mütevacı, vicdanlı, zengin fakir arasında uçurum olmayan, eşit yaşam ve eğitim şartlarında yetiştiğimiz (bütün okullar devletindi, aynı kitap, hoca ve kıyafetlerle eğitim görülürdü) adli olayların, (taciz, tecavüz, hırsızlık, cinayet vb.) pek olmadığı, geleneklerine sahip çıkan güzel insanların şehriydi. İşte bu yüzden bu şehri çok sevdim. Bu şehrin kadrini kıymetini bilmek devlete, millete ve bu topraklara vefa borcudur.■

▲ F.: Ecrin Güzin Gülfidan

Develioğlu Mehmed'e Ağıt

*Ağalar iskarpin giyer, fakirler çarık, o da gönden, o da gönden.
Ağalar baklava yer, fakirler çörek, o da undan, o da undan.*

(Merhum Ömer Develioğlu)

M. Orhan Cebeci

Ağaların İsmail Efendi'nin oğlu Mehmet'in bundan seksen doksan üç yıl önce Yeşil Evrek'in mahallesi olan Yukarı Develi'de yaşamış dillere destan öyküsüdür. Ağaların İsmail Efendi'nin Develi Dağı'nda meraları, konak denilen tarlaları, Atasona'da, Kelmah'da bağları, bahçeleri, (badem ve ceviz ağaçları) Sultan Sazlığı'nda (Cibik'te) otlakları, inek sürüleri, atları, camızları vardır. Hayvancılıkla uğraşırlar. Çevrede sözü geçen, sevilen ve sayılan bir ailedir. Boy beyi olan Develioğullarının Osmanlı ordusundaki tımarlı sipahilere seferler için yıldı atı yetiştirdikleri de bilinmektedir.

Develioğlu İsmail Ağa'nın beş oğlundan en büyüğü olan Mehmet Bey 1901 doğumludur. Kardeşleri; Süleyman, Mustafa, Şükrü ve Ali'dir. Ablası Kadın ve bacıları Zala, Bahriye, Dudu, Lütfiye'dir. Mehmet Bey çok sevilen, sayılan, erkek güzeli bir delikanlıdır. Kayseri'nin Develi ilçesinde, medrese ve idadi lise tahsili görmüştür. 1925 yılında Elazığ'ın Harput ilçesinde askerliğini yapmıştır. Şeyh Sait İsyanı'nı bastırmak için memur askeri

birliğe yedek subay olarak katılmıştır. Ailenin medarı iftihar, istikbal vadeden, eğitilmiş ve kültürlü bir gençtir. Mehmet Bey 1926 yılı aralık ayında Kulakzade Ömer Efendi'nin kızı Şerife Hanım'la evlenmek üzeredir. Düğün kurulmuştur. Bütün aile ve Yukarı Develi neşe içindedir.

Gelin gelmesine bir gün vardır. Yani kına günü, güvey Mehmet Bey ve arkadaşları evin damında eğlenmektedirler. Bu sırada elinde tabanca ile Mehmet'in dayısının oğlu Ali gelir. Damadın şerefine birkaç el ateş etmek ister. Tabanca tutukluk yapar. Süleyman dayım ile birlikte damda yere çömelir kurcalamaya başlarlar. Tabanca; eski, paslı ve kullanılmaz kör bir tabancadır. Evvelden yüzlerce defa tetiği çekilmiş, ateş almamıştır. Fakat kader bu ya bu defa kör tabanca ateş alır ve kurşun Mehmet Bey'in göbeğinden girip arkadan çıkar. Dayı oğlu Titrek Ali'ye "Hemen buradan kaç seni öldürürler" der. Vefat etmeden önce Şerife Gelin'in dayımı görmesi için gayret edilse de bu gerçekleşmez. Evrek'in tek hekimi aynı zamanda da akraba olan Operatör Doktor Osman

Develioğlu Bey'in bütün çabalarına rağmen Mehmet Bey kurtarılamaz. Yirmi beş yaşında ve böyle acı bir şekilde hayata veda eder. Hadise bütün Develi'yi özellikle Develioğlu ailesini kara yasa ve üzüntüye boğar. Develi'de birçok kişi Mehmet Bey'e ağıtlar yakarlar. Mehmet Bey vefat edince Şerife Gelin'i Süleyman dayıma isterler, fakat vermezler. Bunun üzerine Şerife Gelin'in ağabeyine, Kulaklara gelin giden Bahriye halamı, babası kocasının evine göndermez. Mustafa Kulak Enişte'yi annesi Fındık Hala yeniden Develi Lisesinin mimarı Süleyman Unutulmaz'ın (nam-ı diğer Tekkeşin Kalfa) kızı Feride Hanım'la evlendirir. Fakat Kulak Enişte'nin gönlü hala halamdadır. Halamı kardeşi ile birlikte kaçırarak Aşağı Evrek'e getirir. Olayı dedem İsmail Efendi Cibik'te duyar. Durumu araştırmak için Hacı İbrahim Amca'ya görev verilir. "Kocanı mı istersin babanı mı?" diye sorduğunda halam "her ikisini de" diye anlamlı bir cevap verir. Aradan yedi yıl geçer, araya hatırı sayılır insanlar girerler. Annemin düğününden önce iki aile barışırlar.

Ağıtlardan 1. bölüm, Süleyman dayımın kızının (Fevziye Sipahioğlu), Bahriye halamın 1993 yılında İstanbul'da evinde misafir iken yazdığı bölümdür. 2. bölüm, Ali dayımın (Ali Develioğlu) derledikleri; kendisi çoban olan Halk Şairi Şeyh Mehmed'in oğlu Ali tarafından yakılan, herkesin ezbere bildiği ağıtlardır. Emekli sağlık memuru Hacı Ahmet Gürcan tarafından derlenmiştir. 3. bölüm, Mehmet Bey'in en küçük kız kardeşi, Ağaların İsmail Efendi'nin hayatta kalan tek evladı, 95 yaşındaki annem Lütfiye Develioğlu'nun (Cebeci) hatırında kalanlardan, benim yazdıklarımdır. 4. bölüm, merhum Halit dayımın oğlu, Öğretmen Fazıl Ahmet Develioğlu'nun olayı yaşayan kişilerden derlediklerindendir. 5. bölüm ise Emir Ali Özçakır'ın yayımladığı "Dev Ali Diyarı Yukarı Develi" kitabından alınan dörtlüklerden oluşmaktadır.

Merhum dayımın aziz hatırasına hemşehrilerimle paylaşmaktan onur duyuyorum. Develioğlu ailesinden ebediyete intikal edenleri rahmetle bir kez daha anıyorum.

AĞIT

BÖLÜM-1

Yine bugün kar havası,
Ocakta kahve tavaşı.
Ne duruyon Zala anası,
Yarın Mehmed'in kınası.

Bahçemize soğan ekdim,
Soğan değil fidan imiş.
Ben Mehmed'e düğün tuttum,
Düğün değil figan imiş.

Damda davulu vuruldu.
Hatim kazanı kuruldu.
Mehmed'imi öldü derler,
Cihan başıma derildi.

Evimizin önü arpa,
At yayılır, kırpa kırpa.
Mehmet oğlum can veriyor,
Kollarını çırpa çırpa.

Gül toparım deste deste,
Nola yataydın hasta.
Beyazlardan gömlek giymiş,
Al kanları beste beste.

Mavili yazma bağlarlar,
Kurşun yarası yağlarlar.
Doktorlar başına toplanmış,
Derdine derman ararlar.

Evimizin önü mezar,
Ali mezarlıkta gezer.
Tez gel oğlum, Mehmet tez gel,
Baban deli olmuş gezer.

Kır atı ahırda kişner,
Yem bulamaz yeri dişler.
Mehmed'in Dudu Bacısı,
Ağlar ağlar dert bağışlar.

Hepeli dağlar hepeli,
Bu dağlar yüksek tepeli.
Şimdi gelir Zala bacın,
Kulağı altın küpeli.

BÖLÜM-2

Bahçemizde gül ağacı,
Dalını kırasım geldi.
Benim güzel Mehmed'ime,
Benim de göresim geldi.

Uzun uzun yağan karlar,
Saati belinde parlar.
Pusuluğa gelen beyler,
Cenazeye deriliyor.

Bir kuş kondu ağaca,
Kanatları alaca.
Voyvada'dan hayır yok,
Halid'i gönder ilaca.

Mezar arası çifte yol,
Yollar yola kavuşacak.
Şöyle durun samenler,
Mehmet oğlum savuşacak.

Kapımızdan bir kuş uçu,
Buna kervan kıran derler.
Kulaklardan bir kız aldık,
Ona bayrak düren derler.

Bahriyem de çiçek gibi,
Gümüş saplı bıçak gibi.
Kulaklar oğlan evermiş,
Oynuyorlar köçek gibi.

Bahriye'nin hilal kaşı,
Sultan'ın da koca başı.
Sana diyom kele Fındık,
Beğendin mi ettiğin işi.

Çıktım kavak yarısına,
Balta vurdum kurusuna.
Kulaklar kız vermiyor,
Beş oğlanın birisine.

Bahçelerde biter kavak,
Yaprakları uvak uvak.
Sana diyom Hacı Kulak,
Gel kızımı turşu kurak.

Üğün, üğün yağan karlar,
Saati belinde parlar.
Düğününe gelen beyler,
Cenaze kılmaya buyurun.

Tekkenin de yolu iki,
Birbirine kavuşacak.
Yol ver Ağa emmileri,
Mehmet oğlum savuşacak.

Mehmet Bey at oynatır,
Şekerli kahve kaynatır.
Elazığ'da Hacı İbrahim,
Duyarsa aklın oynatır.

Ala at gelir harlıyarak,
Nalı düşmüş parlıyarak,
Mehmed Bey'im can veriyor,
Siyim siyim terliyerek.

Bugün yine kar havası,
Ocakta kahve tavaşı.
Nasıl kıydın Gavur Ali,
Bugün Mehmed'in kınası.

Yemişim var, yemişim var,
Sandıklarda gümüşüm var.
Kopçulu'nun göbeğinde,
Boğazı telli kuşum var.

Elmalının kara taşı,
Yandı ciğerimin başı.
Süleyman Ağa da,
Mehmet Bey'in gardaşı.

Karalı bayrak karekar mı?
Her gelin bayrak çeker mi?
Yok mu idi bir daha oğlun?
Gelen gelin geriye gider mi?

Çıktın kavak yarısına,
Balta vurdum kurusuna.
Mehmet oğlum ağı saçmış,
Ağaların hepisine.

Kapımıza bir kuş kondu,
Ona kervan kıran derler.
Kulaklardan bir kız aldık,
Ona bayrak düren derler.

Güllü çorabın saklarım,
Açar açar yoklarım.
Mehmet Bey gelir derlerse,
Yedi sene yol beklerim.

Bahçemize soğan ekim,
Soğan değil fidan imiş.
Ben Mehmed'e düğün
tuttum,
Düğün değil figan imiş.

BÖLÜM-3

Cibiğin ufak taşı,
Yanar ciğerimin başı.
Kara yerde çürür mola,
Mehmed'imın çatık kaşı.

Cibik'den bir yel esdi,
Ona kervan kıran derler.
Kulaklardan bir kız aldık,
Ona bayrak düren derler.

Şerife Kız gider suya,
Ala sının altı oya.
Şerife Kız'ı alan oğlan,
Gönenmesin doya doya.

Eyi gülün dibindesin,
Âlemlerin dilindesin.
Niye ağlıyon bire kızım,
Sen annenin evindesin.

Cibiğin örenleri,
Ötüşüyor cerenleri.
Toplanmış avdan geliyor,
Mehmed'imın yarenleri.

BÖLÜM-4

Karalı bayrak kaldırdım
Çifte davul dövdürdüm
Kınamayın komşular
Kademsiz gelin indirdim.

Üğün üğün yağan karlar
Altın saat belinde parlar
Cenazeyi kılan beyler,
İmdat sizden demedim mi?

Mezarının böğrü delik
Pavrukası bölük bölük
Ne duruyorsunuz bacıları
Ağlaşalım soluk soluk.

Çıktım mezar taşına
Elettim Şerife eşine
Acep sinekler mi kondu
Mehmed'in çatık kaşına.

Elediyor, elediyor
Şerif bizi deli ediyor
Tenhalarda çok gülüyor
Muradına erdi mi ola?

Evimize nane ekim
Nane değil soğan imiş
Bir iş tuttuk hiç sorman
Düğün değil, fuğan imiş.

Ben süpürmem avlunuzu
Böyle mi ettik kavlimizi
Bana kademsiz demeyin
Ben mi öldürdüm oğlunuzu?

Cibiğin yazıları
Ceran kovar tazıları
Develioğlu kuzuları
Muradına erdi mola.

Cibikten gelir kağrı
Kağrının tekeri çanlı
Gâvurmuş, gavur Ali
Mehmet daha delikanlı.

Ocakta kahve kavrulur
Dumanı göğe savrulur
Kuşlar yuvadan çıkmadan
Mehmet anadan ayrılır.

Konağa ekilir arpa
At yayılır kırpa kırpa
Mehmet Ağa can veriyor
Kollarını çırpı çırpı.

Odamızda köşe minder
Yönünü yönüme dönder
Ne olurdu güzel Şerif
Bir tas da ayran gönder.

*El veriyor el veriyor
Ortada direk bel veriyor
Döndüm baktım sağ yanıma
Mehmet Ağam can veriyor.

*Hem okudum hem yazdım
Dağlar koyağında gezdim
Yalan dünya senden bezdim
Giden Mehmet bulunur mu?

Cibiğin örenleri
Kaçışıyor ceranları
Top top olmuş geziyor
Mehmet Ağa'nın yarenleri

5.BÖLÜM

Kara kazan kaynamasın
Atlı cirit oynamasın
Söyleyin benim babama
Bu yıl düğün eylesin.

Mehmet'imın atı iki
Ayağında ala seki
Düğününü güze koyun
Sağ olur da gelir belki.

Evimizin önü bahçe
Cebinde gezdirir akçe
Ağlasa Zala Ana
Şimdi gelir kanlı bohça.

Vurdum zikkeyi çıkmıyor
Kırık kanadım kalkmıyor
Şerife dönüp bakmıyor
Buna yürek dayanır mı?

NOT: İki dörtlük Âşık Veysel'in ve Çorum yöresinden Ali Ciyez'in derlediği türkülerde de söylenen dörtlüklerle benzerlik taşımaktadır. ■

Kayseri'yi Fotoğraflayanlar Mustafa Kütük

Alper Asım

Fotoğrafla düşünebilir miyiz?

Ya da fotoğraf düşünmenin araçlarından biri haline gelebilir mi? Sonuçta yazdığımız yazı da bir sembol ve bir resimden ibaret. Muhayyilemiz olayları resmeder, şekillendirir ve biçimlendirir. Düşünme ameliyesi dediğimiz şey tasavvurda biçimlendirmek, anlamaya ve tanımlamaya çalışmaktır. Öyleyse aynı konulu, aynı amaçlı ve aynı kaygılı fotoğraflar aynı düşüncelerin ürünü olabilir. Benzer biçimde düşünen insanlara yol gösterebilir, onların daha iyi anlamalarını sağlayabilir. Nitekim fotoğraf, baktığı şey üzerinde fotoğrafı çekenin bir tahayyülü, bir idraki ve hatta bir düşünme biçimidir. Baktığımız (bakacağımız) şeyi tahayyül etmeden ona bakmaya başladığımızda, idrak edip anlamadan ve onun üzerinde düşünmeden fotoğraflayamayız.

Dolayısıyla bu anlamıyla fotoğraf eşya ve hadiseler üzerinde bir hafıza oluşturduğu gibi, gelecekle ilgili bir kurgu da ortaya koyar. Son zamanlarda görsel düşünme diye de sınırlandırılan sözünü ettiğimiz husus bir anlamda oryantalist bakış açısının aşılması için de bir imkân olabilir.

İnsan üzerinde düşündüğü şeyi anlar, hisseder, yakalar, görür ve fotoğrafını çeker. Bu yanıla fotoğraf içinde bir anlamı ve düşünmeyi taşır. Şüphesiz fotoğrafı gören ve inceleyen de aynı boyutta ve eksende ise fotoğraf ile anlatılanı anlayacaktır ve üzerinde düşünecektir.

▲ Hacılar'dan Ali Dağı

▲ Kapadokya'dan Erciyes

▲ Kapadokya'dan Erciyes

▲ Hacılar

▲ Sultan Sazlığı ve Erciyes

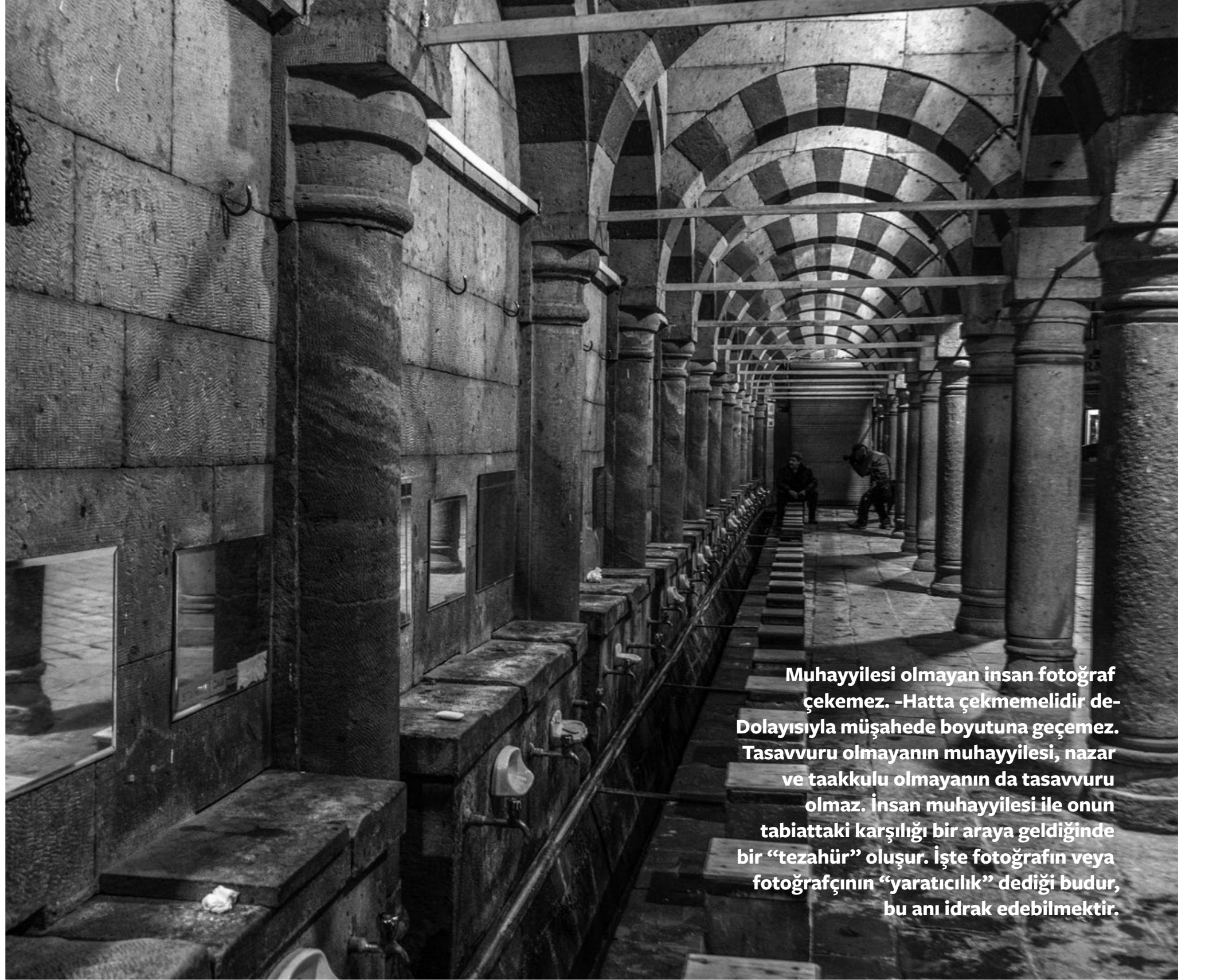
▲ Milli Mücadele Müzesi

▲ Milli Mücadele Müzesi / Eski Kayseri Lisesi

▲ Sultan Sazlığı / Sindelhöyük

▲ Cami-i Kebir Şadırvanı

Muhayyilesi olmayan insan fotoğraf çekemez. -Hatta çekmemelidir de- Dolayısıyla müşahede boyutuna geçemez. Tasavvuru olmayanın muhayyilesi, nazar ve taakkulu olmayanın da tasavvuru olmaz. İnsan muhayyilesi ile onun tabiattaki karşılığı bir araya geldiğinde bir “tezahür” oluşur. İşte fotoğrafın veya fotoğrafçının “yaratıcılık” dediği budur, bu anı idrak edebilmektir.

▲ Kurşunlu Camii

Fotoğrafla bir muhayyileyi biriktirir, bir tahayyülü somutlaştırırız..

Hayal ile gerçek arasında yaşadıklarımızı, gelgitlerimizi, zikzaklarımızı belirlemeye çalışırız.

Muhayyilesi olmayan insan fotoğraf çekemez. -Hatta çekmemelidir de- Dolaşısıyla müşahede boyutuna geçemez. Tasavvuru olmayanın muhayyilesi, nazar ve taakkulu olmayanın da tasavvuru olmaz. İnsan muhayyilesi ile onun tabiattaki karşılığı bir araya geldiğinde bir “tezahür” oluşur. İşte fotoğrafın veya fotoğrafçının “yaratıcılık” dediği budur, bu anı idrak edebilmektir.

Varlık, zaman, mekân, insan tabiat vb. bizim muhayyilemizi beslemiyor, tahayyülümüzü geliştirmiyorsa eşya ve hadiselerin farkında değiliz demektir. Bu durumda bir görme yani müşahede söz konusu olamaz. Hatta kendimizin ve varlığımızın farkında değiliz demektir. Özellikle sanatsal veya şiirsel fotoğraflarda soyut görme ve eşyayı soyutlama çok önemlidir. Tahayyül gücü olan fotoğrafçı mekâna soyut baktığında eşya ile insan arasında çoğu zaman bir fark olmadığını da görebilir. Bu, insanın eşyalaşması ile ilgili değil, eşyanın ruhu ve can taşıması ile ilgilidir.

Çektiğimiz her fotoğraf muhayyilemizi besler. İçimizde birikir; daha güzel fotoğraf olması ve bizim de onu görmemiz için. Fotoğrafta tekrara yer yoktur. Fotoğrafta tekrar görüntüdür.

Mustafa Kütük’ün fotoğraflarını izlerken izlediğim her fotoğraf düşsel bir boyuttan, bir düşünme çabasından tezahür ediyordu. Bunun için de seyrettiğim her fotoğrafın içine giriyordum. Nitekim insan muhayyilesi ve hafızası bakımından aslolan da budur zaten. Çünkü verdiğimiz eserin içinde değilsek o eser bir düşüncenin, bir muhayyilenin ve bir tasavvurun sonucu değil demektir.

... ■

▲ Develi’de Kabak Hasadı

▲ Sultan Sazlığı / Sepetçi

▲ Germir’de Kilise

Muin Feyzioğlu

Bir Yazar İçin Portre Denemesi

Bekir Oğuzbaşaran

Muin Feyzioğlu, Kayseri'nin Şeyhü'l Muharrir'in'dir. Ama bu sığata kendini bir türlü alıştırıramamıştır. Bu sözü sevmiyor ve diyor ki: "Benim tek özelliğim Kayseri'nin en yaşlı yazarı olmak mı? Gerçi geçmişte kalem kavgamız olan Burhan Felek'in yazılarını severek okurum, ama Türkiye genelinde bu unvan ona en büyük yazar olduğu için değil, en yaşlı muharrir bulunduğu için verildi. Yoksa onda ne Ruşen Eşref, ne Falih Rıfkı, ne de Peyami Safa ve Necip Fazıl'daki üslupçu yazar vasfı yoktur. Kolay yazar, rahat yazar o kadar." Diyor ki: "Felek'in yazdıklarında o kadar bilgi yanlışı var ki her defasında pul parası vermeye kıyamıyorum."

Başı Erciyes gibi dumanlı Feyzioğlu, başta Kayseri gazete ve dergileri olmak üzere çeşitli yayın organlarında otuz yılı aşkındır yazar. Yazılarının toplamı binleri bulur. Bunca yazarlık hayatına rağmen yurt çapında gereğince tanınmamış olmasının sebeplerini dostları, taşrada kalmasına ve şimdiye kadar kitap çıkarmamış olmasına bağlarlar.

Muin Feyzioğlu Kimdir?

(Doğumu: Kayseri, 1922- Vefatı: 22 Kasım 1983)

Babası Mehmet Fikri, annesi Saniye Hanım'dır. İlköğrenimine Ahmet Paşa İlkokulunda başladı ve son iki yılını da Cumhuriyet İlkokulunda tamamladı. Kayseri Lisesinin orta kısmını bitirdikten sonra bir yıl da liseye devam etti. Liseyi bitirmeden hayata atıldı. Milli Eğitim Müdürlüğünde memurluğa başladı. Ortaokuldayken edebiyata ilgi duymaya başladı. Sanat hayatına şiirle başladı. 1941 yılında Yedigün dergisinde, 1946 yılında Tanin gazetesinin gençlerle ilgili sanat sütununda şiirlerini yayımlatmaya başladı ancak devamını getirmede. 1943-1946 yılları arasında İstanbul'da vatanî görevini yaparken, okuyarak kendisini geliştirdi ve önemli kimselerle tanıştı. Ufku daha da gelişmiş olarak 1947 yılında babasının görev yaptığı Şarkışla'dan Kayseri'ye döndü. Erciyes dergisi, Erciyes Postası, Hâkimiyet ve İstiklâl başta olmak üzere Kayseri'de çıkan gazete ve dergilerde yazılar yazdı. Ayrıca Türkiye genelinde yayın yapan gazete ve dergilere de yazılar gönderdi. İnsanlık uğrunda kalem mücadelelerinin boşa gitmeyeceğine inanıyordu. Bu çizgide yarına kalmak ve mizacına ters düşmemek için siyasî konulardan uzak durmaya çalıştı. Millî, dinî, edebî ve felsefî konularda inceleme, araştırma, deneme ve makale türlerinde yazılar yazdı. 1941-1983 yılları arasında; Filiz, Zamanı, Türk Düşüncesi, Eğitim Yolu, Yeni Erciyes, Sebîlürreşad, Asrın Dini Müslümanlık, Büyük Türkiye, Tekniker Dergisi, Çaba, Bahçe, Fikir ve Sanatta Hareket, Türk Yurdu, Ozanca, Erciyes, Yeni Adam, Küçük Dergi, Hisar, Doğuş-Edebiyat, Kültür ve Sanat, Durum dergileri ve Tanin, Türk İşçisi, Kudret, Millet, İstiklâl, Hâkimiyet, Yeni İstanbul, Milli Ülkü, Bab-ı Âlide Sabah, Yeni Tanin, Bugün, Bizim Anadolu, Hür Anadolu gazetelerinde yazdı. Halit Fahri Ozansoy, Burhan Felek ve Yaşar Fevzi Barlas ile kalem kavgaları da büyük yankı uyandırmıştır. "Âlimler, Muharrirler ve Şairler" ve Ziya Gökalp ile ilgili bir etüd ile "Dinmez Ağrı" romanını basıma hazırlamış fakat bastıramamıştır. Yazılarından bir bölümünü "Dünden Bugüne" adıyla kitaplaştırmayı da düşünüyordu. Evli ve beş çocuk babasıydı.

Eserleri: Edebiyatımızın Kimliği (1982)

Nurkal Kumsuz / Kayseri Ansiklopedisi 2. Cilt

Bence Muin Feyzioğlu'nun en başarılı olduğu yazı türü polemiktir. O eski basın kavgalarının, kalem dövüşlerinin, fikir çarpışmalarının tadı damağında kalmıştır. "Yazmak için kızmak lâzım" prensibine sıkı sıkıya bağlıdır. Böyle olunca da yeri gelince kaleminden kan damlar. Çünkü o bir kalem savaşçısı, bir kaleşördür. İkinci sırayı da rahatça hâtıra yazıları alır. Büyük adamlarla, büyük edip ve şairlerle ilgili pek çok hâtırası vardır. Ayrıca kitaplardan okuduğu yazar ve şâir menkıbelerini de yaşamış gibi yaşatarak kaleme alır.

Yazarlık gücüne gelince; bu konuda da büyük bir alçakgönüllülük içinde: "Allah bana güzel konuşma kabiliyeti vermemiş. Yok, hiç yok... Fakat şükürler

olsun biraz kalemim kuvvetlidir." der. Dîvan şiirini çok sever ve çok güzel şiir okur. Cemil Meriç gibi ansiklopedi-sever bir yazar olduğu rahatça söylenebilir.

Felsefe seven, felsefe kültürü olan yazılarında gürül gürül, çağıl çağıl akan bir yazarın yabancı dile ve Ord. Prof. Dr.'lara ayrı bir değer verdiğini yazı ve konuşmalarından kolayca anlamak mümkün. Zekâ belirtisi olarak kabul ettiği esprilere de onun ayrı bir düşkünlüğü vardır. Dehâ –yahut– dâhî'lerin samimi bir hayranıdır.

Sağlam karakterli şahsiyetlere meftuniyeti, imanlı büyüklere muhabbeti onun Ferid Kam'ı, İzmirli İsmail Hakıkı'yı, Babanzâde Ahmet Naîm'i, Eşref Edip Fergan'ı, Mehmet Âkif'i dilinden

ve kaleminden düşürmemesinin birinci sebebidir. Hatta Âkif'e olan bağlılığı ve onu kendisine örnek seçmesi o derecededir ki kendisine "Mehmet Âkif'in Kayseri varyantı" diyenler bile olmuştur.

Tıpkı İstiklâl Marşı şâiri gibi randevularına son derece sâdiktir. En sevdiği kitaplardan biri, Midhat Cemâl'in Âkif üzerine yazdığı eserdir. Türk fikir edebiyatının 1930-1940'lara kadarki durumunu gayet iyi bilir. Fakat son kırk yılı ve en önemlisi günümüzü takip ettiği rahatça söylenemez. Tedâilere, şimdiki adıyla çağrışımlara dayalı bir üslûbu vardır. Canının tezliği, yazılarına da keşke yansımaysaydı. Bu yüzdendir ki yazıları bir mozaik görünümü arz eder. Onun yazılarında çok kuvvetli ifadelerin, pek

parlak fikirlerin yanı sıra düşük, eksik oturmamış cümlelere, kurulmamış ilgilere rastlamak da imkânsız değildir. Yazılarındaki form disiplinsizliği, Hâmid'in şiirlerindeki anımsatır. Onun hakkında Mehmet Çınarlı şöyle söylemiştir: "Muin Feyzioğlu, kültür olarak fikir olarak bir ırmak; fakat maalesef mecrânı bulamamış." Zaten o da olsaydı Türkiye'nin en büyük yazarlarından biri olmamasına hiçbir sebep kalmazdı.

Kayseri Sanatçılar Derneği 1981 Deneme Armağanı alan Muin Feyzioğlu, "ben henüz eskilerin tecrübe-i kalemiyye dedikleri türden mi yazılar yazıyorum, yani benim yazılarım daha sına mı, deneme mi?" diye serzenişte bulunmuştur.

Onun hakkında daha neler yazılabilir neler... Fakat ben sözü kısa kesip portremini onun da beğendiği İbnü'l Emin Mahmut Kemal İnal için söylenen bir beyit ile bitirmek istiyorum:

Ne kendi kimseye benzer, ne kimse kendisine

Hezar gıpta o devr-i kadîm efendisine
Sürçü lisan ettikse affola... ■

Mustafa Miyasoğlu

Hikâye Yarışması Kitabı

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları / Edebiyat Dizisi

Fatma Atila

Necip Tosun bir söyleşisinde: “hikâye, modern insanın ritmiyle, tempo-suyla ve beklentileriyle örtüşen bir tür. Hikâye, romana göre iktisatlı yapısı (kısa) ve şiire göre anlam açıklığıyla modern insanı rahatlıkla yakalayabilecek bir tür. Başka bir deyişle hikâye, kısa ve yoğun yapısı, anlam açıklığı ve gündelik hayata denk düşen yalın, dolaysız anlatımıyla modern insanın beklentilerine cevap verebilecek bir özelliğe sahip. Hikâyenin, modern insana sunduğu ilk cazip yanı kısa oluşudur. Hikâye bu özelliğiyle modern insana bir okuyuşta bitirebilme şevki ve hissi verir. Uzun okumalarda olduğu gibi okuyucu metinden durmaksızın kopmaz. Ve okuyucudan kısa bir zaman

dilimi talep eder: Bir otobüs yolculuğu, bir metro veya uçak yolculuğu gibi. Bu da modern insanın aradığı bir şeydir. Hikâyenin modern insana sunduğu ikinci cazip yanı, onun yüksek yaşam ritmine, temposuna, gerilimine denk düşen yoğun anlatımıdır. Hikâyenin modern insana sunduğu bir başka cazip yönü de anlam açıklığıdır. Yani hikâye, insanı, toplumu, yaşananları yalın, dolaysız bir şekilde anlatır. Kısaca muhatabına bulmaca çözdürmez ve hemen ulaşır. Ayrıca hikâyenin “hikâye”si çoğunlukla gündelik hayata denk düşer. Bu anlamda hikâye modern insanın dünyasını kolaylıkla yakalar. Böylece metin-okur ilişkisi hızlı ve etkin gerçekleşir” der.

Gerçekten de hikâyesi olmayan insan, zaman, mekân, eşya varlıkla ilgili sorunlar yaşıyor demektir.

İnsan başlı başına bir hikâye değil midir zaten. Yaratılıştan itibaren kutsal kitaplarda anlatılan kimin hikâyesidir? Varlığın görünürlüğü hikâyesi ile başlıyor. Âlemin hikâyesi, insanın hikâyesi... Sonra tek tek benim, senin, onun, evin, sokağın, şehrin, ağacın, dağın, suyun, bulutun, rüzgârın hikâyesi... Türküler hikâyeler anlatıyor aslında. Mitoloji, kıssalar, masallar hikâyenin aslı ve özü. Öyleyse hikâye yazının da anlamı. Harf, hece, kelime, cümle hikâye için varlar; bir kitapta yer tutmak, bir anlamda buluşmak için...

Kitap insanın zaman içinde anlamını taşımasını, korumasını, mekân içinde anlamını somutlaştırmasını sağlamıyor mu? Dolayısıyla okuduğumuz her hikâye bizim hikâyemiz haline dönüşüyor ve bize eklemleniyor. Tıpkı bizim de ona eklemlendiğimiz gibi...

Kayseri Büyükşehir Belediyesi bu bilinçle düzenlediği hikâye yarışmasının ikincisini de tamamladı ve hatta kitabını da yayımladı. Geçen yıl Emir Kalkan adına düzenlediği yarışmanın ardından bu sene de Mustafa Miyasoğlu adına düzenlendi yarışma.

Yüzlerce hikâye arasından ödül vermek için elbette ki bir sıra yapıldı. Lakin katılan tüm hikâyeler birbirinden güzel ve önemli. Sadece isimlerini okuduğunuzda bile muhayyilenizde bir akış başlıyor. Kara Şaman’ın Laneti, Fötr Şapkalı Kadın, Dört Dörtlük Cinayet, Kevn-Fesat-Kevn, Güneş Boğuldu Denizde, Hanım Nine vs...

Kitabın ilk bölümünde dereceye giren altı hikâye yayımlanırken, ikinci bölümde seçici kurul tarafından yayımlanmaya değer görülen yirmi bir hikâye var. Her bir hikâye ayrı bir yol ve yolculuk. Kimisinde kendinizi bir gerilim filminin içinde bulurken, kimisinde ontolojik bir sorgulama ile buluyorsunuz kendinizi. Bir başkasında ölümün arkasındaki sırrı hissederken diğerinde yaşamın sevinç ve mutlulukla ilgili boyutunu yaşıyorsunuz. Göçebelik, hüznler, tren sesleri, düşler ve hayaller kelimelerce akıp gidiyor. 312 sayfa bir kitabın değil, onlarca insanın,

onlarca hayatın hikâyesi. Bizlere de okumak, zaman zaman bu hikâyelerin içine girmek düşüyor. Zaten kitap bizi tihi bir hikâye anlatıcısı değil mi? Hz. Âdem’den bugüne insanın hikâyesine de bir kitap eşlik etmiyor mu?

Nitekim sunuş yazısında Başkan Mustafa Çelik Bey’in de belirttiği gibi kitap insanın zaman içinde anlamını taşımasını, korumasını, mekân içinde anlamını somutlaştırmasını sağlamıyor mu? Dolayısıyla okuduğumuz her hikâye bizim hikâyemiz haline dönüşüyor ve bize eklemleniyor. Tıpkı bizim de ona eklemlendiğimiz gibi...

Yine Necip Tosun ile bitirelim: “Hikâye benim hayata katlanmadaki tutamağım. Çünkü çoğunlukla hikâye yazma anım, çok sıkıldığım, hayatın, gündelik olumsuzlukların beni bunalttığı anlar. Bu anlamda hikâye benim için, yolunda gitmeyen şeylere, yaşanan olumsuzluklara atabileceğim en güzel çığlık, başvuracağım en önemli başkaldırı biçimi. İşte hikâyenin benim için böyle bir “tutamak” fonksiyonu var. Hikâye yazarak bu olumsuzlukları önleyebileceğimi elbette düşünmüyorum. Ama ne yazık ki bundan daha etkili bir başkaldırı

biçimim, yeteneğim de yok. Benim için hikâyenin doğduğu an, okuluna alınmayan bir genç kızın çığlıklarla başörtüsünü çıkarıp kendini okula almayanlara fırlattığı andır. Bir udinin titreyen elinin ebruya uzandığı, bir annenin minicik ölü yavrusuna baktığı andır. Yani bende hikâyenin doğduğu an, içimde bir şeylerin kırıldığı, koptuğu andır. Başka da belirttiğim gibi bu anlamda hikâye benim için yolunda gitmeyen şeylere, yaşanan olumsuzluklara, acılara atabileceğim en güzel çığlık, başvuracağım en önemli başkaldırı biçimidir. Benim için hikâye, bir ezanın içime doldurduğu huzur, bir camiye dalıp giden nur yüzlü bir ihtiyarın mutmain kalbidir. Bende hikâyenin doğduğu an, içimde bir şeylerin yeşerdiği, filizlendiği, içimin içime sığmadığı coşku dolu andır. Bu anlamda hikâye benim için mutmain kalplere ulaşabilme arzusudur. Ve o hem derin düş kırıklığının, hem de huzurun beslediği coşkudur. Hikâyenin doğduğu an işte bu coşkuyu yakaladığım andır. Çünkü hikâye benim için aynadır, coşkudur, özlemdir, hüzündür, yüzleşmedir, resimdir, yolculuktur...” ■

Pehlî

HAZIRLANIŞI

Yıkadığımız kaburganın üzerine zeytinyağını gezdirin ve 2 tarafını da eşit kızartın.

Patlıcanları alacalı soyup ardından dörde bölerek parmak şeklinde doğrayın. Patlıcanların acısını çıkartmak için, hazırladığınız tuzlu suda 20 dakika bekletin.

Soğan, domates ve biberleri iri iri doğrayın. Doğranmış sebzeleri ve soyulmuş sarımsakları tepsiye alın.

Üzerine tuz, karabiber ve salçayı ilave ederek harmanlayın. Zeytinyağında kavurduğumuz kaburgayı tepsinin ortasında yerleştirin.

Üzerine tereyağı parçaları atıp 180 derece fırında üstü kapalı 2 saat pişirip servis edin. ■

Malzemeler

- 1 adet kuzu kaburganın yarısı
- 2 kg patlıcan
- 6 adet domates
- 2 adet sivri biber
- 2 adet acı sivri biber
- 10 diş sarımsak
- 3 adet soğan
- 1 yemek kaşığı domates salçası
- 1 yemek kaşığı biber salçası
- 100 gr tereyağı
- 1/3 çay bardağı zeytinyağı
- 1 tatlı kaşığı karabiber
- 1 tatlı kaşığı tuz

Afiyet olsun...

meydan döner

Döner
yemek istiyorsan
Meydan'a gel!

Meydan Döner
Cumhuriyet Meydanı
Küme Evler No:1 Kayseri

Akademi Günlüğü

Zaman konusu felsefenin en çok uğraştığı konulardan biridir herhalde. Felsefe bir yana hayatımızda da zaman hissettiğimiz bir konu. En azından geçip gidişine, akışına anbean şahit oluyoruz. Nitekim zaman yine aktı gitti. Şehir Akademi, 2018 Güz döneminin hazırlıkları daha dün gibi.

Şehir Akademi ve Film Akademi 2018 Güz dönemi 11 Ekim itibarıyla başladı. 10 hafta boyunca yoğun bir tempoyla devam etti. Akademi öğrencileri katıldıkları atölyeleri heyecanla takip ettiler. Güz döneminde sekiz ayrı atölye çalışması gerçekleştirildi. Ahmet Kamil Cihan Cuma akşamları, Akademi'ye Giriş (Düşünce Atölyesi) kapsamında BÜSAM'ın önceki dönemlerde de konu edindiği varlık, bilgi, değer, zaman, mekân ve siyaset konularını ele aldı. Bu atölyede sözü geçen kavramların felsefe tarihi boyunca ve İslam düşünce tarihinde nasıl değerlendirildiği belli başlı düşünürler ve akımlar bakımından incelendi. Geçmişteki düşünürlerin günümüze olan etkileri de atölyenin konuları arasındaydı.

Şehir Akademi'nin başlangıcından itibaren Dursun Çiçek tarafından yürütülen Görsel Düşünme atölyesi, güz döneminde de en çok ilgi gören atölyelerden biri olmayı sürdürdü. Nazar ve müşahade arasındaki ilişkiler ve farklar üzerinden hareket edilerek, görünenin zihnimizde yol açtığı etkinlikler bu atölyede birçok ayrıntıyla birlikte işlendi. Görsel Düşünme atölyesinin son dersinde, düşünce ve görsellik arasındaki ilişki, Hasan Aycın'ın gerçekten düşünce ve duyguları çok güzel ifade eden çizimleri ile incelendi. Dursun Çiçek, Hasan Aycın çizimlerinin görsel düşünmenin ne demek olduğuna Türkiye'de bulunabilecek en güzel örnekler olduğunun altını çizdi.

▲ Deneyisel Okuryazarlık Atölyesi

Şehir Akademi'nin belirleyici derslerinden biri de hiç şüphe yok ki Şehir Okumaları atölyesi. Yusuf Yerli tarafından yürütülen atölye güz döneminde Mekke, Medine, Kudüs, Şam, Halep, Kahire, Bağdat, İsfahan, Semerkant, Sn Petersburg, Saraybosna, Budapeşte, Viyana, Londra, Paris, Roma, Newyork, Moskova, Atina, İstanbul, Bursa, Konya, Edirne, Mardin, Amasya Urfa, Antakya, Erzurum, Sivas ve Kayseri şehirlerini okumaların konusu yaptı. Şehir Okumaları Atölyesi temel itibarıyla, şehir kavramını fikri, felsefi ve tarihî yönleriyle ele alan okumalar üzerine kurulu. Atölyeye konu olan şehirler de bu yönlerle ele alınmaya değer, dünyanın ve ülkemizin belli başlı şehirleri. Bu şehirler üzerinden insanların birlikte yaşamak için kurdukları şehirlerin hangi coğrafi temeller üzerine kurulduğu kadar,

hangi dinî ve düşünsel temeller üzerinde yükseldiği de inceleme konusu ediliyor.

Geçtiğimiz dönemde Akif Emre'nin İzinde İslam Coğrafyası adlı atölyeyi yürüten Faruk Karaarslan, bu dönem Türk Modernleşmesi başlıklı atölye çalışmasında öğrencileriyle buluştu. Günümüz Türkiye'sinin siyasal, iktisadi ve sosyal açılardan anlaşılması için, öncelikle Türk modernleşmesinin anlaşılması gerekiyor. Osmanlı'nın son dönemlerinden itibaren başlayan modernleşme hareketleri bir süreç içerisinde bizi günümüze taşımış oldu. Bu süreci hazırlayan fikir adamları ve öne sürdükleri düşüncelerin incelenmesi bu atölyenin tartışmaya açtığı konuların başında yer alıyordu. Bir kısmı unutulmuş olsa da önemli bir kısmı fikir dünyamızda yer etmiş düşünürler tek tek ele alınmaya çalışıldı.

▲ İDA İbrahim Halil Üçer

▲ İDA Ömer Türker

▲ İDA Lütfi Sunar

Faruk Karaarslan bu atölye kapsamında öğrencilerini yoğun bir okuma sürecine tabi tuttu. Konuyu anlayıp üzerine yeni düşünceler üretme konusunda da atölye öğrencilerini motive etmeye çalıştı.

Sosyal Bilimlerde Saha Araştırmaları da artık Şehir Akademisi'nin temel derslerinden biri haline geldi diyebiliriz. Bu dönem de atölyenin amaçları doğrultusunda sosyal bilimler alanında saha araştırması yapmak isteyen öğrenciler Nvivo nitel veri analiz programını yetkin bir şekilde öğrenmek için gayret gösterdiler. Bu atölye kapsamında verilen eğitimler BÜSAM için belirlenen konularda yapılacak saha araştırmalarına da zemin oluşturması bakımından ayrı bir önem taşıyor. Atölye önceki dönemlerde de olduğu gibi Aylin Yonca Gençoğlu tarafından yürütüldü.

Bu dönem yeni atölyelerimizden biri Geçmiş Tarih Yapmak: İslam Düşünce Atlası Okumaları adını taşıyordu. İlem'in katkılarıyla gerçekleştirilen, İslam Düşünce Atlası'nı temel alan bu atölye misafir hocaların her hafta gelmesiyle yürütüldü. Atölye süresince; İbrahim

Halil Üçer İslam Düşünce Tarihi İçin Bütüncül Bir Okuma Önerisi, Lütfi Sunar Dünya Tarihi ve İslam, İbrahim Halil Üçer Klasik Dönem, Ömer Türker Yenilenme Dönemi ve Tahkik Arayışları, Eşref Altaş Yenilenme Döneminde Felsefe, Mehmet Özturan Yenilenme Döneminde Akli

İlimler, İhsan Fazlıoğlu Muhasebe Dönemi konularını ele aldılar. İslam Düşünce Atlası Okumaları 5 Ocak'ta düzenlenen panelle tamamlanmış oluyor. Kapanış Paneli; "Arayışlar Dönemi, Tahkik Eşiğinde İslam Düşüncesi" başlığını taşıyor. Panel, Eşref Altaş, İbrahim Halil Üçer, İhsan

▲ Film Akademisi

Fazlıoğlu ve Lütfi Sunar'ın katılımıyla cumartesi günü saat 14'te Büyükşehir Belediyesi Meclis Salonunda gerçekleşecek.

2018 Güz döneminde açılan atölyelerden biri de Deneyisel Okuryazarlık Atölyesiydi. Adından da anlaşılabilir gibi atölyenin kendisi de deneyisel bir özellik taşıyordu. Herkes yazar olacak diye bir kaide yok. Fakat atölyelerimize katılan, içlerinde yazma arzusu bulunan ancak gerekli cesareti bulamayan öğrenciler için açılan bu atölye güz döneminin ilgi gören atölyelerinden biri oldu. Atölye süresince; soru, merak, bilgi, zihniyet, yazın kuramları gibi konular değişik açılardan ele alındı, öğrenciler bu konularda yazı yazmak üzere cesaretlendirildi ve motive edildi. Atölye süresince öğrencilerden her hafta bir yazı yazmaları istenerek yazarlık için kaçınılmaz olarak gerekli olan disiplin ve egzersizin önemi de vurgulanmaya çalışıldı. 10 hafta süren Deneyisel Okuryazarlık atölyesi, yazarlık açısından gelecek vaat eden kalemlere adeta bir başlangıç yeri oluşturdu. Katılımcı öğrencilerin atölyenin başından itibaren ürettiği yazılardan oluşan bir seçki, atölyenin sonunda bir dergi haline getirilerek öğrencilerimize dağıtıldı. Yazdıklarını bir dergi bütünlüğü içerisinde görmenin şaşkınlığı ve heyecanını her birinin gözlerindeki ışıltıdan görmek mümkündü. Atölyeyi düzenli olarak takip ettikleri halde yazma konusundaki çekingenliğini üzerinden atamayan birkaç kişi ise keşke ben de yazsaydım demekten kendini alamadı.

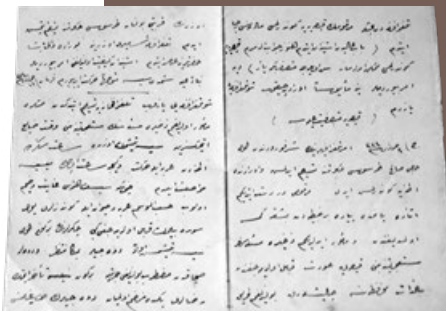
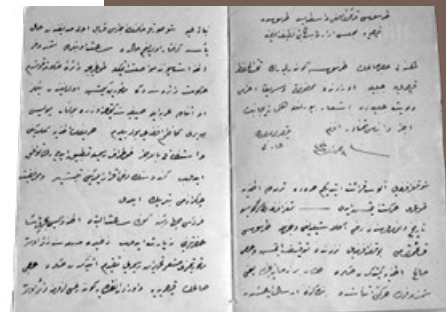
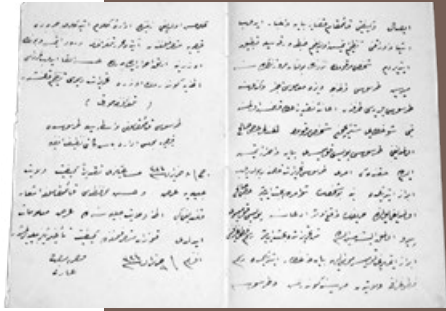
Film Akademisi de güz döneminde önceki dönemlerdeki müfredatını yenileyerek çalışmalarına devam etti. Önceki dönemlerde eğitimi verilen uzun metraj senaryo ve kamera önü oyunculuk eğitimleri bu dönemde Film Akademisi eğitimlerinde yer almadı. Bununla birlikte kısa film ve belgesel film üzerine daha çok yoğunlaşıldı. Film Akademisi'nin teorik ve pratik eğitimleri, öğrencilerin çektikleri filmlerin ulusal ve uluslararası sahalarda kazandıkları başarılarla kendini bir kez daha ispatlamış oldu. Kısa film ve belgesel film üzerinde yoğunlaşmanın neden daha önemli olduğunu elde edilen başarılarla bakarak daha kolay anlayabiliyoruz. Teorik eğitimlerini tamamlayan Film Akademisi, öğrenci projelerinin çekimleri için çalışmalarına aralıksız devam ediyor.

Güz döneminin sona ermesiyle birlikte, 2019 Bahar Dönemi üzerine düşünmeye başladık bile. Akademik kurul toplantıları başladıktan sonra önümüzdeki dönem neler yapılacağı, nasıl hareket edileceği masaya yatırılacak. Elbette yaptığımız atölye çalışmalarını hem istatistik hem de içeriklerinin verimliliği açısından değerlendireceğiz. Eksiklerimiz varsa onları giderecek, daha iyiye ulaşmak için neler yapmamız gerektiğini araştıracağız. Tekrar etmesi düşünülen atölyelerde ise şu ilke geçerli olacak. "Tecellide tekrar olmaz." Yeter ki hayat devam etsin...■

Kültürden..

KÜLTÜR SANAT GÜNÇESİ

Aralık ayı yılın son günleri olduğu kadar, yeni yılın da ilk günlerinin habercisi adeta. Koskoca bir yılı geride bırakırken şehir rehavete kapılmıyor. Eylül ayında başlayan kültür sanat faaliyetleri olanca hızıyla sürüyor. Şehrimizdeki birçok sivil toplum kuruluşu çeşitli etkinlikler düzenleyerek ülke çapında tanınan yazar, sanatçı, bilim adamını misafir ediyor. Konferanslar, paneller, tiyatro oyunları, konserler birbirinin peşi sıra dizilip gidiyor. Birçok etkinlikten hiç haberimiz olmayabiliyor. Haberimiz olanlar arasında da mutlaka seçim yapmak zorunda kalıyoruz. Büyükşehir Belediyesi de Aralık ayı kültür sanat etkinliklerinde yine dolu dolu bir programla hemşerilerimizle buluştu. Bu arada biraz kapalı devre gibi hareket etseler de şehrimizde bulunan dört üniversitenin her birinde de birbirinden önemli etkinlikler gerçekleştiriliyor. Şehir Kültür Sanat dergisi olarak elimizden geldigince bu etkinlikleri takip etmeye ve içerikleri hakkında okurlarımızı bilgilendirmeye çalışıyoruz.

AHMET NAZİF'İN BİLİNMEYEN SEYAHATNAMESİ ULUSAL BASINDA: Şehir Kültür Sanat dergimizin Aralık sayısında yayımladığı Ahmet Nazif Efendi'nin Sis Seyahatnamesi ulusal basında yer buldu. 17 Aralık günü Yeni Şafak gazetesi yayımladığı haberde, Şehir dergisinin yeni bir keşfe imza attığını, son dönem Osmanlı devlet adamlarından, hattat ve yazar Ahmet Nazif Efendi'nin bugüne dek bilinmeyen bir eserini yayımladığını belirtti. Ahmet Nazif Efendi'nin kendi el yazısıyla kaleme aldığı "Sis Seyahatnamesi"nde 1908 yılında Kayseri'den Adana'ya yapılan bir yolculuk anlatılıyor. Sis seyahatnamesi Kitabistan Sahaf'ın sahibi Batuhan Yüksel tarafından bulunmuş ve yayın yönetmenimiz Dursun Çiçek, Serdar Kozan ve Mehmet Çayırdağ'ın çabalarıyla ilk kez dergimizde yayımlanmıştı.

Yeni Şafak'ta Seray Şahinler Demir imzasıyla yayımlanan haberde, Şehir dergisinde yayımlanan Sis Seyahatnamesi'nin sosyal tarih açısından önemine vurgu yapılıyor. Haberin içeriği ise şöyle:

SOSYAL TARİH AÇISINDAN ÖNEMLİ

Sis Seyahatnamesi derginin yayın yönetmeni Dursun Çiçek, Serdar Kozan ve Mehmet Çayırdağ tarafından keşfedildi. Sahaf Batuhan Yüksel'in kitabı Çiçek'e ulaştırmasıyla süreç başladı. Serdar Kozan, Mehmet Çayırdağ ve Dursun Çiçek tarafından yürütülen çalışmayla seyahatnamenin Ahmet Nazif Efendi'ye ait olduğu tescillendi.

Çiçek seyahatnamenin önemini şöyle anlattı: "Ahmet Nazif Efendi bir devlet görevlisi. Erzak almaya giderken yol boyunca gördüklerini anlatmış. Bunlar çok önemli. Sosyal tarih ve kültür tarihi açısından kıymetli. Bir devlet adamının Osmanlı'daki toplumsal ve kültürel yapıyı, coğrafyayı anlatması bakımından önemli."

32 sayfadaki oluşun, ikinci sınıf sarı kâğıttan oluşun ve siyah mürekkeple kaleme alınan bu seyahatnamede II. Meşrutiyet'in ilanına denk gelen yılda Anadolu'nun farklı yerlerindeki günlük hayata dair gözlemler yer alıyor. Dergide yer alan bilgiye göre, Ahmet Nazif Efendi,

Ahmet Nazif'in bilinmeyen seyahatnamesi

Adana vilayetine bağlı Sis'e (bugünkü adıyla Kozan) hububat ücretleri ödemek üzere gönderilir. Yolların at arabasıyla seyahate uygun olmadığı gerekçesiyle rotası değiştirilir ve Niğde'ye yönlendirilir. Bu sırada Hintli bir kanun kaçağını tespit eder ve yakalatır. Bu olay üzerine seyahatnameyi yazmaya karar verir.

BİLİM MERKEZİ'NDE MATEMATİK GÜNLERİ: Günlük hayattaki matematiğin yanı sıra Milli Eğitim Bakanlığı müfredatına uygun istasyonlarla matematiği soyut olmaktan çıkarıp somut hale getirerek bireylerin matematiğe dokunmalarını sağlayan Tales Matematik Müzesi ve QNB Finansbank işbirliği ile gerçekleştirilen "QNB Finansbank Tales Matematik Müzesi

Gezici Tırı" Kayseri Bilim Merkezine geldi. Proje kapsamında Kayseri Bilim Merkezi bünyesinde gerçekleştirilen etkinliklerde 8 ila 14 yaşındaki çocuklara matematik anlatıldı.

"QNB Finansbank Tales Matematik Müzesi Gezici Tırı" projesi kapsamında Kayseri Bilim Merkezinde oluşturulan alanda yer alan 34 modül ile ziyaretçiler; altın orandan dört renk problemine, açı-görüntü sayısı ilişkisinden, kanalizasyon kapağındaki sırta, Mimar Sinan köprüsünden perspektife, Sezar şifrelemesinden çeşitli mantıksal oyunlara kadar pek çok konuda bilgi sahibi oluyor.

Proje Koordinatörü Ecem Güden matema-tiği soyut halden somut hale döndürmek

istediklerini belirterek Türkiye'nin dört bir yanındaki çocuklara Matematiğin aslında korkulacak bir ders olmadığını ve günlük hayatta birçok alanda karşımıza çıktığını göstermek istediklerini söyledi.

Matematik günleri kapsamında Kayseri Bilim Merkezini bir haftada 10 bin kişi ziyaret etti. 7'den 70'e tüm bilim meraklıları; eğitici, merak uyandırıcı ve heyecanlandırıcı etkinliklerle öğrenmenin ve keşfetmenin keyfini yaşadı. Kayseri Bilim Merkezi; Tales Matematik Müzesi Gezici Tırı, randevulu okul gezileri ve hafta sonu atölyeleriyle her yaşta ziyaretçiyi bilimle buluşturdu.

TIYATRO: Hepimizin çocukluğunda farklı kahramanlar, çizgi film karakterleri vardı. Kimi için Tom ve Jerry, kimileri için Heidi, kimileri için Pikaçu ve daha neler neler. Büyüyünce çocukların dünyasıyla iletişimi-mimiz kopuyor. Kendi çocukluğumuzdaki kahramanlar yeni çocukların da hayallerini süslüyor zannediyoruz. Oysa zaman geçiyor, dünyaya yeni gelen çocuklar farklı bir kahramanlar dünyasıyla karşılaşılıyorlar. Küçük çocuk sahibi anne babalar, çocukların dünyasıyla iç içe oldukları için normalde yetişkinlerin tanımadığı birçok karakteri tanıyor. TRT Çocuk kanalı, çocuklarımız için yeni ve daha bizden karakterler üretiyor ve bunların bir kısmı çocukların gönlünde taht kurmayı başarıyor. Büyükşehir Belediyesi Kültür Sanat etkinlikleri kapsamında, TRT Çocuk kanalında miniklerimizin severek izlediği kahramanlar tiyatro sahnesinde çocuklarımızla buluşuyor.

Çocuk Oyunları: TRT Çocuk'un sevilen karakterleri Arda ile Ceren tiyatro sahnesinde çocuklarımızla bir araya geldi. Arda ile Ceren'in sevimli arkadaşları Kedi, Köpek ve Kaplumbağa izleyicileriyle etkileşimli olarak sahnelendi. Bu tür bir sürpriz gösteriyle karşılaşan çocuklar keyifli dakikalar yaşadılar.

Hapşuu da yine TRT Çocuk kahramanlarından. Bu ay düzenlenen kültür sanat etkinlikleri çerçevesinde şehrimize misafir olan çocuk oyunlarından biri de Hapşuu idi. Hapşuu ve arkadaşlarının kaybolan

güneşi bulmak için atıldıkları macerada yeni keşifleri ve bu arayış sırasında hem yardımlaşmayı hem de paylaşmayı öğrenmelerini konu alan oyun, minik tiyatro izleyicilerine unutamayacakları anlar yaşattı.

Bavul: Sam Bobrick, tarafından yazılan Bavul, iki perdelik bir oyun. Daha önce farklı bir yönetmen ve ekip tarafından sahnelenen oyun, bu kez Levent Tülek'in yönettiği ekip tarafından yeniden sahneye konuluyor.

Bekir Aksoy, Çiçek Dilligil, Mert Asutay, Yasemin Hidavent gibi ekran yüzü olarak da tanıdığımız usta tiyatro oyuncularından sahnelenen Bavul, çaresiz ve huysuz bir

adamin bavulunun havaalanında yalnız ve meraklı bir kadının bavulu ile karşılaşması ile başlıyor, tuhaf ve komik olayların birbirini kovalamasıyla devam ediyor.

"Bavul" insan ilişkilerini, aşkları, sevgileri, yalnızlıkları doğru insan / yanlış insan tartışmasını ve günümüz insanının mutluluktan ne anladığını esprili ve renkli bir biçimde anlatan çılgın, delidolu bir oyun olarak Kayserili tiyatroseverlerle buluştu.

NEŞET ERTAŞ TÜRKÜLERİ: Aralık ayı kültür sanat etkinliklerinde, 25 Eylül 2012'de hayatını kaybeden "Bozkırın Tezenesi" Neşet Ertaş, türküleriyle anıldı. Büyükşehir Belediyesi Konservatuvarı Türk Halk Müziği Korosu'nun Neşet Ertaş Konseri'ne izleyiciler büyük ilgi gösterdi. Şef Namık Kemal Bilgin yönetiminde gerçekleştirilen konserde Şehir Tiyatrosu tıklım tıklım doldu. Pek çok izleyici konseri ayakta takip etti. Solo ve koro olarak Neşet Ertaş türkülerini seslendiren Türk Halk Müziği Korosu'nun konseri Kayserili Neşet Ertaş severlerin beğenisini kazandı.

3 ARALIK DÜNYA ENGELLİLER GÜNÜ: Engelli insanlarla birlikte yaşıyoruz. Dolaşısıyla onları kendileri için tahsis edilmiş günde, yılda sadece bir defa düşünmek mümkün değil. Ama bu tür günler toplum içerisindeki duyarlılığı artırmak, meseleyi görmeyen, görmezden gelenleri de haberdar etmek açısından ayrı bir önem taşıyor. Bu vesileyle engellilerin kurduğu sivil toplum kuruluşları karşı karşıya oldukları problemleri daha duyulabilir şekilde dile getirme imkânı buluyorlar. Bu yüzden 3 Aralık Dünya Engelliler Günü birçok kardeşimizin sesini duymamızı, onların şehir hayatında her gün karşılaştıkları problemler, ailelerin yaşadığı sıkıntılar konusunda empati yapmamızı da sağlıyor. Kayseri Büyükşehir Belediyesi, engelsiz bir şehir oluşturmak için üzerine düşeni yapmaya çalışıyor. Günümüz şehir hayatında engellilerin karşılaştıkları problemleri aşmalarına yardımcı olacak hizmetler üretmeye, projeler geliştirmeye devam ediyor.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi, engelleri kaldırarak şehirde yaşayan her ferden çok daha konforlu ve huzurlu bir kent hayatı yaşamasını amaç haline getirdi. Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik, Kayseri'yi engelsiz şehir yapma konusunda kararlı olduklarını söyledi. Mustafa Çelik engelliler için Kayseri Büyükşehir Belediyesi'nin hazırladığı projeler hakkında bilgi verdi. Bunların ilki "Engelli Nakil Aracı" uygulaması. Tekerlekli sandalyede yaşamak durumunda olan hemşehrilerimiz bu hizmet kapsamında Büyükşehir Belediyesini aramaları halinde engelli nakil aracıyla gidecekleri yere ulaştırılıyor. İkinci hizmetse Engelsiz

Çocuk Evi için alınan VIP Servis. Bu araçla, özel durumu olan çocuklar evlerinden alınıyor ve akşama kadar Engelsiz Çocuk Evi'nde bakımları yapılıyor ve eğitimleri üstleniliyor. Dünya Engelliler Günü'nde tanıtımı yapılan bir diğer hizmet ise işitme engelliler için. Kayseri Büyükşehir Belediyesi bünyesinde hizmet veren 153 İletişim Merkezi görüntülü olarak arandığında işitme engelliler için işaret diliyle hizmet veriyor.

ANADOLU'NUN MARKASI: Sanat ve mesleki eğitimde Anadolu'nun markası olan KAYMEK, hizmet ağını genişletmeye ve daha geniş kitlelere ulaşmaya devam ediyor. Büyükşehir Belediyesinin sosyal

belediyecilikteki en önemli birimlerinden olan KAYMEK, Köşk Sosyal Yaşam Merkezi ile birlikte kent merkezindeki 16'ncı kurs merkezini faaliyete açtı. Köşk Sosyal Yaşam Merkezi için 10 Aralık itibarıyla kayıtlar başladı.

Köşk Sosyal Yaşam Merkezi'nde Ahşap Yakma, Diksiyon, Etkili ve Hızlı Okuma, After Effect, Bilgisayar Kullanımı, Dekoratif Ahşap Süsleme, Elde Kurdele İşi, Fransızca, İngilizce, Gümüş Takı İşlemciliği, Mince-lik, Tezhip gibi toplam 27 branşta kurslar verilecek. Ayrıca kurslara kayıt yaptıran tüm kursiyerler 3-6 yaş grubu çocuk oyun alanından ücretsiz faydalanabilecek.

BU ETKİNLİKLER BAŞKA ŞEHİRDE YOK: Yahya Kemal Beyatlı Ortaokulu'nun ERASMUS Projesi ile Kayseri'ye Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden gelen eğitimci ve öğrenciler ilk gün Kadir Has Kongre merkezinde gerçekleşen "Spor A.Ş. Bizim Okulda" projesine misafir oldu. Organizasyona katılan misafirlerle birlikte etkinlik boyunca dans ve spor aktivitesi gerçekleştirildi.

Ziyaretin ikinci gününde Kadir Has Stadyumu'nu gezen misafirlere öncelikle "Doğa-

sında Hareket Var" sloganı ile gerçekleştirilen spor aktiviteleri hakkında sunumlar yapıldı. Öğretmen ve öğrencilere daha sonra Spor A.Ş. diyetisyeni tarafından "okul çağında beslenme" konusunda bilgiler verildi.

Kayseri ve Spor AŞ'nin etkinlikleri hakkında görüşlerini ifade eden öğretmen ve öğrenciler başka şehirlerde böylesi aktivitelerin olmadığını dile getirerek Kayserililerin şanslı olduğunu söylediler.

DÜNYA TARİHİNE MİRAS: Büyükşehir Belediyesinin verdiği destekle Taşhan Bölgesinde Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Cesur Pehlevan ile birlikte kazı yapan Gazi Üniversitesi Arkeoloji Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Okşan Başoğlu, kazı ekibi ile birlikte Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik'i ziyaret etti.

Başkan Mustafa Çelik, kazı ekibinin zor ve zahmetli bir çalışma yaptığını belirterek bu çalışmaların Kayseri'nin değerine değer katacağını kaydetti. Taşhan bölgesinde büyük bir mirasın bulunduğunu ve henüz çok az bölümünün gün yüzüne çıkarıldığını dile getirdi. "Yapılan çalışmalarla çıkarılan fosiller şu an sadece fragman. Orası çok zengin bir bölge. Kayseri Bilim Merkezi yanında Doğa Tarihi Müzesi yapalım ve buluntuları sergileyelim istiyoruz. İnşallah başlayan bu işi Memduh Başkanım da devam ettirecektir. Burası Kayseri ve Türkiye'nin zenginliği. Bu mirasın tüm dünya tarihine kazandırılması ülkemiz için de önemli." dedi.

Gazi Üniversitesi Arkeoloji Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Okşan Başoğlu da eşine az rastlanır bir bölgede çalıştıklarını vurgulayarak, "Ben bu meslekte çalışan biri olarak buranın es geçilmemesini istiyorum. Çok değerli buluntular çıkarıyoruz. Eşine az rastlanır bir bölge burası." diye konuştu.

Emirgan Köftecisi

Fevzi Çakmak Mah. Sivas Bulv. No: 87
Emirgan Parkı İçi Kocasinan / Kayseri

www.kaytur.com.tr

ERÜ'DEN ÜÇ AKADEMİSYENİN BÜYÜK BAŞARISI: Dünya'da akademik çevrelerce "Bilim Oscarları" olarak nitelendirilen "Dünyanın En Etkili Bilim İnsanları 2018 Listesi" yayımlandı. Türkiye'de 12 üniversiteden 14 akademisyenin yer aldığı listeye, Erciyes Üniversitesinden 3 öğretim üyesi girme başarısı gösterdi. Dünya genelinden 6 bin 78 araştırmacının yer aldığı listede, ABD 2 bin 639, İngiltere 546 ve Çin 482 bilim adamı ile başı çekerken, ülkemizden ise bu listeye 12 üniversiteden 14 araştırmacı girdi.

Ülkemizden bu listeye giren bilim adamları sıralamasında Erciyes Üniversitesi 3 bilim adamı ile ilk sırada yer aldı. Erciyes Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyeleri Prof. Dr. Derviş Karaboğa ve Doç. Dr. Bahriye Akay, Erciyes Üniversitesi Fen Fakültesi Kimya Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mustafa Soylak listeye girerek önemli başarı göstermiş oldu.

ERÜ Öğretim Üyeleri Prof. Dr. Derviş Karaboğa ve Prof. Dr. Mustafa Soylak, geçtiğimiz yıl da "Bilime Yön Veren 100 Türk Bilim İnsanı" sıralamasında yer almışlardı.

FELSEFE BÖLÜM BAŞKANLARI ERÜ'DE BULLUŞTU: Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi tarafından "Türkiye Felsefe Bölüm Başkanları Çalıştayı" düzenlendi. Edebiyat Fakültesi Konferans Salonu'nda düzenlenen etkinliğe, Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Sıdkı İlkey, Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ali Aktan, Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölüm Başkanı Prof. Dr. Arslan Topakkaya ve çok sayıda felsefe bölüm başkanı akademisyen katıldı.

Çalıştayda, günümüzde hem toplumsal açıdan hem de eğitimde özgür, farklı ve yenilikçi düşünme çabalarının olmasına rağmen istenilen düzeyde olmadığına vurgu yapıldı. Yenilikçi düşünmenin; fen bilimleri, mühendislik ve sosyal bilimlerde ülkemizin geleceğine yönelik hedeflere ulaşmak açısından önemi dile getirildi.

▲ Doç. Dr. Bahriye Akay

◀ Prof. Dr. Mustafa Soylak

▲ Prof. Dr. Derviş Karaboğa

MÜZİK BÖLÜMÜNDEN KONSER: ERÜ Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü tarafından "Asya İle Avrupa Arasında Bir Müzik Hikâyesi" konulu konser düzenlendi.

Sabancı Kültür Sitesi'nde gerçekleştirilen konsere, Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanı ile çok sayıda akademisyen ve öğrenci katıldı. Oya Levendoğlu, Nargiz Eminova ve Ayhan Akçay'ın verdiği konser, dinleyicilerden yoğun alkış aldı

KAYBETTİĞİMİZ DEĞERLER: Erciyes Üniversitesinde "Kayseri Tarihinde Kaybettiğimiz Değerler" konulu konferans düzenlendi. Edebiyat Fakültesi Konferans Salonu'nda düzenlenen etkinliğe, Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölüm Başkanı Prof. Dr. Nilay Çorağan, Araştırmacı Yazar Mehmet Çayırdağ ile çok sayıda akademik personel ve öğrenci katıldı.

Etkinliğin açılış konuşmasını yapan Sanat Tarihi Bölüm Başkanı Prof. Dr. Nilay Çorağan, bölüm faaliyetleri hakkında bilgiler vererek etkinliğe katkı sunanlara teşekkür etti. Açılış konuşmasının ardından Araştırmacı Yazar Mehmet Çayırdağ, "Kayseri Tarihinde Kaybettiğimiz Değerler" konulu konferansında Kayseri'nin eski yaşantısını, tarihî mekânlarını anlattı.

ÖĞRETİM ÜYESİNDEN ULUSLARARASI KİTAP: AGÜ Makine Mühendisliği Öğretim Üyesi Prof. Dr. Emin Faruk Keçeci'nin, Mekatronik alanında yazdığı, "Mechatronic Components: Roadmap to Design" (Mekatronik Komponentler: Tasarım Yol Haritası) adlı kitap, uluslararası bir yayınevi olan Elsevier tarafından yayımlandı.

Prof. Keçeci, kitap yazmanın makale yazmaktan farkını "Kitap yazmanın makale yazmaktan farkına bakarsak, makale yazarken konu daha kısıtlı olarak incelenmektedir, kitap yazma sırasında bu özgün konu (10-12 bölüm içinde) her açıdan değerlendirilmekte ve bir referans kaynak oluşturmaktadır. Özellikle öğrenciler ve genç araştırmacılar için farklı kaynaklarda yer alan bilgilerin detaylı bir şekilde tek kaynaktan toplanması sağlanmaktadır." diyerek açıkladı.

TIP FAKÜLTESİ 50. YILINI KUTLADI: Erciyes Üniversitesi (ERÜ) Tıp Fakültesinin 50. Kuruluş Yıldönümü nedeniyle tören düzenlendi. Törende, kuruluşundan bu yana geçen 50 yıllık sürede ERÜ Tıp Fakültesine emeği geçen, önceki dönem rektörler, dekanlar, başhekimler, emekli öğretim üyeleri ile hayırseverlere plaket takdim edildi.

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesinin bugüne gelmesinde emeği geçen idareci, hayırsever, akademisyen ve idari personel herkese teşekkür eden Dekan Poyrazoğlu, “Bugün ülkemizin en saygın ve önde gelen tıp fakültelerinden biri olan fakültemiz, kendini daha ilerilere taşımalı, eğitim, araştırma ve sağlık hizmetinde teknolojinin en ileri düzeyde kullanıldığı uluslararası tıp fakültesi programının da bulunduğu sadece ülkemizde değil, uluslararası alanda saygın ve önde gelen modern tıp fakültelerinden, sağlık merkezlerinden biri olmalıdır. Bunun için biz idarecilere, öğretim üyelerimize, öğrencilerimize çok büyük görevler düşmektedir” dedi.

Rektör Prof. Dr. Mustafa Çalış ise konuşmasında, 1968 yılında Hacettepe Üniversitesi’ne bağlı olarak Gevher Nesibe adıyla kurulan Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesinin, 1978 yılında kurulan Erciyes Üniversitesi’nin kurucu fakülteleri arasında yerini aldığını kaydetti.

Konuşmaların ardından Erciyes Üniversitesinin önceki dönem rektörleri, hayırseverler, önceki dönem tıp fakültesi dekanları ve başhekimler ile emekli öğretim üyelerine 50. yıl anısına hazırlanan plaketter takdim edildi. Kokteylin ardından etkinlik sona erdi.

HER AY PARLAYAN BİR KÖY OKULU: Nuh Naci Yazgan Üniversitesi Bilim, Kültür ve Sanat Kulübüne üye öğrenciler “Her Ay Parlayan Bir Köy Okulu” projesi kapsamında Kayseri’nin Yeşilhisar ilçesi Derbentbaşı Anaokulu ve İlkokulunun bakım, onarım ve tadilatlarını gerçekleştirerek örnek bir çalışmaya imza attılar.

NNYÜ öğrencileri “Sosyal Öğrenci, İyi Toplum, Örnek İnsan, Güzel Gelecek” sloganıyla hazırladıkları “Her Ay Parlayan Bir Köy Okulu” projesini uygulamaya geçirdi. Üniversiteli öğrenciler, İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile yapılan görüşmeler sonucunda yapısal açıdan fiziksel ihtiyaçları belirlenen Yeşilhisar ilçesi Derbentbaşı Anaokulu ve İlkokul binalarının bakım, onarım ve tadilatı için kolları sıvadılar. Önce okul binasını gezerek sınıflarının iç boyasının yenilenmesi, döşemelerin değiştirilmesi gibi yapılacak çalışmaları yerinde tespit eden daha sonra da okulun minik öğrencileriyle bir araya gelerek kırtasiye gibi ihtiyaçlarını belirleyen üniversiteliler zaman kaybetmeden inşaat malzemelerini alarak işe başladılar. Boyaları kavlamış sınıf duvarlarını spatulayla kazıyarak alçı çeken gönüllü üniversite öğrencilerinin duvarları boyarken gösterdikleri beceri inşaat ustalarını aratmadı.

Yenilenerek pırıl pırıl hale getirilen sınıflarda eğitim görmenin mutluluğunu yaşayan minik öğrenciler de kendilerine örnek ve destek olan gönüllü Nuh Naci Yazgan Üniversitesi öğrencilerine teşekkür ettiler.

AGÜ ÖĞRETİM ÜYESİ'NE TÜBA'DAN ÖDÜL: Üstün başarılı bilim insanlarını ve bilimsel çalışmalarını teşvik etmek amacıyla düzenlenen Türkiye Bilimler Akademisi 2018 yılı Üstün Başarılı Genç Bilim İnsanlarını Ödüllendirme Programı (TÜBA-GEBİP) Ödülleri açıklandı. Hakemler ve akademi kurullarınca yapılan değerlendirmede, Abdullah Gül Üniversitesi Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. İbrahim Tuna Özdu’r’e, TÜBA-Üstün Başarılı Bilim İnsanı Ödülü verilmesi kararlaştırıldı.

TÜBA-GEBİP Ödülleri doğa, mühendislik, sağlık bilimleri ile sosyal bilimler alanlarında çalışan üstün başarılı genç bilim insanlarını bilimsel çalışmalarını Türkiye’de sürdürmeleri, kendi çalışma gruplarını oluşturmaları amacıyla Türkiye kaynaklı uluslararası düzeyde nitelikli proje ve yayınlarını ödüllendirme ve teşvik amacıyla 2001’den beri veriliyor.

KAYSERİ ÜNİVERSİTESİNDE KERMES: Kayseri Üniversitesi Meslek Yüksekokulunda ihtiyaç sahibi öğrenciler yararına kermes düzenledi. Meslek Yüksekokulu zemin katında düzenlenen kermesin açılışına, Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Derviş Boztosun, Genel Sekreter Doç. Dr. Semra Aksoylu, Meslek Yüksekokulu Müdürü Doç. Dr. Ercan Karaköse ile çok sayıda akademisyen, idari personel ve öğrenci katıldı.

KAYSERİ ÜNİVERSİTESİ BASIM SANAYİSİYLE BULUŞTU: Kayseri Üniversitesi (KAYÜ) Mustafa Çıkrıkcıoğlu Meslek Yüksekokulu tarafından “Basım Sanayi Kayseri Üniversitesinde Buluşuyor” konulu panel düzenlendi. Sabancı Kültür Sitesi’nde düzenlenen etkinliğe, KAYÜ Rektörü Prof. Dr. Kurtuluş Karamustafa, Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Derviş Boztosun, Mustafa Çıkrıkcıoğlu Meslek Yüksekokulu Müdürü Doç. Dr. Hüseyin Benli, Kayseri Ticaret Odası

Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Erol Sırkılı ile çok sayıda akademisyen ve öğrenci katıldı.

Firmaların stant açtığı panelin açılış konuşmasını yapan Mustafa Çıkrıkcıoğlu Meslek Yüksekokulu Müdürü Doç. Dr. Hüseyin Benli, etkinlik hakkında bilgiler verdi. Açılış konuşmalarının ardından etkinlik, basım sanayi sektör temsilcilerinin konuşmaları ile devam etti. Soru-cevapların ardından ise panel sona erdi.

AGÜ’DE ÖNLÜK GİYME TÖRENİ: AGÜ Yaşam ve Doğa Bilimleri Fakültesi Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü öğrencileri törenle beyaz önlüklerini giydi. Sümer Kampüsü Büyükambar Konferans Salonunda yapılan törene, Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü birinci sınıf öğrencileri ve aileleri katıldı.

Konuşmaların ardından önlük giyme törenine geçildi. Öğrencilere önlüklerini Rektör Prof. Dr. İhsan Sabuncuoğlu ile Yaşam ve Doğa Bilimleri Fakültesi öğretim üyeleri giydirdi.

BOSNA HERSEK DİPLOMATİK KIŞ KERMESİ: Kayseri Büyükşehir Belediyesi gönül coğrafyamızdaki ülkelerde faaliyet göstermeye ve düzenlenen etkinliklere destek vermeye devam ediyor. Bosna Hersek'te düzenlenen Diplomatik Kış Kermesi'nde Kayseri'den gönderilen ürünler de yer aldı.

Büyükşehir Belediyesi, Bosna Hersek'in Mostar şehrinde 2006 yılında açtığı KAYMEK kursları ile iki ülkenin dostluğuna katkıda bulunuyor. Bu kursların yanı sıra düzenlenen etkinliklere de destek veren Büyükşehir Belediyesi, Bosna Hersek'in başkenti Saraybosna'daki kermese katkı sundu.

Saraybosna'da yaklaşık 40 ülkenin katılımıyla düzenlenen ve gelirinin tamamı engelli, bakıma muhtaç ve tedavi gören çocukların ihtiyaçları için harcanacak olan "Diplomatik Kış Kermesi"nde Büyükşehir Belediyesi'nin Kayseri'den gönderdiği ürünler de yer aldı. Kermese katılanlar özellikle Türk standına büyük ilgi gösterdi.

Geçen yıl düzenlenen kermeste yaklaşık 100 bin avro toplanmış ve en çok katkırı sağlayan da Türk standı olmuştu.

FAALİYET TANITIM ÇADIRI AÇILDI: Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik döneminde yapılan yatırımların yer aldığı Faaliyet Tanıtım Çadırı Hunat Medresesi önünde açıldı. Açılışta konuşan Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik, Kayseri'yi her alanda yükseltmek için çalıştıklarını ve bu doğrultuda ilkleri, enleri, tekleri ve yenileri yaptıklarını söyledi.

Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik döneminde yapılanların anlatıldığı Faaliyet Tanıtım Çadırı'nın Açılış Programı'na Başkan Mustafa Çelik'in yanı sıra Vali Şehmus Günaydın, Melikgazi Belediye Başkanı ve AK Parti Büyükşehir Belediye Başkan Adayı Memduh Büyükkılıç, ilçe belediye başkanları, bürokratlar ve vatandaşlar katıldı.

Açılış programında bir konuşma yapan Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik, 15 Şubat 2015 tarihinde göreve başladığını hatırlatarak 3,5 yılı aşkın bir süredir Büyükşehir Belediye Başkanlığı görevini sürdürdüğünü belirtti.

3,5 YILDA 2,2 MİLYAR TL'LİK 1294 İHALE

Şehrimizi diğer şehirlerin önüne geçirmenin standart belediye işleriyle mümkün olamayacağını vurgulayan Başkan Mustafa Çelik, "Bu düşünceyle çok önemli yatırımlara imza attık. 3,5 yılda toplam değeri 2,2 milyar TL olan 1294 ihale yaptık. Belediyecilik tarihinin en yoğun dönemini yaşadık. Sadece şehir merkezinde değil şehrin her noktasındaydık. Yaptığımız 1294 ihaleye rağmen 4 yılda sadece 23 temel atma töreni ve 24 açılış yaptık. En son açılışımızda da Cumhurbaşkanımızın katılımıyla yüzlerce başlıktaki 41 tesisimizin toplu açılışını gerçekleştirdik" dedi.

"MİLYONLARCA İNSANA ULAŞTIK"

Eğitimde, sporda ve kültürde takdir toplayan işler yaptıklarını da ifade eden Başkan Mustafa Çelik, takdir toplayan işlerden biri olan Kayseri Kitap Fuarı'ndan da bahsederek İstanbul Kitap Fuarı'na 611 bin ziyaretçi gelirken Kayseri Kitap Fuarı'nın 680 bin ziyaretçi ağırladığını belirtti. Başkan Çelik, sadece 2017 yılında kültür sanat faaliyetleriyle 550 bin kişiye, spor etkinlikleriyle de 380 bin kişiye ulaştıklarını kaydetti.

"İLKLERİ, ENLERİ, TEKLERİ VE YENİLERİ YAPTIK"

Büyükşehir Belediyesi'nde ilkleri, enleri, tekleri ve yenileri yaptıklarını da dile getiren Büyükşehir Belediye Başkanı Çelik, "Türkiye'de tek olan Doğal Ürünler Bahçesi, Fizyo Spor Merkezi, Engelsiz Çocuk Evi, Felahiye Toplu Ahır Projesi gibi yatırımları Kayseri'ye kazandırdık. Türkiye'nin en modern tesisleri olan Kent Ekmek ile en sağlıklı ekmeği 60 kuruşa halkımıza sunduk" dedi.

Kardanadam Tesisleri
Tekir Yaylası Küme Evler No: 38-AA
Erciyes Kayak Merkezi

TURKISH
AIRLINES

BUSINESS CLASS KONFORUYLA YOLCULUĞUN KEYFİNİ ÇIKARIN

TURKISHAIRLINES.COM

A STAR ALLIANCE MEMBER

ÜRÜN VE SERVİSLER, UÇUŞ SÜRESİ VE UÇAK TİPİNE GÖRE DEĞİŞİKLİK GÖSTEREBİLİR.